

T.C.
Yeditepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Ana Bilim Dalı

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİN OKULA
BAĞLILIK DURUMLARINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Mülayim KIZILAY

İstanbul,2008

T.C.

Yeditepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Ana Bilim Dalı

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİN OKULA
BAĞLİLİK DURUMLARINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Mülayim KIZILAY

DANIŞMAN

Prof. Dr. Semra ÜNAL

İstanbul,2008

İlköğretim Okullarında İkinci Kademe Öğrencilerin
Okula Bağlı Durumlarına İlişkin Öğrenci Öğretmen Görüşleri

Mülayim Kızılcı

ONAY

Jüri:

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Semra Ünal

S. Ünal

Üye

Prof. Dr. Sefer Adı

S. Adı

Üye

Dr. Mustafa Fersakoğlu

M. Fersakoğlu

Yüksek lisans tezi onay tarihi:/...../200

ÖNSÖZ

Üzerinde en çok konuşulan, insanoğlunun yaşantısını büyük bir ölçüde etkilediği ve değiştirebildiği düşünülen konuların başında eğitim yer almaktadır. Çevremizde yaşanan olası sorunların giderilmesinde öncelikle akla gelen çözüm yolları; iyi bir eğitim anlayışında veya eğitimin kalitesinin artırılmasında aranmaktadır.

Düşünüldüğünde bu yaklaşıma hak vermemek elde değildir. Çünkü eğitimin tanımına baktığımızda, karsımıza çıkan açıklamalar bu kuramları desteklemektedir. “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak, istedik değişme meydana getirme süreci” (Ertürk, 1972) eğitim olarak tanımlanıyorsa, olumsuzlukları gidermedeki gücü de tabi ki yadsınamaz.

21. yüzyıla girdiğimiz bu günlerde, eğitime verilen önem artmakta ve daha iyi bir eğitim vermek amacıyla çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Eğitimde verimliliğin artırılması ve gelişme sağlanması büyük ölçüde araştırmalara dayalıdır. Eğitim sistemi, çağdaş gelişmelere ve olumlu değişmelere açık olarak başarılı olabilir.

Ülkemizin kalkınmasının sağlanması, gelişmiş ülkelerle boy ölçüşecek düzeye gelmesi, çağdaş medeniyet seviyesine erişmesi ancak ve ancak eğitim yoluyla mümkün olabilir. Bunu ulu önderimiz Atatürk 1922 yılında: “Milli eğitim işlerinde ne pahasına olursa olsun tam bir başarıya ulaşmak gerekir. Bir milletin hakiki kurtuluşu ancak bu yolla olur.” diyerek belirtmiştir. Unutulmaması gereken bir başka noktada eğitim ve öğretimin gelişiminde ana ögenin öğretmenler olduğudur.

Eğitim ve öğretimde temel yapı taşı olan öğretmenlerimizin, eğitimcilik görevlerini isteyerek ve severek yerine getirmeleri, bir toplumun geleceği olan çocukları yetiştirmede ve onlara karşı davranış ve tutumlarında önemli rol oynamaktadır. Öğretmenlerin de işlerinden duydukları tatmin düzeyi yükseldikçe, eğitim hizmetinin sürmesi ve gelişmesi için daha verimli çalışacaklardır.

Öğrencilerin istenildiği gibi yetişmelerini sağlamak için önce öğrencilerin okula olan bağlılıkları artırılmalıdır. Günümüzde en büyük sorunlardan bir tanesi de öğrencilerin okula olan ilgilerinin az olmasıdır. Okula olan bağlılık azaldıkça istenilen hedeflere ulaşılamayacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı bir dizi önlemler alarak öğrencilerin okula olan ilgisini artırmaya çalışmaktadır. Sınav sisteminde bir takım değişiklikler yapmış, okul başarısının etkisi artırılmıştır. Okullarda bulunan teknoloji sınıflarının devamlı açık tutulması, okullarda sosyal faaliyetlerinin olmasını desteklemektedir.

Tez çalışmamda bana yardımcı olan Eğitimci kardeşim Eşref KIZILAY'a desteklerinden ve sabrından dolayı eşime sürekli motivasyonumuzu en üst seviyede tutan tez danışmanım Prof. Dr. Semra Ünal'a tüm yardımları için teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iii
EKLER	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	x
TABLO LİSTESİ	xii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
Problem	2
Alt Problemler.....	2
Sayıtlılar	4
Sınırlılıklar	4
Amacı.....	5
Önem.....	5
Tanımlar.....	6
BÖLÜM II	8
A.EĞİTİM	8
I.Eğitimin Önemi	9
II.Eğitimin Amacı	11
III:Öğrenme.....	12
B.EĞİTİM ORTAMININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ	14
I.Eğitim Ortamı	14
II.Eğitim Ortamının Özellikleri	15
III.Eğitim Ortamının Fiziksel Özellikleri	16
C.FİZİKSEL ORTAMIN DEĞİŞKENLERİ	17
I.Yerleşim Düzeni	17
a.Sınırlı Yerleşim Düzeni.....	19
b.Küme Yerleşim Düzeni.....	19
c.Bireysel Yerleşim Düzeni	20
d.Yuvarlak Masa Düzeni	20
II.Öğrenci Sayısı	20
III.Isı,Işık,Renk	21
IV.Gürültü.....	21
V.Temizlik	22
VI.Görünüm.....	22
BÖLÜM 1: SINIF YÖNETİMİ	22
1.1.Sınıf Yönetiminde Etkililik.....	23
1.2.Sınıfın İlişki Düzeni.....	25
ETKİLİ ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARI	33
2.1. Öğretmen Davranışlarının Sınıflandırılması.....	34

2.2. Nitelikli Öğretmen Davranışları.....	37
BÖLÜM III.....	42
METODOLOJİ	42
3.1.Araştırma Yöntemi.....	42
3.2.Evren ve Örneklem	42
3.3.Veritoplama Teknikleri Araçları	43
3.4.Verilerin Çözümlemesi.	44
BÖLÜM IV	45
BULGULAR.....	45
İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERE AİT ANALİZLER	45
BÖLÜM V.....	142
TARTIŞMA	142
BÖLÜM VI.....	173
SONUÇ.....	173
BÖLÜM VII	184
ÖNERİLER.....	184
KAYNAKÇA	186

EKLER

EK 3. Özgeçmiş	189
EK 1. Öğretmen Anket Formu	190
EK 2.Öğrenci Anket Formu	192

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİN OKULA BAĞLILIK DURUMLARINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

21. yüzyıla girdiğimiz bu zamanda, eğitime verilen önem artmakta ve daha iyi bir eğitim vermek amacıyla çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Eğitimde verimliliğin artırılması ve gelişme sağlanması büyük ölçüde araştırmalara dayalıdır. Eğitim sistemi, çağdaş gelişmelere ve olumlu değişmelere açık olursa başarılı olabilir.

Ülkemizin kalkınmasının sağlanması, gelişmiş ülkelerle boy ölçüşecek düzeye gelmesi, çağdaş medeniyet seviyesine erişmesi ancak ve ancak eğitim yoluyla mümkün olabilir. Bunu ulu önderimiz Atatürk 1922 yılında: “Milli eğitim işlerinde ne pahasına olursa olsun tam bir başarıya ulaşmak gerekir. Bir milletin hakiki kurtuluşu ancak bu yolla olur.” diyerek belirtmiştir. Unutulmaması gereken bir başka noktada eğitim ve öğretimin gelişiminde ana öğenin öğrencilerin okula olan ilgi ve alakalarının yüksek düzeyde olması gerekir. Öğrencileri okuldan soğutan sebepler varsa tespit edilmeli ve çözüm yolları araştırılmalıdır.

Bu araştırmanın genel amacı; ilköğretim ikinci kademe öğrencilerin okula bağlılıklarındaki öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada, incelenen konunun ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan öğretmenlerin (cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim durumu, branş ve çalıştığı okul) ve öğrenim gören öğrencilerin (cinsiyet, okumakta olduğu okul, okumakta olduğu sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne mesleği, baba mesleği ve ailenin gelir düzeyi) çeşitli bağımsız değişkenlerine farklılaşıp farklılaşmadığı ele alınmış, öğretmen ve öğrenci görüşleri genel olarak karşılaştırılmıştır.

Araştırmaya öncelikle konu ile ilgili literatür taraması ve saha araştırması ile başlanmış, daha sonra tezde kullanılacak anketin geliştirilmesi aşamasına geçilmiştir.

Bu noktada, saha araştırması sonucunda elde edilen bilgiler çerçevesinde ön anketler geliştirilmiş ve uzman görüşü neticesinde anketin öğretmen ve öğrenci formları son halini almıştır. Geliştirilen anketler, araştırmaya tesadüfi olarak katılan 200 öğretmene ve 294 öğrenciye uygulanmıştır. Daha sonra anket verileri SPSS istatistik programında değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiştir. Son olarak da bulgular tartışılmış ve bulgular ışığında yapılabilecek çalışmalar hakkında öneriler getirilmiştir.

Araştırma bulgularına bakıldığında özetle; öğretmenlerin ve öğrencilerin kişisel özelliklerinin (bağımsız değerkenlerin) öğrencilerin okula olan bağlılıklarını değerlendirmelerinde önemli farklılıklara neden oldukları görülmüştür. Hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin, genellikle öğretmen-öğrenci arasındaki iletişimi okula olan bağlılıkla daha ilişkili buldukları, okulun fiziksel özelliklerini ise konuyla daha az ilişkili buldukları görülmüştür. Öğretmenlerden ve öğrencilerden elde edilen bulguların paralellik gösterdiği de ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelime: Okula Bağlılık

ABSTRACT

IDEAS OF STUDENTS AND TEACHERS ABOUT THE STATE OF DEVOTION OF 6, AND 8 GRADE STUDENTS IN PRIMARY SCHOOL

In these days which entered in 21.st country the importanre given to the erducation has being increasind and lots of researches have being done to give better education providing suffeciency in education depends on these researches.in large amount.Education system can be succesful and positive if it opens to positive and contemponary devolapments.

It is only possible whit education being provided to develop our country to make ovn

Country better then the other countries to reach the contemponary civilization level.Our great leader Atatürk said in 1992 :”It must be reached Success in national education. A nation’s reol liberation if only it be comes like this way .”

The other point,which must not be forgatten that students interests and attentions must be at high level in developend of education system .

The main purpose of this researchment ;is to examine the students and teachers ideas of secondary school students dependences to the school.In this researchment,student and teachers opinions generally are campared with the teachers who study in secondary school (sex,age,priority of job, education level,branch and the school which he study)and the students who are attending the socme school (sex,the school parents job and parents economical level).

First it is stand ad with a knowhedge seareh and environment researehed related with the subjacts and then it been passed to the devolopment of the question are which will be used in thsetseis. At this point,according to the knowledg which is gocined at the and of the environment researches,the questiononocnies are proctised

firstly and according to the experts opinions the questionnaire forms of the students and teachers are turned in to the final position. The questionnaires are developed, are applied to the 200 (two hundred) teachers and 294 (two hundred and ninety four) students who are joined to the researches by chance, after that questionnaire data are being evaluated in the SPSS statistical program and then we give into a list, things. Finally the data are being discussed and suggestions are given about the studies. With these data.

According to the data of the researchers briefly it is seen that teachers and students personal features causes to the important differences to evaluate the students dependence of the school it is seen that both students and teachers (-indo that generally the communication between students and teachers are related to the dependence of to the school and they found very little connection with the physical features of school with the subject

It is suggested that the data are nearly the same given from the students and teachers.

Key Words: dependence to school

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : İlköğretim Öğretmenlerinin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı	46
Tablo 2 : İlköğretim Öğretmenlerinin “Yaş” Değişkenine Göre Dağılımı	46
Tablo 3 İlköğretim Öğretmenlerinin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Dağılımı	47
Tablo 4 Araştırmaya Katılan İlköğretim Öğretmenlerinin “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı	48
Tablo 5 İlköğretim Öğretmenlerinin “Branş” değişkenine Göre Dağılımı	49
Tablo 6 İlköğretim Öğretmenlerinin “Çalıştıkları Okul” Değişkenine Göre Dağılımı	50
Tablo 7. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	51
Tablo 8. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	51
Tablo 9. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	52
Tablo 10. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Adaletli Davranmaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	53
Tablo 11. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	54
Tablo 12. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Derse Planlı ve Programlı Gelmemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	55
Tablo 13. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	56
Tablo 14. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerle Alay Etmesi, Ad (Lakap) Takması vb. Davranışları Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltmaktadır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	57
Tablo 15. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	58
Tablo 16. Yaş Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	59

Tablo 17. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	60
Tablo 18. Yaş Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	61
Tablo 19. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	62
Tablo 20. Yaş Değişkenine Göre “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	63
Tablo 21. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	64
Tablo 22. Yaş Değişkenine Göre “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	65
Tablo 23. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine Göre “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	66
Tablo 24. Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine Göre “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	67
Tablo 25. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	68
Tablo 26. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	69
Tablo 27. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	70
Tablo 28. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	71
Tablo 29. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi)	72

Sonuçları	
Tablo 30. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	73
Tablo 31. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	74
Tablo 32. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	75
Tablo 33. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	76
Tablo 34. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	77
Tablo 35. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Anlatılan Konuların Öğrencilerinin İlgi ve Beklentilerinin Dışında Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	78
Tablo 36. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Anlatılan Konuların Öğrencilerinin İlgi ve Beklentilerinin Dışında Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	79
Tablo 37. Öğretmenlerin Branş Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	80
Tablo 38. Branş Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	81
Tablo 39. Öğretmenlerin Branş Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	83
Tablo 40. Branş Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	87
Tablo 41. Öğretmenlerin “İlköğretim Okullarında 2. Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” İle İlgili Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Aritmetik	86

Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Dağılımı	
Tablo 42 İlköğretim Öğrencilerinin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı	88
Tablo 43 İlköğretim Öğrencilerinin “Okudukları Okul” Değişkenine Göre Dağılımı	88
Tablo 44 İlköğretim Öğrencilerinin “Okudukları Sınıf” Değişkenine Göre Dağılımı	89
Tablo 45 İlköğretim Öğrencilerinin “Anne Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı	90
Tablo 46 İlköğretim Öğrencilerinin “Baba Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı	91
Tablo 47 İlköğretim Öğrencilerinin “Anne Meslek Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı	92
Tablo 48 İlköğretim Öğrencilerinin “Baba Meslek Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı	92
Tablo 49 İlköğretim Öğrencilerinin “Gelir Düzeyi” Değişkenine Göre Dağılımı	93
Tablo 50. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışlarının Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	94
Tablo 51. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	95
Tablo 52. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	96
Tablo 53. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	97
Tablo 54. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	98
Tablo 55. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	99
Tablo 56. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	100
Tablo 57. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	101
Tablo 58. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Okulda Öğretmen ve Öğrencilerin Yeterli İletişim Kuramamaları Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	102
Tablo 59. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Spor Salonunun Olmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	103

Tablo 60. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	104
Tablo 61. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	105
Tablo 62. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Verdiği Cezalar Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	106
Tablo 63. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	107
Tablo 64. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	108
Tablo 65. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	109
Tablo 66. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	110
Tablo 67. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	111
Tablo 68. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları	112
Tablo 69. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	113
Tablo 70. Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	114
Tablo 71. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	116
Tablo 72. Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	117

Tablo 73. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	118
Tablo 74. Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	120
Tablo 75. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	120
Tablo 76. Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	123
Tablo 77. Öğrencilerin Anne Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	124
Tablo 78. Anne Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	126
Tablo 79. Öğrencilerin Anne Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	127
Tablo 80. Anne Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	128
Tablo 81. Öğrencilerin Baba Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Okullarda Yönetimle İlgili Konularda Öğrencilerin Fikrinin Alınmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	129
Tablo 82. Baba Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Okullarda Yönetimle İlgili Konularda Öğrencilerin Fikrinin Alınmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	131
Tablo 83. Öğrencilerin Gelir Düzeyi Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	132
Tablo 84. Gelir Düzeyi Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	134

Tablo 85. Öğrencilerin Gelir Düzeyi Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	135
Tablo 86. Gelir Düzeyi Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları	137
Tablo 87. Öğrencilerin “İlköğretim Okullarında 2. Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen Görüşleri” İle İlgili Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Dağılımı	139

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim; bireyin toplumda sosyalleşmesini ve bireyselliğini güçlendiren en önemli etmendir. Eğitimlerin verildiği okullar eğitimin temelini oluştururken, öğretmenler tarafından verilen eğitim,bilgi ve iletişimin yanında etkili bir sınıf yönetiminden geçmektedir.

Yapılan araştırmalar doğrultusunda sınıf yönetimi konusunda yetersizlikler görülmüş, gerek kurallar belirlenirken gerekse uygulanırken verimli sonuçlar alınmadığı tespit edilmiştir. En önemli sorunun ise ders içinde sürenin yeterli gelmediği, zamanın etkin kullanılmadığı olarak algılanarak, çalışma bu konuları kapsayacak nitelikte hazırlanmaya çalışılmıştır.

Sınıf yönetimi genel olarak sınıfta etkili bir eğitim ve öğrenme ortamının sağlanması ve sürdürülmesi olarak görülebilir. Türkiye’de 1990’lı yıllarda öğretmen yetiştiren programlarda, gerçekleştirilen yeniden yapılanma sonucu yeni bir ders olarak sınıf yönetimi adı altında bir ders yer almıştır. Bu ders, bazı ülkelerdeki öğretmen yetiştirme programlarında da yer almaktadır.

Okulların ikliminin, kültürünün, öğretmen ve öğrencilerin özelliklerinin birbirinden farklı olması, her türlü okul ve sınıf ortamında geçerli, yönetimle ilgili genel ilke ve kurallar belirlemeyi güçleştirmektedir. Bu dersin amacı, öğretmen ve öğretmen adaylarına etkili bir öğrenme için gerekli sınıf ortamının düzenlenmesine ve sürdürülmesinde hazır reçeteler üretmekten çok üzerinde durulması gereken bazı konu ve değişkenlere dikkati çekmektedir. Ayrıca, birbirinden farklı olabileceğinden , bu kitapta söz konusu edilen konuların da bu çerçevede düşünülmesi ve yorumlanması gerekir (Şişman, 2004).

Eğitimde istenilen verimin elde edilebilmesi için olumlu bir sınıf ortamının yaratılması gerekir. Olumsuz öğrenci davranışlarının olmadığı ya da sorunların kolayca

çözüldüğü sınıflarda öğrenciler kendilerini rahat ve güvende hissederek dikkatlerini derse yöneltebilirler. Olumlu bir sınıf yaratabilmek için, öğretmenlerin sınıf kurallarını belirlemesi ve istenmeyen öğrenci davranışlarını kontrol etmesi gerekir. Sınıf kurallarını da eğitim sisteminin en küçük birimi olan sınıf ortamındaki öğrencilerin davranışlarını düzenleyen, benzer ve istedik davranışlarda bulunmalarını sağlayan kararlar dizisi olarak tanımlamak mümkündür.

Sınıfta meydana gelen ilişki karmaşıklığı kuralların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Neleri yapması, yapmaması gerektiğini önceden bilen bir öğrenci ve öğretmen bunların sonuçlarını da bildiğinden davranışlarını bunlara göre düzenlemektedir.

Kurallar amaçlara gidişi kolaylaştırmalı, görev dışı davranışı azaltıp, görevle ilgili olanı çoğaltmalı, öğrenme ortamı ve çevresinin rahatını, güvenliğini sağlamalı, komşu sınıfın ve yakın kişilerin rahatsız edilmesini önlemeli, amaca uygun davranışların ölçümlerini belirtecek nitelikte olmalıdır (Başar, 1999).

Etkili sınıf yönetiminde diğer etmen ise sınıftaki zamanın yönetimidir. Etkili bir eğitim öğretim için sınıftaki zamanın iyi değerlendirilerek kullanılması gerekmektedir.

Öğretmenin etkin ders işleme ve ders saati içindeki zamanı doğru planlayıp, doğru değerlendirmekten geçmektedir. Planlamada yapılması gereken ilk iş, işleri önceliklerine göre sıraya koymaktır. Hedefleri yazmak, işleri bir program çerçevesinde yürütmek gerekir. Planlamada yapılan tahmini süre tuttuğu oranda o öğretmen zamanı kullanmada başarılı görülmektedir.

PROBLEM

İlköğretim okullarında ikinci kademe öğrencilerin okula bağlılık durumlarına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri

Alt Problemler

1- İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okula bağlılıklarının değerlendirilmesinde öğretmenlerin görüşlerinde;

- a) Cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- b) Yaşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- c) Mesleki kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- d) Branşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- e) Eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- f) Çalıştıkları okula göre farklılaşmakta mıdır?

2- İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okula bağlılıklarının değerlendirilmesinde öğrencilerin görüşlerinde;

- a) Cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- b) Öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?
- c) Öğrenim gördükleri okula göre farklılaşmakta mıdır?
- d) Anne eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- e) Baba eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- f) Anne mesleki durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- g) Baba mesleki durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- h) Aile gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

3- İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okula bağlılıklarının değerlendirilmesinde, öğretmen ve öğrenci görüşleri örtüşmekte midir?

SAYILTILAR

1. Örneklem evreni temsil edebilecek büyüklüktedir.
2. Araştırmaya katılan denekler kendilerine verilen formlara istekle cevap vermişlerdir
3. Araştırma konusunda uzman görüşleri ve literatür taraması,araştırmanın geçerliliği bakımından yeterlidir
4. Bilgi toplama formu ölçme ve değerlendirme uzmanlarına inceletilmiştir.
5. kullanılan ölçme aracıyla ve izlenen yöntemle araştırmanın amaçlarına ulaşılabilir

SINIRLILIKLAR

1. Araştırma İstanbul ili Avrupa yakası sınırları içersinde 2007-2008 eğitim öğretim yılında İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ile sınırlıdır.
2. Araştırma İstanbul ili Avrupa yakası sınırları içersinde 2007-2008 eğitim öğretim yılında İlköğretim okullarında okuyan altıncı ve sekizinci sınıfta okuyan öğrencilerle sınırlıdır
3. Bu araştırma,araştırmaya katılacak olan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.
4. Bu araştırma, araştırmaya katılacak olan öğrencilerin görüşleri ile sınırlıdır.
5. bu araştırma araştırmaya katılacak deneklerin 2007 yılındaki görüş ve bilgileri ile sınırlıdır.
6. elde edilen bilgiler geliştirilen anket formunda ki sorularla sınırlıdır.
7. Örneklem evreni temsil edebilecek büyüklükte olduğundan araştırma güveniliridir.

8. Veri toplama aracı ilgili uzmanların görüşleri alındıktan sonra düzenlenmiştir.
9. Araştırma konusunda uzman görüşleri ve literatür taraması araştırmanın geçerliliği bakımından yeterlidir.
10. Anket uygulamalarına öğretmenler ve öğrenciler gönüllü olarak katılmıştır.

AMACI

Bu araştırmanın temel amacı,İlköğretim okullarındaki öğrencilerin okula olan bağlılıklarında ki öğrenci öğretmen görüşlerinin tespit edilmesidir. Tespit edilen sorunlara çözüm önerileri sunmaktır.

Bilgi çağında yaşadığımız bu dönemde geleceğimiz olan gençleri tam donanımlı yetiştirilmesi en büyük gayemiz olmalıdır. Planlar buna göre yapılmalı stratejiler belirlenmelidir. Eğitim biliyoruz ki istendik davranış değişikliği meydana getirme eylemidir. Öğrencilerimizi istediğimiz şekilde eğitim verebilmemiz için onların okula olan bağlılıkları en üst düzeyde olmalıdır.Eğer öğrenci okulunu severse okulunu sahiplenirse eğitimde verim o ölçüde artacaktır.Bu yüzden en önemli konuların başında öğrencilerin okula olan bağlılığı gelmektedir. Bu konuda bilimsel çalışmalar yapılmalı sorunlar bilimsel çalışmalarla ortaya konulmalıdır.Çözüm önerileri de bilimsel olarak sunulmalı ve gerekli çalışmalara başlanmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı da konunun önemine binaen öğrencilerin okula olan bağlılığını artırmak için bir takım çalışmalara başlamıştır.Okulun önemini artırmak için sınav sistemini değiştirmiştir. Okul başarı puanı ile davranış notları diplomayı etkileyecek şekilde düzenlemiştir. Ayrıca öğrencilerin okullarda daha fazla kalmasını okullarını benimsemeleri içinde okullardaki ders dışı etkinlikleri desteklemektedir.

ÖNEM

Eğitim, bireysel ve toplumsal gelişmişliğin en önemli unsuru olup, birey ve toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda; milli ve evrensel hedeflerine

ulaşmasında en temel araçtır. Çağımızın gerekleri, bireyleri ve toplumları güçlü ve donanımlı olmaya itmektedir. Değişim ve gelişmeler bilgiyi gerektirir. Bu nedenle bilgi önemli bir güçtür. Bilgi toplumu olma çabasındaki insanlık, eğitimin her yönüyle ele alınıp değerlendirilmesini ve geliştirilmesini ilk hedef olarak görmektedir.

Toplumların eğitim kavramını ve eğitim hizmetlerini özdeşleştirdiği örgüt okuldur. Okuldaki eğitim ve öğretim etkinliklerinin genel amacı; bir ülkenin geleceği olan bireylerin bilgi, beceri ve davranış olarak sağlıklı ve verimli şekilde yetişmelerini sağlamaktır. Okulun üzerinde çalıştığı hammadde insandır, ürünü de insandır. Bireylerin farklılaşmasını sağlayan okulun, bu yönüyle, diğer örgütlerden ayrı bir özellik taşıdığı söylenebilir. Aynı zamanda ; okulun sosyal bir sistem olduğu, formal ve informal yanlarının dengeli biçimde çalıştırılması gerekliliği; davranış bilimleri ve insan ilişkilerinin eğitimde yerinin önemini ortaya çıkarmaktadır. Bunun için; öğrencilerin okula olan bağlılıklarını etkileyen nedenlerin tespit edilip sorunun çözülmesi, ülkemizin geleceği ve eğitim örgütlerinin işleyişi açısından bu konunun bilimsel bir araştırma ile ortaya konmasının yararlı olacağı düşünüldüğünde, bu araştırmanın önemli sonuçlar ortaya koyması umulmaktadır.

Tanımlar

Sınıf: Okul içinde öğrencilerin topluca öğrenme etkinliklerine katıldıkları tüm mekanları ifade eder. Öğrenciler için sosyalleşme alanıdır (Şişman, 2000:139).

Sınıf Yönetimi: Sınıf kurallarının belirlenmesi, uygun bir sınıf düzeninin sağlanması, öğretimin ve zamanın etkili bir şekilde yönetilmesi ve öğrenci davranışlarının denetlenerek olumlu bir öğrenme ikliminin geliştirilmesi sürecidir (V.Çelik, 2002:2).

İstenmeyen Öğrenci Davranışı: Öğretmenlerin beklentileri dışında, öğretimi engelleyen, kesintiye uğratan istenmedik, yanlış ya da disiplinsiz olarak nitelendirilen davranışlara denir (Erden, 2001:35).

Öğretmen: Kendilerine verilen sınıfın ve şubenin derslerini, programda belirtilen esaslara göre planlamak, okutmak, bunlarla ilgili uygulamalar ve deneyler yapmak, ders dışında okulun eğitim-öğretim ve yönetim işlerine etkin bir şekilde katılmak ve bu konularda kanun, yönetmelik ve emirlerde belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlü kişidir (MEB ilköğretim Kurumları Yönetmeliği, 1993). Bu araştırmada öğretmen kavramı ilköğretim Okullarında görev yapan İkinci Kademe Branş Öğretmeni kastedilmektedir.

Öğrenci: ilköğretim okullarında eğitim-öğretim gören birey. Bu araştırmada “öğrenci” kavramı ile İlköğretim Okulu besinci sınıf öğrencisi kastedilmektedir. İlköğretim Okulu: 6-14 yas grubundaki öğrencilere temel beceri kazandırarak onları hayata ve bir sonraki eğitim kurumlarına hazırlayan bir eğitim kurumu (Erden, 1998:174-175).

Örgütsel Bağlılık: Bireyin örgüt amaç ve değerlerini kabul etmesi, bu amaçlara ulaşılması yönünde çaba sarf etmesi ve örgütteki üyeliğini devam ettirme arzudur.

Duygusal Bağlılık: Bulunduğu örgütün değerleriyle kendi değerleri uyuşan ve bulunduğu örgütte çalışmaktan mutluluk duyan kişilerin bu davranışlarını içeren örgütsel bağlılık boyutudur.

BÖLÜM II

A. EĞİTİM

Eğitim, her felsefi sisteme ve psikolojik yaklaşıma göre değişik şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımların pek çoğu, eğitime bir amaç yüklemiştir. Örneğin idealistler, eğitimi Tanrı'ya ulaştırma süreci için yapılan etkinlikler olarak tanımlamışlardır. Realistler, insanı toplumun başat değerlerine göre yetiştirme süreci, Marksistler çelişkiyi en aza indirip üretimde bulundurma süreci; Pragmatistler ise yaşantılar yoluyla kişide istendik davranış değişikliği oluşturma süreci, varoluşçular ise insanı sınır durumuna getirme süreci olarak ele almışlardır (Sönmez 1997, s.1).

Bilimde, özellikle genetik mühendisliğinde gelişmeler, öğrenmenin beyinde fiziksel uyarımlar sonucu oluşan biyo-kimyasal değişiklikler olduğunu gösterir niteliktedir. Bilgi, beceri ve duygularla ilgili mesajlar beyine elektrik akımı olarak geliyor ve beyindeki sinir sisteminde biyo-kimyasal değişimler oluşturuyor ve kodlanıyor. Buradan hareketle, eğitim, fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istendik biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma süreci şeklinde tanımlanabilir.

Eğitim, genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir. Diğer bir deyişle, eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında bir değişim olması beklenmektedir. Eğitim yoluyla kişinin amaçları, bilgileri, davranışları, tavırları ve ahlak ölçüleri değişmektedir. Eğitim sürecine giren kişilerde bu değişimin istenilen yönde olması beklenir. Bunlardan yola çıkarak eğitimi “bireyde kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir” olarak tanımlayabiliriz(Demirel, 2003, s.6).

Bu tanımında bazı anahtar sözcükler vardır. Bunlar; insan (birey), yaşantı, kültürleme, davranış, süreç gibi kavramlardır. Birey, diğer bir deyişle insan, bio-kültürel ve sosyal bir varlıktır (Ertürk, 1975, s.3).

Burada insanın üç boyutlu özelliği ortaya konmuştur. İnsanın biyolojik boyutu, insanın insan olabilmesi için temel yada zorunlu neden olarak kabul edilir. İnsanın 23 çift kromozomdan oluşan canlı bir varlık olduğu; ancak insanı biyolojik bir varlık olarak diğer canlılardan ayıran en önemli nedenin ise düşünebilme yeteneğine sahip olmasından kaynaklandığı vurgulanmaktadır. İnsanın kültür boyutu da insanın insan olabilmesi için yeter neden olarak kabul edilmektedir. İnsanın sosyal boyutu da insanın diğer insanlarla etkileşimi sonucu toplumsallaşması süreciyle başlar.

Yaşantı, eğitim açısından kazanılmış ve yaşanılmış yaşantı olarak iki kategoride ele alınmaktadır. Kazanılmış yaşantı, bireylerin birbirleriyle etkileşimi sonucunda yer alan etkinliklerin tümünü içermektedir. Yaşanılmış yaşantı ise söz konusu etkileşim içinde yer alan etkinliklerden sadece bireyde kalıcı iz bırakan ve bireyin davranışında değişim oluşturan etkinliklerdir.

Kültürleme ise, kültürel değerlerin bireye kazandırılması sürecidir. Kültürleme, eğitim kavramından da daha geniş kapsamlı görülmektedir. Doğumdan ölüme kadar bireyin, toplumun istek ve beklentilerin uyacak şekilde etkilenmesi ve değiştirilmesi olarak kabul edilmektedir. Kültürlemeyi üç başlık altında inceleyebiliriz. Eğer kültürel değerler bireylere zorla kabul ettiriliyorsa; zoraki kültürleme diyoruz. Kültürel değerler bireye gelişigüzel yollarla kabul ettiriliyorsa; gelişigüzel kültürleme diyoruz. Kasıtlı kültürleme de; kültürel değerlerin planı, ve maksatlı bir şekilde bireylere aktarılması sürecidir. İşte okullarda yapılan her türlü eğitim “kasıtlı kültürleme” için birer örnektir.

Eğitimin tanımında yer alan diğer önemli bir kavram da “davranış”tır. Genel anlamda davranış, organizmanın her hareketidir (Demirel, 2003, s.6).

I. Eğitimin Önemi

Eğitilmiş insan, her açıdan toplum hayatına önemli bir katkıda bulunma imkanı bulur. Eğitilmiş insanlar, yaratıcı ve üretkendirler, yaşama nesnel ve doğal bir açıdan bakabilirler, insanlarla doyurucu ve kalıcı ilişkiler kurabilirler, kendilerini ve

başkalarını olduğu gibi kabul ederler, kendi görüşlerini dayatmacı bir biçimde empoze etmeye çalışmazlar.

Eğitilmiş insanlar, sorun ve süreç üzerinde yoğunlaşmayı bilirler, düşünce ve davranışlarında içten olmaya çalışırlar (Özsoy, 2002, s.23).

Yine eğitilmiş insanlar amaçlarına ulaşmak için planlı ve programlı yaşamayı ilke edinirler.

Bireyin gördüğü eğitim, sadece kişisel yarar değil; toplumsal yarar da sağlar. Bir ülkede eğitim düzeyinin yüksek oluşu, toplumun ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel gelişmesini hızlandırır, sağlamlaştırır.

Eğitilmiş insanlar kendi üzerlerine yoğunlaşmaktan çok; sorun, olgu ve süreçler üzerinde yoğunlaşırlar. Yaşamlarına ve dünyaya nesnel ve doğal bir açıdan bakabilirler. İnsanlarla doyurucu, kalıcı ve sevgi içinde iletişim kurabilirler(Aydın, 2002, ss.141-142).

Eğitimsiz bir toplumda, aslında hiçbir konuda sağlıklı bir sonuca ulaşmak mümkün değildir. Bu tür ülkelerde toplumun ihtiyaç duyduğu reformları sağlıklı bir şekilde hayata geçirmek de mümkün olmaz. İslam Peygamberi Hz. Muhammed'in Bedir Savaşı'nı (M.624) galip olarak bitirdikten sonra, esir alınan kişilere, 10 Müslüman çocuğa okuma-yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakılacaklarını söylemesi dünya eğitim tarihi açısından çok önemli bir durumdur. Yapılan savaşta Müslümanların yakınlarını öldüren bu kişileri, o günün koşullarına göre esir olarak ele geçirdikten sonra en ağır bir şekilde cezalandırma imkanı varken, Müslüman çocuklara okuma-yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakıldıklarının söylenmesi, dünya eğitim tarihi adına bir şeref levhası görüntüsü oluşturmaktadır.

Eğitim, sadece bilgili insanların yetiştirilmesi değil; aynı zamanda sevgi ve hoşgörüyü de içine alan, insanları kucaklayan, toplum fertleriyle kucaklaşan insanların yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

II. Eğitimin Amacı

Eğitimin öncelik amacı; eleştirel düşünebilen, araştırmalar yapabilen, bilgiye ulaşabilen ve teknoloji konusunda belirli bir aşinalık düzeyine sahip bireyler yetiştirmektir.

Atatürk; “Bir millet savaş meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin, bu zaferlerin sürekliliği ancak eğitim ve kültür ordusuna bağlıdır” demiştir. Bu konuda da en büyük görev öğretmenlere düşmektedir (Özsoy, 2002, s.23).

Geleneksel eğitim anlayışında eğitim anlayışında eğitim, kültürel birikimin kuşaktan kuşağa aktarımı olarak tanımlanmaktadır. Böylelikle kültürel sürekliliğin sağlanması düşünülmektedir. Yine geleneksel eğitimde, birey kendisi için eğitmek yerine; toplum için eğitmek ön plandadır. Geleneksel eğitimde bireysel farklılıklar da göz ardı edilerek ortak bir içerik sunulmakta, bu içeriğin öğrenenler tarafından aynı ölçüde kazanılması beklenmektedir. Bu bağlamda geleneksel okul da öğretmeni ve bilgiyi merkeze almaktadır. Öğretmen bilgi kaynağı, öğrenci de bilginin edilgen alıcısı durumundadır. Geleneksel okulda her şey önceden belirlenmiştir; amaçlar, hedefler, süreçler, yöntemler, teknikler(Şişman, 2001, s.62.).

Çağdaş eğitim anlayışında ise; eğitim bilgiyi değil, öğrenciyi odak noktası yapar. Çağdaş eğitimde öğrenci bilgi yüklenen bir obje değildir; bilgi öğrenci içindir, öğrenci bilgi için değil. Amaç öğrenciye bilgi yığmak değil, öğrencinin bilgiyi anlayabilmesi, kavrayabilmesi gerektiğinde kendi başına bağlantılar kurarak bilgi üretebilmesidir.

Gerçekten eğitimden birinci işlevi, çocuğa gerektiğinde bilgiyi nereden nasıl öğrenebileceğine ait temel becerileri, yani “öğrenmeyi öğretmesi”; ikincisi, çocuğun zihinsel üretimini, yaratıcılığını geliştirici yöntemleri kazandırması olmalıdır.

Eğitimin amacı yada amaçları konusunda çeşitli görüşler vardır. Bunlar zamana, toplumlara, ülkelerin eğitim ve yönetim felsefelerine göre değişebilmektedir.

Örneğin Eski Yunan ve Roma’da eğitimin amacı, siyasi otoriteye bağlı vatandaşlar yetiştirmek olarak görülürken, Ortaçağ eğitiminde bütünüyle dini bir amaç görülmekte, Rönesans’tan sonra ise eğitim, laik ve seküler (dünyevi) bir özellik kazanmıştır (Safran,s.935.).

Milli Eğitim Temel Kanunu’nda eğitimin genel amaçları belirtilmiştir. Türk eğitim sisteminin temel amacı, “görev ve sorumluluklarını bilen, kendilerini ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bireyler yetiştirmektir”. Ayrıca Türk eğitim sistemi, kendini sürekli yenileyen ve geliştiren, birlikte çalışma becerisine sahip, etkili kararlar alabilen, doğru düşünebilen, yaşama saygılı, olaylara çok yönlü bakabilen, kendi ile barışık, insanlara saygılı, çevreyi koruyan bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Eğitim ve öğretim sadece okulla sınırlandırılmamalıdır. Eğitimin hedef kitlesi sadece belirli yaş sınırları içindeki çocuklar ve gençler değildir. Eğitim, “İlim beşikten mezara kadardır” sözünde de anlamını bulduğu gibi hayatın bütününe kapsayan bir süreçtir (Özsoy, 2002, s.23).

Eğitim, insanlık tarihin, okulların oluşmasıyla ortaya çıkan bir süreç olmadığı gibi sadece okuldaki yaşantıyla da sınırlı değildir. Eğitim, insanlığın doğuşundan beri daima olagelmıştır; günümüzde de uygarlık düzeyi ne olursa olsun her toplumda süregelmektedir. Nüfusu sınırlı ilkel bir kabiledede, insanoğlu bir taraftan temel gereksinimlerini karşılamak için kullandığı araçları geliştirmeye çalışmış, bir taraftan da toplumdaki çocuk, genç ve diğer yetişkinlere örgün olmayan bir eğitim vermiştir.

Uygar toplum, sosyal yaşamını sürdürebilmek için çeşitli kurumlar geliştirmiştir. Eğitimin kurumsallaşması için de okullar oluşturmuştur. Ancak bu olgu eğitimi kavramını “okul”la sınırlandırmak anlamına gelmemektedir (Varış, 1978, s.10.).

III. Öğrenme

Dünyaya gözünü açan insan yavrusunun, yaşamını sürdürebilmesi ve yaşamının gereklerini yerine getirebilmesi açısından görelî de olsa kendi kendine yeter duruma gelmesi uzun zaman alır. İnan bu süre içinde birçok davranış kazanır. İnsan davranışlarının tamamına yakın bir kısmı öğrenilmiş davranışlardır ve onlar insan yaşamının belirleyicisi durumundadır.

Oysa diğer canlılar için durum böyle değildir. Hayvanların aşağı tabakalarında bulunanların bir çoğu doğar doğmaz yetişkindir. Kendi hayatlarının gereklerine uyarlar. Bunların gençlikleri yoktur. Oysa yeni doğan çocuk, ihtiyaçlarını kendi başına gideremez. Cıvcıv yumurtadan çıkar çıkmaz yürür ve yemini galeyabilir. İnsan yavrusunun kendi başına gıdasını alabilmesi hiç olmazsa ortalama olarak iki ay, yürüyebilmesi için de ortalama olarak on dört ay lazımdır.

Uzun süre ana-babasının yada başkalarının yardım ve bakımına gerek duyan insan yavrusu, yeme-içme gibi biyolojik gereksinimlerinin karşılanabilmesinde bile, belki basit ama yeni bazı davranışlar kazanmak zorundadır. İşte “öğrenme”; davranışla ilgilidir. Davranış ise organizmanın yaptığı her türlü hareketi ifade eder. Örneğin konuşma, yürüme, elini oynatma, düşünme, kompozisyon yazma, bağırma ... birer davranıştır (Tekin, 2000, s.3.).

Öğrenme kavramı, yaşantı ürünü ve az çok kalıcı izli davranış değişikliği olarak tanımlanmaktadır. Ama her davranış değişmesi bir öğrenme değildir.

Bireyin davranışında, doğal büyüme sonucu veya hastalık, ilaç, yorgunluk, uykusuzluk, alkol vs etkisi altındaki değişmelerde olduğu gibi organizmanın geçici halleri gereği, yada doğuştan gelme tepki yönelimleri ile açıklanabilir nitelikte değişiklikler görülebilir.

Öğrenme, doğrudan gözlenmeyip davranıştaki değişimin gözlenmesi temeline dayanır. Öğrenme yada bireyin yeni davranışlarında eskilere kıyasla bir

farklılık ortaya çıkması, bireyde belli bir iç halin veya özelliğın oluřtuğú anlamına gelebilir. Ne varki biz, kişilerin kafalarının ve kalplerinin içini gözleyemeyiz. Kilerin kafa ve kalplerinin içinde neler geçtiğini bilmede başvurabileceğimiz tek yol, onların ne yaptıklarına bakmaktır. Onun için gözlenebilir davranışlar vurgularız.

B. EĞİTİM ORTAMININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

I. Eğitim Ortamı

Okuldaki öğretim ve öğrenme etkinliklerinin önemli bir kısmı, sınıf, derslik, işlik, atölye, laboratuvar olarak adlandırılan ortamlardan geçmektedir. Burada sınıf, okul içinde öğrencilerin topluca öğrenme etkinliklerine katıldıkları mekanları ifade etmektedir. Öğrenme-öğretme etkinliklerinin önceden belirlenen amaçlara ulaşabilmesi için öncelikle iyi bir okul ve sınıf ortamının hazırlanması ve sürdürülmesi gerekir (Şişman, 2002, s.133.).

Resmi bir kurum veya bir işyerini ziyaret ettiğimizde görünen fiziki çevrenin ve oradaki yüzlerin ötesinde bir “hava” sezeriz. İki ayrı mekanda aynı fiziki şartlara ve insanlara rağmen farklı bir “atmosfer” yakaladığımız çok olmuştur. İki büro, ikisinde de aynı çalışma masaları, daktilolar, bilgisayarlar, evrak depoları,... vardır. Fakat iki mekanın bizde bıraktığı “izlenim” çok farklıdır. İçinde bulunduğumuz yerler gizde farklı “hisler” uyandırır. “Hava, atmosfer, izlenim ve his” olarak ifade ettiğimiz ortam’ı tanımlayan bu kavramlar bazen birbirinin yerine geçen, bazen de her biri hepsini ifade etmek için kullanılan kavramlardır(Karip,2003, s.32.).

Okuduğumuz okulları düşündüğümüzde; her birinin ayrı bir havası vardır. Her okul değiştirdiğimizde farklı bir atmosfer ile karşılaştık. Bu farklı atmosferi çözümlenmeye çalıştığımızda, kimi zaman farklı bina ve araç-gereç donanımından kaynaklandığını görürüz. Temiz, düzenli ve bakımlı okul binalarının bizde uyandırdığı izlenimler farklı olmuştur. Koridorlardaki ve sınıflardaki dekoratif düzenlemelerin

okulun havasını değiştirdiğine şahit olmuşuzdur. Okul bahçesindeki ağaçların ve çiçeklerin okula bambaşka bir hava verdiğini hatırlarız.

Ancak, okulların havasının sadece fiziki düzenlemeden kaynaklanmadığını söylemek gerekir. Her okulda farklı bir hava yaratan etmenler içerisinde bazen düzen ve disiplinin ön plana çıktığı olmuştur. Üst sınıflardan duyduklarımızın, okulumuza ilişkin hislerimizin oluşmasındaki etkileri hatırlarız. Hatta bizi hiç ilgilendirmediği sanılan öğretmenler arası ilişkilerin, öğretmenler ile okul yöneticilerinin ilişkilerinin, velilerin ve çevredeki diğer insanların okula ilişkin tutumlarının okulumuzun havasını nasıl etkilediğini biliriz. Bu arada öğretmenlerin ders işleyiş yöntemleri, not verme alışkanlıkları, öğrencilerle ilişkileri ile okulun havasını nasıl değiştirdiğinin altını çizmemek mümkün değildir.

Sınıf ortamı; sınıfı oluşturan fiziksel düzenlemeler, psikolojik durumlar ve öğrencilerin duyuş ve değerlendirmelerini etkileyen sosyal ve kültürel öğelerin etkileşiminin bir ürünüdür (Karip,2003, s.32.).

Bu yönüyle ortam, bir mekanı diğerinden ayıran içsel özelliklerin tamamıdır denilebilir. Sınıf ortamı bir sınıfı diğerinden ayıran; o sınıfa özgü özelliklerin tamamıdır. Sınıf ortamı, sınıfta bulunan herkesin yaşadığı, sınıftakilerin davranışlarını etkileyen değer ve normlar olarak ifade edilecek özelliklerin tümüdür. Bir benzerlik kurmak gerekirse; “Bir insan için kişilik neyse sınıf için de ortam odur” denilebilir.

II. Eğitim Ortamının Özellikleri

Sınıf, kolektif bir varoluş alanıdır. Farklı sosyo-ekonomik ailelerden gelen öğrencilerin paylaştığı sınıf ortamı çok boyutlu ve dinamik bir süreklilik içinde yaşanır. Bu bağlamda, değerşik algı ve beklentilerinin tanımlanması ve bütünleştirilmesi şeklinde sürdürülen sınıf yaşamı, sosyal yapının küçük bir kesitini oluşturur.

Eğitim ortamının başlıca özellikleri, anıdalık, süreklilik, eş zamanlılık, karşılılık, karmaşıklık, açıklık olarak sıralanabilir. Sınıfta açık ve yüzyüze bir iletişim

vardır. Bu nedenle iletişim doğrudan ve anında gerçekleşir. Mesela; öğretmen ders anlatırken bir yandan öğrencilerin tepkilerini ölçer bir yandan sorular yöneltir, zamanı kontrol eder. Her şey sınıfın önünde yaşanır. Bu durum sınıf yaşamının açıklık özelliğini tanımlar.(Aydın, 2003, s.29.).

III. Eğitim Ortamının Fiziksel Özellikleri

Sınıfta etkili bir öğretme-öğrenme sürecinin gerçekleşebilmesi için öncelikle iyi bir fiziksel ortamın hazırlanması gerekmektedir. Etkili bir sınıf yönetimi için eldeki olanaklar ölçüsünde fiziksel değişkenlerin güdüleyici, öğretici ve ilgi çekici bir biçimde düzenlenmesi gerekmektedir. Sınıf içi fiziksel ortam deyince akla, başta öğrencilerin yerleşim biçimi olmak üzere, sınıftaki masa ve sıralar, dolaplar, araç-gereçler, ısı, ışık, duvarların rengi, gürültü, temizlik görünümündeki uyum vb. fiziksel değişkenler gelir (Şişman, 2002, s.133.).

Fiziksel ortamın insan davranışları üzerindeki etkisi ekolojik psikolojinin çalışma konuları arasındadır. Buna göre içinde bulunulan ortam insanlar çeşitli yönlerden etkilemektedir. İyi aydınlatılmamış veya soğuk bir havada iyi ısıtılmamış bir sınıfta etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesi olanaksızdır.

Öğretmen-öğrenci ilişkileri, geniş ölçüde bu fiziksel değişkenler tarafından etkilenir. Eğitim türü ve düzeyi, dersin amacı gibi değişkenlere göre yapılandırılmış sınıf ortamı, öğrencilerin güdülenmesini kolaylaştırır. Yapılandırılmış ortam, sınıfta yer alan fiziksel özelliklerin amaca uygun düzenlenmesini tanımlamaktadır (Aydın, 2003, s.29.).

Araştırmalar, öğrenci başarısının sınıftaki öğrenme ortamından oldukça etkilendiğini ortaya koymaktadır. Bugün öğrenmenin gerçekleşmesi için bilginin aktarılmasının yeterli olmadığını, öğrenmenin önceki bilgilerin üzerine yeni bilgilerin istiflenmesi ile gerçekleşmediğini çok iyi biliyoruz. Öğrenme sürecinde her öğrenci kendi sürecini yaşamakta; öğrenciler öğretmenden olduğu kadar birbirlerinden de etkilenmektedir. Sınıfın havası öğrenmemizi eğitime, okula, hayata ilişkin bakışımızı

şekillendirmektedir. Bu süreçte bir öğrenciyi içinde bulunduğu ortamdan soyutlamak mümkün değildir. Öğrenme süreci sınıftaki havadan etkilendiği için öğrencilerin sınıftaki olumsuz havaya rağmen bir öğrenme süreci yaşaması imkansız hale gelmektedir.

Yine, sağlıklı iletişimin (öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci) kurulduğu, birlikteliğin egemen olduğu, düşünselliğin öne çıktığı, başarının teşvik edildiği ve ödüllendirildiği ortamlardaki öğrenciler; katı kuralların egemen olduğu, soğuk ve heyecandan yoksun, başarının fark edilmediği ortamlardaki öğrencilere göre birkaç kat daha başarılı olmuşlardır.

C. FİZİKSEL ORTAMIN DEĞİŞKENLERİ

Fiziki çevrenin düzenlenmesi, örneğin sınıftaki oturma düzeni, binanın şekli, tavan yüksekliği, pencerelerin konumu gibi konular belli bir eğitim anlayışının yansımasıdır. Yani okul binaları ve sınıf düzeni eğitime bakış açımızın bir yansımasıdır. Zihinsel kalıbın fiziksel yapıyı nasıl etkilediğini eğitim dışı bir örnek ile açıklayabiliriz. Örn: mahkeme salonları, büyüklüğü, tavan yüksekliği, hakimlerin ve savcının kürsüleri, tanık ve sanıklara ayrılan yerler ile fiziki yapı olarak daha başlangıçtan belli bir atmosfer yaratmaktadır. Herkesin yeri bellidir. Güçler dağılımı yapılmıştır. Herkes olması gereken yerdedir. Salon hakimiyeti hakimindir. Salona giren herkes yapının bu havasını sezer. Aksi davranış zaten büyük oranda yapısal olarak engellenmiştir. Yapının tavır ve davranışlar üzerindeki belirleyici etkisi için aynı şeyleri cami ve kilise benzeri ibadet yerleri için de söyleyebiliriz.

Fiziksel ortamın değişkenleri deyince aklımıza; öğrenci sayısı, yerleşim düzeni, ısı, ışık, renk, gürültü, temizlik, görünüm... vb. özellikler gelir. Şimdi bunlar tek tek inceleyelim.

I. Yerleşim Düzeni

Yerleşim düzeni, eğitimin etkin ve akıcı bir işleyişe kavuşturulmasına dönük eylemleri içerir. Başarılı bir yerleşim düzeni sınıf içi etkileşimi ve öğretimi olumlu yönde etkiler, kaynaklara ulaşmayı kolaylaştırır. Ayrıca sınıf ortamının rasyonel kullanımı ve sınıf içi trafiğin düzenlenmesinde de yerleşim biçimi önemli bir etkidir.

Yerleşim düzeni, ders araçları ile öğrencilerin oturma düzeni olarak iki ayrı bölümden oluşur. Her iki düzenlemede de, öğrencilerin birbirlerini ve öğretmenlerini rahatça görebilmelerine özen gösterilmelidir.

Burada çok önemli bir kavram ortaya çıkar “İletişim”. İletişim; insanlar arasında düşünce, duygu ve bilgilerin tek yönlü yada çift yönlü olarak aktarılması süreci olarak tanımlanmaktadır (Şişman, 2002,s.138).

İletişimin amacı, iletişimde bulunan bireyler arasında anlamın paylaşılması, ortak kılınmasıdır (Şişman, **a.g.e.**, s.45.) .

Sınıf içinde bu sürecin işleyişi, öğretmen-öğrenci veya öğrenci-öğrenci iletişimi biçiminde olabilir. Sınıftaki eğitim-öğretim süreci, üzerine kurulmuştur. İletişim olmadan etkileşim, etkileşim olmadan da öğrenme gerçekleşmez. Öğretmen, sınıf içi iletişim sürecinin başlatıcısı olduğuna göre, bu süreçte önemli bir rol üstlenmektedir. Sınıf içinde sağlıklı bir iletişimin gerçekleşebilmesi için gerekli koşulların hazırlanması, olumsuz etkenlerin ortadan kaldırılması ve iletişimin hazırlanması, olumsuz etkenlerin ortadan kaldırılması ve iletişimin sağlıklı bir biçimde sürdürülmesi, büyük oranda öğretmene bağlıdır.

Bu süreçte öğretmen, öğrencilerle ilgili çekimserlik, korku ve kaygı gibi iletişim sürecini olumsuz etkileyen etkenleri ortadan kaldırmalıdır. Öğretmen süreci başlatırken, öğrencileri rahatlatmalı, sürece herkesin gönüllü ve istekli olarak katılmalarını teşvik etmelidir. Bunun için de öncelikle kendisinin rahat ve sabırlı

olması, sinirlenmemesi, öğrencilere soru sorması, onları dikkatle dinleyip anlamaya çalışması, açık ve anlaşılır bir dil kullanması gereklidir.

Yerleşim düzeninde iki temel yaklaşım vardır. Bunlardan birincisi öğretmen merkezli; diğeri öğrenci merkezlidir.

Öğretmen merkezli yerleşim biçiminde, öğrenciler klasik düzende, birbirlerinin ensesini göreceğ şekilde otururlar. Ders araç gereçlerinin sınıf içi dağılımı daha çok öğretmene göre düzenlenmiştir. Böyle bir düzende iletişim, öğrenmen-öğrenci ekseninde gelişirken; öğrenci-öğrenci etkileşimi zayıflar. Ön sıralarda oturan öğrenciler arkadakilerine göre daha avantajlıdır. Genelde bu tür oturma düzenlerinde ders dışı davranışlar gözlenir. Dikkatin dağılması çok kolaydır.

Öğrenci merkezli yerleşim düzeni ise ders ve konunun özelliklerine bağlı olarak birey yada grup esasına göre yapılabilir.

Birey yada grup şeklinde yerleşimin, konunun amaçlarına uygun şekilde düzenlenmesi, öğrencilerin başarılarını artırır. Ancak öğretmen grup oluştururken öğrencilerin bireysel özelliklerini ve konunun niteliğini göz önünde bulundurmalıdır. Sürekli aynı şekilde gruplandırma, başlangıçta öğrenciler arasında bulunan olumlu yarışma ve paylaşma duyguları yerine, giderek yıkıcı rekabet ve çatışma duygularının gelişmesine neden olabilir. bütün sınıfın aslında tek bir grup olduğu unutulmamalıdır.

Belli başlı sınıf yerleşme düzenleri şöyledir: Sıralı yerleşim düzeni, küme yerleşim düzeni, bireysel yerleşim düzeni ve yuvarlak masa düzeni.

a. Sıralı Yerleşim Düzeni

En çok aşına olduğumuz, öğrencilerin arka arkaya oturduğu, öğrencilerin ancak önündekinin ensesini gördüğü oturma düzenidir. Az öncede bahsettiğimiz gibi öğretmen merkezlidir. Sınıf içi iletişim tek yönlüdür. Öğrenciler arası etkileşim çok sınırlıdır. Ancak, aşırı kalabalık sınıf için en uygun oturma düzenidir (Karip, **a.g.e.**, s.43).

b. Küme Yerleşim Düzeni

Öğrenci-öğrenci etkileşiminin en yüksek olduğu yerleşim düzenidir. Öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerine olanak sağlar. Öğretim, öğretmen merkezli olmaktan çıkmıştır. Sınıf çok merkezli bir hal almıştır. Öğretmenin gruplara dersin amacında ve etkinliklerin sürdürülmesinde rehberlik etmesi gerekir. grupların heterojen olması, grup içi öğrenmeyi zenginleştirecek ve liderlik gibi grup içi rollerin doğmasına yardımcı olacaktır. Küme oturma düzeni, grup ve laboratuvar çalışmaları için uygun bir yerleşim düzenidir.

c. Bireysel Yerleşim Düzeni

Öğrencilerin sıralara veya masalara bağımlı olmadan, kendi başlarına kullanabildikleri tek kişilik masa ve sandalyelerle sağlanabilen oturma düzenidir. Öğrencilerin birbirlerini görmeleri ve öğretmenin de bulunmak istediği yerde bulunması gerekir. kendisi, çemberin ortasında yer alabileceği gibi hilal şeklindeki düzenlemenin içinde de yer alabilir. Öğrenci merkezli bir düzendir.

d. Yuvarlak Masa Düzeni

Öğrencilerin geniş bir masa etrafında toplandığı yerleşim düzenidir. Öğrencilerin birbirlerini gördüğü, iletişimi kolaylaştıran bir yapıdır. Tartışma ve görüş alış-verişleri için uygundur. Küçük sınıflarda başarıyla uygulanabilir.

Görüldüğü gibi yerleşim düzeni amaca, derse ve eğitim kademesine uygun olarak değiştirilebilir. Önemli olan uygun bir oturma düzeni kullanmak ve her yerleşim düzeninin öğrenciler ve sınıf ortamı üzerindeki etkilerinin farkında olmaktır.

II. Öğrenci Sayısı

Sınıftaki öğrenci sayısı ile başarı arasında ilişki olduğu yönünde araştırmalar bulunmaktadır. Kalabalık sınıflarda öğrencinin güdülenmesi, ek bir zaman gerektirir. Öğretmen bu amaçla dersin ve konunun özelliklerine göre uygun çalışma teknikleri

geliştirerek, öğrencinin derse katılımını sağlamalıdır. Kalabalık sınıflarda öğrencinin dikkatinin kolay dağılabileceği unutulmamalı; dolayısıyla öğretimin öğrenci merkezli olmasına özen gösterilmelidir.

Aslında öğrenci sayısının genel olarak 30'un üzerinde olması istenmeyen bir durumdur. Ancak ideal bir öğrenci sayısı yoktur. Bu sayı dersin niteliğine, eğitim düzeyine ve türüne göre değişebilir.

III. Isı, Işık, Renk

Başarılı bir eğitim için ortamın fiziksel özelliklerinin uygun olması gerekir demiştik. Örneğin, sınıfın aşırı sıcak veya soğuk olması, öğrencilerin derse yönelik konsantrasyonu olumsuz yönde etkiler. İdeal sınıf ısısının 20° olduğu kabul edilmektedir. Yine ışık da insan psikolojisi üzerinde etkili olan önemli bir fiziksel değişkendir. Sınıfta eğitim etkinliklerinin rahat bir ortam içinde gerçekleşmesi için ışık yeterli olmalıdır. Gereğinden çok aydınlanma yada yetersiz aydınlanma ilginin dağılmasına neden olur (Aydın, 2003, s.29.).

Son yıllarda “renklerin dili” üzerine çok şey yazılmaktadır. Hangi rengin insan üzerinde nasıl etki yaptığına ilişkin çok sayıda çalışma vardır. Uygun renk kullanımı amaca ulaşmaya yardımcı olacaktır. Renk sadece uygun fiziksel çevreyi oluşturmakla kalmayacak, kişinin zihnini de hazırlayacaktır. Çevremize baktığımızda birçok kuruluşun logolarında ve reklamlarında fonksiyonlarına uygun renkler kullandığını görürüz. İçecek firması ile bankanın ve konfeksiyon markalarının renk tercihlerinin arkasında renklerin dili bulunmaktadır.

İlköğretim sınıflarında sarı, pembe ve turuncu gibi sıcak renklerin ortaöğretim ise mavi ve yeşil renklerin kullanılması önerilmektedir. Aynı şekilde yazı tahtasının gri, siyah yada yeşil renkte olması okumayı kolaylaştırmaktadır.

Öğretmen, mekanların ve araçların özelliklerine uygun renkler seçmeye çaba göstermeli ve bu konuda mutlaka öğrencilerin görüşlerini almalıdır.

IV. Gürültü

Gürültü, öğretmen-öğrenci etkileşimini olumsuz yönde etkiler. Bu sorunun çözülmesi için öncelikle nedenlerin saptanması gerekir. gürültünün bazı nedenleri vardır. Dikkat kaybı, derse yönelik ilgisizlik bunlardan bazıları olabilir. İşte burada görev öğretmene düşer. Öğretmen öğrencinin dikkatini sürekli ayakta tutmalıdır. Onlara gürültü yapmamalarını söylerken, kendisi de sesini yükselterek gürültü yapmamalıdır. Gürültünün olumsuz bir davranış olduğu öğrencilere açıklanmalıdır. Öğretmen sınıfta gürültüyü yok etmedikçe; huzurlu bir öğretim ortamını sağlayamayacağının bilincinde olmalıdır.

V. Temizlik

Etkili bir sınıf ortamı, sağlık kurallarına ve insan onuruna uygun olmalıdır. Öğrencilerin bireyselleşme sürecinin en önemli aşamalarından birisi de temizlik alışkanlığı kazanmalarıdır. Öğrenci bedensel temizliğine önem verdiği sürece, çevresinin temizliğine de önem verir. Temiz bir çevrede yaşama bilinci kazanan öğrenciler, sınıflarının temiz tutulması yönünde ortak çaba gösterirler.

VI. Görünüm

Özenle seçilerek oluşturulmuş bir sınıf düzeni, öğrenciyi psikolojik yönden etkiler. Sınıfta yer alan nesnelere uyumlu olmalı ve amaçlara uygun bir diziliş içinde bulunmalıdır. Sınıfa etkili bir görünüm kazandırmak, uygun bir mekan kullanma duyarlılığını, renk seçimini ve amaç-araç dengesini sağlamayı gerektirir.

Etkili bir eğitim ortamı, görünüm açısından öğrenciyi olumlu yönde etkileyerek, onun seçici bir kişilik kazanma bilinci geliştirmesine de katkıda bulunur. Bu nedenle öğrencinin, sınıf düzenine ilişkin görüşlerinin alınması yararlıdır. Çünkü öğrenciler, fiziksel mekanın düzenlenmesinde sorumluluk almaktan mutluluk duyarlar.

1.1.Sınıf Yönetiminde Etkililik

Sınıf yönetimi, Öğrencilerin etkili bir davranış örüntüsü kazanmaları yanında, davranışlarını anlama ve yönlendirme yollarını geliştirmelerine de yardıma olmalıdır (Jacobsen and others, 1985: 223). Her davranışın başkaları üzerindeki etkilerini kestirebilme, bunları olumlulaştırabilme, insanların "bir topluluğun üyesi" olmaktan çıkıp "bir toplumun üyesi" olmaya yöneldiklerinin temel göstergesidir (Ottaway, 1966: 1-10).

Sınıf yönetimi kararları, öğrencileri kontrolden çok, eğitimin kalite ve sürekliliğini sağlamaya yönelik olmalıdır (Brophy, 1988: 2). İyi bir sınıf yönetimi, iyi bir öğretime bağımlıdır. Bu anlamda sınıf yönetimi araç, kaliteli bir eğitim amaçtır.

Öğrenci başarısının değişkenlerinden biri, belki başlıcası sınıf yönetimidir. Araştırmalar, öğrenci özelliklerindeki farklar kadar, sınıfın yapı ve yönetimindeki farkların da başarıyı belirleyici olduğunu göstermiştir. Bir sınıfta başarılı olan öğretmen, benzer öğrencilerin bulunduğu başka bir sınıfta başarısız olmuştur. (Pauly, 1991).

Sınıf yönetimi, çok yönlü ve uzun çabalar isteyen, güç bir iştir, her gün saatlerce kalabalık bir öğrenci grubuyla beraber olmak, yapılacak her davranışı ayrıntısıyla planlamak, gerçekleşmesini sağlamak, sınıftaki herşeyden her an haberli olmak kolay değildir. Öğrenciler, uzun süre oturarak, derse ilgilerini veremezler. Öğretmenin, erken-geç, kolay-güç öğrenen, normal-özürlü öğrencilerle ayrı ayrı ilgilenmesi de gerekir. Sınıfta çok yönlü ve karmaşık bir ilişkiler ağı vardır. Ne yazık ki bazı öğretmenler bunun farkına bile varamazlar. Sınıftaki herkesin özellikleri, diğerlerinin davranışını etkiler. Öğretmen ve öğrencinin davranışı, sınıfta, herkesin inceleyebileceği şekilde ortada olduğundan, insanların duyarlılığı, alinganlığı artabilir. Sınıfta herkes, ders dönemi boyunca, herkesin açık denetimindedir (Jacobsen and others, 1985: 233).

Öğrenciler gelişim evrelerine göre, sınıf yönetimi uygulamalar da değişir, ilk yıllarda çocuklar, sınıfta kural, işlem dizin ve adetlere daha çok gereksinim duyarlar. Bir-iki yıl içinde bunlar öğrenilmiş olabileceğinden, ağırlıktan azalır. Kural ve işlemdizinler, eğitim için araç olarak kullanılmalıdır. Daha üst sınıflarda gençlik çağı başlar, düzene uyum sorunları artar, öğrenciler, yetişkinlerin yetkesine kızmaya, tavır almaya başlarlar. Özellikle bu çağda öğretmenlerin daha duyarlı davranması gerekir. Emir yerine istek bildiren anlatımlara yönelme, öğrencinin alınganlığını, çekingenliğini hesaba katma, öğretmenin alacağı sesli-sessiz tepkileri farklılaştırır. Daha sonraki yıllarda gençlik çağının aksilikleri geçer, ders konularına yönelim artar (Brophy, 1988: 6,7).

Sınıf ve öğrencilerin özellikleri değiştikçe, yönetsel uygulamalar da farklılaşmalıdır. Düşük yetenekli öğrencilerin çoğunlukta olduğu sınıflarda, daha çok zaman gereksinir. Kalabalık sınıflar, daha çok düzen çalışması ister. Benzeşik sınıflar, daha az sorun yaratır (Brophy, 1988: 7). Sınıf yönetimi davranışlarının seçiminde bu özellikler dikkate alınmalıdır.

Sınıf yönetiminin değişkenleri, öğrenci, öğretmen, ortam, okul ve eğitim yönetimi, çevre olarak sıralanabilir) Etkili bir sınıf yönetiminin dönümcül (kritik) ögesi öğretmendir, çünkü o diğer öğelerin bütünleştiricisi ve bir dereceye kadar da belirleyicisidir. Öğretmenin yeterlikleri artırılıp, bunların kullanımının temel değişkeni olan mesleğe karşı tutumu olumlulaştırılmadıkça, iyi bir sınıf yönetimi beklenemez.

Etkili bir sınıf yöneticisi olarak öğretmenin, sınıfı eğitim için hazırlaması, sınıf kural ve süreçlerini belirleyip öğretmesi, öğretimi düzenleyip sürdürmesi, öğrencilerin uygun davranmasını sağlaması beklenir.

Eğitim ortamı, sınıfın fiziksel, davranışsal ve öğretim ortamlarının bileşimiyle oluşur. Amaçlara ulaşmaya en uygun fiziksel düzenlemeler, çok yönlü hazırlıklara dayalı etkili bir eğitim planı, bu planın uygulanışında gözlenmek istenen öğretmen ve öğrenci davranış örüntüleri, ortamın öğeleri olarak görülebilir.

Özellikleri, hazır oluşu, beklentileri, davranışlarıyla öğrenci; ortam ve olanak sağlayıcı, kolaylaştırıcı, destekleyici olarak okul yönetimi ve çevre, sınıf yönetimini bu alanlar açısından etkilerler. Etkili yönetilen sınıfta, öğrencilerin görevle ilgili olma düzeyi yüksek, bozucu davranışların düzeyi düşük, öğretim zamanının amaçlar yönünde kullanılış düzeyi yüksektir (Harris, 1991).

1.2.Sınıf İlişki Düzeni

Etkili bir sınıf yönetimi için sınıfta ilişki düzeyi belirlenmelidir. İlişki düzeyi politikası, sınıf düzeninin tehlikede , çalışma alışkanlıklarının henüz yerleşmemiş olduğu durumlarda düzenliliğe ;ortamın yumuşak, öğrencilerin bilgili ve hazır olduğu durumlarda değişkenliğe kayabilir bir esenlikle seçilmelidir. Her durumda sınıf etkinliklerinde hem kararlılık, hem değişkenlik yer almalı, bunların dengesinin değişmesinde yukarıda sayılan durumlardaki farklılıklar gözetilmelidir. Düzenlilikten ayrılma, amaçlardan, kaynak kullanımında akılcılıktan uzaklaşmayı; değişkenlikten ayrılma, öğrenci yaratıcılığında ve girişimci amaçlardan yararlanamamayı gerektirir. Sınıftaki ilişki yapısı ve sınıfın sosyal ortamı oluşturulurken , değişik örgütsel örneklemeler kullanılabilir. Bunlar, işbirlikçi ve yarışmacı yönelimli olarak da gruplanabilir (Başaran, 1994).

İşbirlikçi öğrenmede Öğrenciler, bu öğrenme gruplarında, sorun-konu üzerinde birlikte çalışırlar, yeterlik düzeyi ne olursa olsun, herkes etkinliklere katılır, ortak amaçlar doğrultusunda küçük gruplar halinde yardımlaşarak öğrenilir. Bir araştırmada, işbirlikçi ve katılımcı ortamda başarının yükseldiği görülmüştür (Tanner and Tanner 1978: 219).

Yarışmacı öğrenme tipindeki örgütleniş, bireysel başarı ve yetkinliği vurgular, diğer öğrencilerle karşılaştırmacı bir değerlendirme sistemi kullanır, işbirlikçi öğrenmede, değerlendirme ölçütü amaçlar iken, yarışmacıda bu diğer öğrencilere yönelir (Doyle, 1986: 239).

Öğretmen, amaçların, öğrencilerin, konunun özelliklerine göre, işbirlikçi ve yarışmacı örgütlenişlerin yararlarını kullanabilmelidir. Örneğin, sosyal becerileri hedefleyen amaçlarda işbirlikçi, bireysel girişimi esas alan hedeflerde, yaratıcılık ve kısırtıcılığa gereksinim duyulan amaçlarda, yarışmacı örgütlenişe geçebilmelidir.

Etkili Sınıf Kurallarının Özellikleri: İyi bir sınıf yönetimi öğrencilerin kendilerinden beklenen davranışların ne olduğunu anlamalarına dayalıdır. Bu nedenle dikkatlice hazırlanmış kurallar öğretmenin hem beklentilerine daha kolay açıklamasını sağlar hem de güvenli ve verimli bir ortamın yaratılmasını kolaylaştırır. Etkili sınıf kurallarının temel özelliklerini şu başlıklar altında toplayabiliriz (Öztürk,2002:19):

Sınıf Kurallarının Oluşturulması Sürecine Öğrenci Katılımını Sağlama: Öğrenci-öğretmen ilişkisi birincil bir ilişki türüdür. Yani birebir ve insancıl yaklaşımı olan ben-sen ilişkisidir. Bu nedenle sınıftaki kurallar öğretmen kılavuzluğunda ve öğrencilerin katılımıyla belirlenmelidir. Öğretmen açıklayıcı, öğretici, düşündürücü ve tam yerinde diyebileceğimiz uygun kuralı bulmada yardım edici olmalı ki ilişkilerin amaçlarını tanıtabilmeli ve ilişkileri belirleyen kuralların bu amaçlara uygunluğunun saptanmasını sağlayabilmelidir.

Ancak unutmamak gerekir ki yaşları ne olursa olsun öğrenciler kendi davranışlarını etkileyecek olan kuralları oluşturulması sürecine ne kadar çok katılırsa, kuralları izlemeye de o kadar katılır. Bu olanak kendilerinden ne kadar esirgenirse uygulamaya da o kadar karşı çıkarlar. Bir başka ifadeyle kuralların oluşturulması sürecine sınıfın temel ögesi olan öğrencilerin katılmaması kuralları etkisiz hale getirir. Öğrencilerin karar sürecine katılımı hem sınıfta işbirliğine ve sorumluluk bilincine dayalı bir ortam yaratılmasını hem de öğrencilerin demokratik yaşamın gereğine uygun davranış ve alışkanlıklar getirmesini sağlar (Öztürk, 2002:20).

Kuralların İfade Edilişi: Kurallarının niteliklerinin yanı sıra ifade ediliş biçimi de çok önemlidir. Etkili bir ifade ediş, kalıcı ve sürekli bir eğitim ortamı oluşturmanın koşullarından biridir. Dolayısıyla kuralların nazik bir şekilde ifade

edilmesi gerekir. Kural anlatımında, ceza yerine ödül vurgulanmalı ve asla emir cümleleri şeklinde ifade edilmemelidir (Aydın, 2000:11).

Kurallar mümkün olduğunca pozitif olarak ifade edilmelidir: Örneğin “öğretmen ders anlatırken hiçbir şeyle ilgilenmeyin” gibi bir kural, “gözünüz öğretmende olsun” şeklinde ifade edilmelidir. Buradaki amaç yapılmaması gereken değil, yapılması beklenen davranışa dikkati çekmektir. Ayrıca “yapmayın”, “konuşmayın”, “koşmayın” şeklinde ifade edilen kurallar emir verme niteliği içerdiğinden öğrencilerin direnç göstermesine neden olacaktır. Dahası pozitif kurallar sorunlara çözüm getirirler. Örneğin “müsvedde kağıtlarınızı ders bitimine kadar sıralarınızda tutun” şeklinde ifade edilen bir kural öğrenciye ne yapması gerektiğini açıkça söylerken “yerlere kağıt atmayın” şeklinde ifade edilen negatif bir kural öğrencinin müsvedde kağıdı ne yapması gerektiğine karar verememesine neden olacaktır (Öztürk, 2002: 21-22).

Sınıfta uygulanacak kuralların az sayıda olması gerekir. Çok olması bireysel alanı daraltabilir; bu da bireyin doğasına aykırıdır. Sınıftaki bireyler fazla kurallar altında bunalabilir (Erdoğan, 2001:78). Ayrıca kural sayısının az olması öğretmenin kurallara uyulup uyulmadığını denetlemesi açısından da kolaylık sağlar.

Özellikle okul öncesi öğretimde ve ilköğretimin birinci kademe sınıflarında kuralların resim ya da şekillerle sunulmasında yarar vardır. Örneğin dinlemeye ilişkin bir kural kulak resmiyle yerinden kalkmamaya ilişkin bir kural sandalye resmiyle, sınıfın temizliğine ilişkin bir kural çöp kutusu resmiyle gösterilebilir. Böyle bir uygulama öğrencilerin kuralları anlamasını kolaylaştırır. Ayrıca resim ve şekillerin kullanılması kuralların o anda hatırlanmasını sağlar.

Kuralların Öğretilmesi: Kuralların öğretilmesi, etkili olabilmesi, sınıfta bulunan kişilerin bunları doğru bir şekilde kavramaları ve öğrenmelerine bağlıdır (Erdoğan, 2001:80).

Geliştirilen sınıf kural ve düzenlemelerinin etkili olabilmesi, öğrencilerin bunları doğru biçimde kavramalarına ve uygun davranışları göstermelerine bağlıdır. Bu nedenle kural ve düzenlemeleri öğrencilere öğretme yollarından bazıları şunlardır (Celep, 2002:58-59):

Kukla Oyunları: Rol oynama davranışlarında kuklalar kullanılır. Uygun olan bir kuralı öğrencilerle tartışmaktır. Uygun olmayan davranışları, davranışla ilgili kuralı, onun yerine konulması gereken davranışları öğrencilerin belirlemelerine olanak sağlamak.

Posterler: Öğrenciye; iyi davranma, iyi çalışma alışkanlığı veren, güvenlik kurallarını öğreten posterleri sınıflara, okul salonlarına kafeterya v.b. yerlere poster yapıştırmak.

Mektuplar: Öğrencilere arkadaşlarına nasıl mektup yazacaklarını öğretmek. Oyunla öğrencilere mektup yazdırmak. Otobüs sürücüsü, garson, müdür v.b. rolünde.

Bir oyun oluşturma: Öğrencilerden; kurallar ve işlemler Üzerine bir oyun yazmaları ve oynamaları istenir. Öğrencilerin okuldaki diğer sınıflarda bu oyunlarını sunmaları istenir.

Okuldaki toplumsal kuralların gerekliliği: Öğrencilere okul kurallarını, bir vatandaş olarak sorumluluklarını ve toplum kurallarına neden uymaları gerektiğini anlatmak.

Kural oyunu: Sınıf/okul kuralları ilişkin listemizden her kurala bir sayı verilir ve oyun kartları yapılır. Öğrenciler kendisinde olan ve kural yazılı olan sayı çıktığında (bingo gibi) sayılarını kapatırlar.

Yanlış yol: Öğrenci yanlış yönde bir davranış gösterir veya yanlış bir süreci izler. Rol videoya alınır ve bütün grup izler ve tartışır. Yalnızca yanlış olan davranış değil, doğrusu da tartışılır.

Başarı anlaşması: Öğrenciler sınıf kurallarının bir listesini oluşturur. Ayrıca, başarı beklentilerini ve kendilerini kontrol etme planlarını hazırlarlar. Bütün bunları bir mektuba dökerler. Yani öğrenciler yapacakları şeyleri ve uyacakları kuralların bir listesini oluşturup, bunları yazılı bir biçimde anlaşma olarak kabul ederler.

Sınıf kurallarım resimleme: Sınıf kurallarını resimlerle belirtiniz. Örneğin; "Sessiz oluyorum" ifadesini yansıtan kulak resimleri veya "Sınıfta yerinde oturmayı" sandalye ile resimleyebilirsiniz. Bunları koridora asın. Resimli uyarıcılar öğrencilere yaptıkları yanlışları söylemelerine gerek bırakmayarak, sessizce sınıfın kontrolçüsü olur.

Kuralı bir torbaya koymak: Kurallar kartlara yazılarak ve bu kağıtlar bir torbaya konulur. Öğrencilerden torbadan çektiği bir kuralı sınıfa açıklaması istenir.

Kuralları gizleme: Kağıt katlanır ve iç tarafa sınıf kuralı yazılır. Katlanmış kağıdın dışına kurala ilişkin ipucu verilir. Öğrenci ipucunu okur ve kuralı tahmin eder. Katlanmış kağıt açıldığında doğrusu görülür. Bu aynı tahtada da yapılır.

Numaralandırılmış kurallar: Her sınıf kuralının bir parçası vardır. Öğrenci doğru bir biçimde kurala uyduğunda izlediği kuralla ilgili bir el numarası tutması istenir. Kural öğretildiğinde kurala ilişkin özel bir ipucu verilir. Parmağı ile doğru numarayı gösterir.

Ayrılaştırma: Sınıf veya okulun işlem veya kuralları ile ilgili doğru ve doğru olmayan davranışların listesi geliştirilir. Öğrenciye liste okutulur ve doğruyu yanlıştan ayırması istenir. Böylece, aynı anda iki liste yapılır. Sınıfta okuma süresince etkili olarak bu ayrılaştırma kullanılır.

Ödül: Sınıf kuralı belgelerler tasarlanır veya ödülleri belirtilir. Öğrenciler belli bir kuralla ilgili uygun davranışı yansıtan bir davranış biçimi sergilemelerinde ödüllendirilirler.

Sınıf Kurallarının Belirlenmesi: Sınıfta düzenin sağlanması için, öğrencilerin kendilerinden beklenen davranışları bilmeleri gerekir. Öğrenciler kendilerinden beklenen davranışları zaman içinde ödül ve ceza yollarıyla öğrenebilirler. Ancak bu yaklaşım hem uzun zaman alır hem de sınıfta hoş olmayan durumlar ortaya çıkabilir. Bu nedenle öğrencilere, okula başladıkları zaman kendilerinden ne tür davranışlar beklendiğinin duyurulması gerekir (Erden; Akman, 1997:251).

Kuralları bilmesi, öğrencinin kendine güveni, morali başarısı üzerinde etkili olmaktadır. Kurallar herkes içindir ve bir kişiden diğerine değişmediği için yansızlığı ve kişisel istekler doğrultusunda yapılacakları engelleme olanağı sağlar. Kurallar sayesinde bireysel üstünlüğe gerek kalmadan, yöneticinin yetkisinin benimsenmesi kolaylaşır. Yani öğrenciler yapılması istenenleri tereddütsüz kabul ederler. Ödül ve ceza kabul edilebilir bir hale gelir. Sınıfta, kurallar sayesinde öğretmenin karar gereksinimi ve öğrencinin yönlendirme arayışı azalır.

Kurallar, öğrencilerin okul ve sınıf içindeki davranışlarını düzenler, benzer ve istedik davranışlarda bulunmasını sağlar. Her okulun, yöneticiler tarafından belirlenmiş bazı kuralları vardır. Okula devam etme, derslere zamanında girme, arkadaşlarına ve okul eşyalarına zarar vermeme, derslere hazırlanarak gelme bu tür kurallara örnek verilebilir. Bu kurallar okuldaki tüm öğrenciler için geçerlidir. Yönetim tarafından belirlenen bu kurallara uymamanın bazı yaptırımları vardır. Öğrenciler, yönetim tarafından belirlenen kuralları ilkokulun birinci sınıfından itibaren öğrenirler (Erden; Akman, 1997:251).

Sınıf kuralları sınıftakilerin ve okulun karşılıklı beklentilerinin gerçekleşmesini sağlayacak düzeni kurmalıdır. Amaçlara uygun beklentilerinin sınıfta, uzlaşma ile sınıf kurallarına dönüştürülmesi gerekir. Okulun genel kurallarının yanı sıra her öğretmenin öğrenciden beklediği bazı davranışlar vardır. Bir öğretmen öğrencilerin oturduğu yerde söz almasını uygun görürken, bir başkası ayakta söz almasını bekleyebilir. Öğretmenler arasındaki bu görüş farklılıkları sınıfta olumsuz bir

havanın oluşmasına neden olabilir. Bu nedenle her öğretmen, sınıfta kendi kurallarını da açık seçik ortaya koymalıdır.

Kural koymada önemli olan, öğretmen ve öğrencilerin ortak bir algı dayanağında hareketle anlayış birliğine ulaşmalarıdır. Öğrencilerin önceden bilgilendirilmesi ve görüşlerinin alınması kuralların geçerliklerini artırır. Öğretmen kendi sınıfı için kuralları belirlerken aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir (Erden,Akman, 1997, s.251):

- Kurallar belirlenirken , öğrencilerin görüşleri alınmalıdır. Öğrenciler kendi koydukları kuralları daha kolay benimserler.
- Kural sayısı çok fazla olmamalıdır. Kurallar belirlenirken sınıf düzenini en çok bozan davranışlar göz önünde bulundurulmalıdır.
- Kurallar öğrencilerin anlayabileceği bir biçimde ifade edilmelidir.
- Öğrencilere kuralların neden önemli olduğu ve bu kurallara uymanın kendileri için yararları anlatılmalıdır.

Kurallar öğrencilerin görebileceği bir yere asılmalıdır.

Sınıf Kurallarına Rehberlik Etme ve Gözden Geçirme: İlk önce; öğrenciler akla yatkın kurallar geliştirir ve onlara uygun davranacakları konusunda fikir birliğine varırlar. Bir sonraki adım yardım etmek için onları tanımak ve davranışlarına rehberlik etmektir. Bir yaklaşım olarak her çocuktan kurala uygun olan ve olmayan davranışların rol oynamak suretiyle göstermesi istenir. Özellikle ilköğretim okullarında kuralların sık sık gözden geçirilmesi önem taşımaktadır (Celep, 2002, s.49).

Gerek okulda gerekse sınıf ortamında meydana gelen bazı değişiklikler, kuralların da değişimini gerektirmektedir. Eğer kurallar, değişen koşullara göre değişime uğramazlarsa, devamlılıklarını ve etkiliklerine sürdürmeleri olası değildir. Her bir okul ve her bir sınıf için kurallar biriciktir (Şişman;Turan, 2004: s.29).

Sınıf Kurallarının Etkili Olarak Uygulanması ve İzlenmesi: Okula yeni başlayanlar dışında öğrenciler genellikle okul ve sınıf kurallarını bilirler. Ancak çevrelerindeki kişilerin davranışlarını ve sonuçlarını gözleyerek de bu kurallara uyar ya da uymazlar. Okullarda aynı öğrenci grubunun farklı öğretmenlerde farklı davranışlar sergiledikleri sıkça görülmektedir. Bir öğretmenin dersinde sınıf düzenini bozucu davranışlarda bulunmayan öğrenciler başka bir öğretmenin dersinde düzen bozabilmektedir (Erden; Akman, 1997:252).

Okulun ilk gününden itibaren düzenli, planlı ve programlı bir görüntünün öğrencilere verilmesi gerekmektedir. Birçok öğretmen, öğretim yılına sert bir görüntüyle başlamayı tercih edip, daha sonraki günlerde daha yumuşak bir görüntü verme eğilimindedir. Ama bu davranış, öğretmen ve öğrenciler arasındaki iletişimi daha öğretim yılının başında koparabilmektedir. Öğretim yılının başında nazik, hoş ve kibar olmakta bir yanlışlık yoktur. Önemli olan öğrencilerin karşılarında eğitimde ciddi bir anlayışa sahip olan, düzenli, planlı ve programlı bir öğretmeni görmeleridir. Öğrenciler, dönem başında oluşturulan kuralların öğretmen tarafından ciddiyetle yürütüleceğinden şüphe duymamalıdır.

Kurallara uyma düzeyini artırmak için şu noktalara özellikle dikkat etmek gerekir (Öztürk, 2002:24-25):

Tutarlı davranmak: Kuralların uyulup uyulmadığının takipçisi olarak öğretmenin her şeyden önce kurallar konusunda tutarlı davranması gerekir. Tutarlılık bir etkinlik için uygun olan ya da uygun olmayan davranışlar konusunda öğretmenin her zaman ve tüm öğrenciler için aynı yol ve yöntemleri izlemesidir. Örneğin, söz alarak konuşmaya başlayan bir öğrenci bu davranışından dolayı ödüllendirilirken başka bir öğrencinin aynı davranışına tepkisiz kalmak tutarsızlıktır.

Model alma: Kurallara uyma düzeyini artırmak için öğretmenlerin davranış, tutum ve tavırlarıyla öğrencilere model olması gerekir.

Sık sık kuralları hatırlatmak: Özellikle ilköğretim okullarında kuralların birkaç hafta boyunca gözden geçirilmesi ve hatırlatılması önemlidir. Kuralların okulun açıldığı ilk hafta her gün, ikinci hafta üç gün, daha sonraki haftalarda ise haftada birgün gözden geçirilmesine ve öğrencilerle birlikte sonuçlarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu değerlendirmenin sonuçlarına göre öğrenci davranışlarındaki iyileşmeler ya da kuraldan sapmalar belirlenmelidir, gerekli önlemler alınmalıdır.

Yaptırım uygulamak: Öğretmen kurala uymanın her zaman mutlaka bir yaptırımı ya da sonucu olduğunu göstermelidir. Bu yaptırımlar yasaklanan davranışın hemen ardından tutarlı bir şekilde uygulanmalıdır. İlk kez yapılan hatalar için yaptırım yerine uyarıda bulunmalıdır. Yaptırımlar hataya uygun olmalıdır. Örneğin derse geç gelen öğrenciye derslerin bitiminden sonra bir süre okulda tutmak gibi. Yapılan hatanın kuralla ilişkili olup olmadığına karar vermeden yaptırım uygulanmamalıdır.

ETKİLİ ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARI

Bazı davranışlarımızı doğuştan getirirken bazı davranışlarımızı sonradan öğrenmekteyiz. Eğitim ise var olan davranışlardan olumlu yönde değiştirilme süreci olduğuna göre, öğretmen davranışları eğitim - öğretim etkinliklerinde önemli bir yer tutuyor demektir. Çocukların birçok davranışını evlerindeki yetişkinlerden öğrendiğini biliriz."Çocukların büyüdükçe davranışlarının Şekillenmesinde ana babaların ve diğer çocukların etkileri giderek fazlalaşır" (Morgan, 1980, s. 69) "Davranışçı yaklaşımda davranışın nedeni kişide değil, kişinin çevreyle etkileşiminde görülmektedir". (Özyürek, 2000, s.17)

İlköğretim, bireylerin aile ortamlarından ayrılarak farklı sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklere sahip bireylerle birlikte yaşamak zorunda olduğu ilk kurumdur. Bireylerin yaşam felsefelerinin belirlenmesinde ve Şekillenmesinde ilköğretim ayrı bir önem arz etmektedir. İlköğretim öğrencilerinin yaşları gereği en çok değişime uğradıkları eğitim kurumudur. Okul öncesi eğitim kurumlarını saymazsak bireylerin ilk bilgi, beceri, alışkanlık, tutum ve değerleri planlı olarak kazandıkları yerdir. Öğretmenler de bu yaştaki bireylerin öğrenme etkinliklerine kaynaklık oluşturan eğitimcilerdir. Gözlem ve taklitle öğrenme bu yaştaki bireylerin temel öğrenme yaklaşımını oluşturmaktadır. Anne-baba, büyükler değil öğretmenler "en doğruyu, en güzeli" bilmektedirler. Tabiatıyla öğretmenlerin öğrencilere verdikleri her türlü mesaj, bireylerin yaşam felsefelerinin oluşmasında ve belirlenmesinde ön plana çıkmaktadır. Öğretmenlerin öğrenciler ile olan ilişki biçimleri, farklı fikir ve görüşlere yaklaşımları, oluşturdukları sınıf ortamlarının sosyal ilişkiler yönünden taşıdığı nitelik, kararlara katılma ve sorumluluk üstlenme, objektiflik doğrudan bireylere yansımakta, bireylerin yaşam anlayışlarının ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

Öğrencilerin, sorumluluk sahibi, düşünen, düşündüklerini rahatlıkla ifade eden, soru soran, olaylardan sonuç çıkarmasını bilen, grup içinde uyumlu, haklarını savunabilen bireyler haline gelmesini isteriz. Fakat sınıflarda öğrencilerin birçoğunun, çekingen, sorumluluk duygusu gelişmemiş, konuşma ve telaffuz zorlukları çeken,

düşünmeyen, aralarında ders dışı konuşmaları sık sık tekrarlayan davranışlar içinde olduklarını sıkça gözlemleriz. Arzu edilmeyen davranışların görülmesinde hiç Şüphesiz öğretmen davranışları öğrenci davranışlarının oluşmasında etkili olmaktadır.

Öğretmen bilgi, beceri ve tutumlarını öğrenciye aktarırken diğer yandan göstermiş olduğu davranışlarıyla da öğrenciyi etkiler. Öğretmenin içten, anlayışlı davranışları öğrenciyi olumlu düşünmeye yönlendirecek bunun tersi durumundaki davranışları ise öğrenci üzerinde olumsuz duygular yaratacaktır.

II.2.1. Öğretmen Davranışlarının Sınıflandırılması

Öğretmen davranışlarının niteliklerini inceleyen birçok çalışma vardır. Öğretmen davranışları özelliklerine göre temel olarak iki yönde ele alınmaktadır. Birinci yöndeki davranışlar öğrencide sevgi, saygı ve yaklaşma yaratırken, ikinci yöndeki davranışlar ise endişe, korku ve uzaklaşma yaratır. Dolayısıyla birinci türdekiler demokratik, ikinci türdekiler otokratik bir öğretmenin davranışları olarak nitelendirilmektedir. Bu sınıflandırmaya göre ideal bir öğretmen demokratik öğretmen tanımı içine girmektedir (Küçükahmet, 1993, s.85; akt: Çetin, 2001, s.12).

Öğretmen davranışları üzerine yapılan çalışmalardan çıkan görüşlere göre, davranışların sınıflandırılabilirdiğini görüyoruz. "Öğretmenin dersteki davranış biçimleri, genellikle üçe ayrılır:

1. Otoriter davranışlar,
2. Demokratik davranışlar
3. Umursamaz davranışlar

Bu davranışlar her biri farklı özellikler gösterir. (İlgar, 1996, s. 141).

Demokratik davranışlar öğrencide arzu edilen davranış değişikliğinin gerçekleştirilmesinde öğretmenlerin uygulayacağı davranış biçimi olmalıdır.

Demokratik davranışlar, öğrencide kendi başına karar verme, anlayarak öğrenme, gerçek bir disiplin duygusu, yardımlaşma duygusu, kendine güven duygusu gelişir.

Otokratik öğretmen davranışları ise öğrencinin gelişimini engelleyecek biçimdedir. Öğretmen sınıfta otoritedir. Öğrenci çekindiği için soru sorma, derse katılma, kendine güvenme konusunda yetersiz kalır. Ayrıca düşündüğü gibi davranmaz. Öğretmenin derste övme ve yermeleri bireysel olduğu için, öğrenciler arası ilişkiler kıskançlığa ve çatışmaya dönüşür. Biz duygusundan çok ben duygusu gelişir. Derste anlamadan çok ezbercilik gelişir.

İlgisiz öğretmenlerin sınıflarında eğitim adına bir şey görmek mümkün değildir. Öğrenciler başboş kaldıklarından sınıf içinde çatışmalar ve kavgaların önü ardı kesilmez. Bu öğretmenlik davranışı eğitim bakımından hiç bir değer taşımaz.

Öğretmenin kişiliği kısmen yetişme ile ilgilidir. Fakat kişilik doğuştan getirilen tüm özelliklerdir. Öğretmenin kişiliği ile etkileri arasında sıkı bir ilişki vardır. İnatçı, çabuk kızan, hoşgörüden yoksun, bilgiç, kibirli, kendini beğenmiş bir öğretmenle demokrat, azimli, sabırlı, hoşgörülü, gerçek bilgiye sahip, alçak gönüllü bir öğretmenin halkla ilişkilerinde, öğretimde, öğrencileri etkilemekteki başarı derecesi çok farklıdır. Araştırmalar, öğretmenin kişiliği ile verimi arasında yüksek bir ilişki göstermektedir. Aşırı otoriter kişilik ile öğretmenin verimi arasında olumsuz ilişki bulunmuştur (Yahya, 1978; akt: Göktaş ve Yetim, 2004, s.545).

Smith iyi ve kötü öğretmeni şu şekilde tanımlamaktadır (Moon, 1994, s.113-116; akt: Çetin, 2001,s.21).

İyi bir öğretmen;

Daima üzüntü ve gerginlikleri hisseder ve bu durumu en asgari düzeye indirger,

Öğrencilerin ayrı ayrı bireyler olduklarını ve her birinin bireysel ilgiye ihtiyaçları olduğunu bilir ve kendilerini iyi hissetmelerini sağlar,

Çalışma hayatına ve görev anlayışına kuvvetle inanır fakat bunu menfi bir baskı ile yapmaz,

Öğrenciler ve ailelerini olumlu bir şekilde yönlendirir ve ortak çalışma gereğini kabul eder,

Sert davranmaktan kaçınır,

Eleştirmekten ziyade ödüllendirmeye önem verir,

Öğrencilerin, isteklerini, yeteneklerini ve kişiliklerini bilir,

Sonuçları, değişken ve ilginç olarak görür,

Geniş kapsamlı müfredatı temel becerileri geliştirmek için en iyi yol olarak görür,

Öğrenim deneyimleri için merak ve yaratıcılığı anahtar kavram olarak görür,

İçerik ve öğrencilere uyum sağlamak için öğretim faaliyetlerini çeşitlendirir.

Kötü bir öğretmen;

Genellikle öğrencileri korkutur ve sert bir yetişkin gibi davranır,

Gerçek dışı amaçlar üzerine dayalı baskı ile stres oluşturur,

Öğrencileri ve ailelerini olumsuz yönden ele alır,

Ödülden çok cezaya önem verir, sükûnetten ziyade stresi benimser ve çok az gülümser,

Her zaman cezalandırarak şeyler bulur ve bir olayda bunu yapılandırır,

İstekleri dondurur, canlı ve meraklı öğrencileri tehdit olarak görür,

Geniş kapsamlı müfredatı sevmez eğitimde temel becerileri dar şartlar içinde düşünür,

Sonuçları standart görür ve kısıtlayıcı bir zaman cetveli geliştirerek her şeyde bunu hâkim kılar,

Kendi tariflerini geliştirir,

Değişikliklere Şüphe ile yaklaşır,

Pasif öğretimi tercih eder,

Çoğu kez öğrencileri taciz eder, ancak onlardan iyi bir davranış ve tolerans bekler.

II.2.2. Nitelikli Öğretmen Davranışları

Etkili öğretmen, temel değerleri hedef kitlelere, öğrencilere benimseterek örnek davranış seti oluşturur. İnsanla, eğitim, öğretimle ilgili oluşmuş temel düşünce tutum ve davranışları yerleştirmeye, geliştirmeye ve benimsetmeye çalışır. Böylece değerlerinin farkında, bunları özümsemiş, bunu diğer toplumsal değerlerle karşılaştırarak, etkileşerek geliştirmeye çalışan kimlikli dinamik bir toplumunun oluşmasına katkılar getirir. Etkili öğretmen, kişilerin kalite, mükemmellik ve yük-sek performans beklentilerini karşılayacak davranışlar gösterir. Yirmi birinci yüzyılın öğretmeni, sürekli kendini geliştirerek “öğrenme” yi ve “öğrenci” yi merkeze alarak etkili öğretmen davranışları ortaya koyabileceğinin bilincindedir. Kendini geliştiren öğretmen, etkililik davranışlarını sınıf yönetiminde ve okul ortamında kullanabileceğinin farkındadır. Etkili öğretmen, kendi yetersizliklerinin farkına varmaya çalışır, gelişimi isteğe bağlı bir süreç değil olağan ve zorunlu bir süreç olarak algılar, “yaşam boyu öğrenme ve gelişme” felsefesine sahiptir. Kendini geliştiren öğretmenin gösterdiği etkili öğretmenlik davranışları aynı zamanda lider olarak öğretmenlik davranışlarını da ortaya koymaktadır. Bu yönüyle öğretmen, sınıfındaki tüm öğrencilerin öğrenmesini ve geliştirilmesini amaçlayan, vizyonunu öğrencileriyle paylaşarak, öğrencilerin istedik davranışlarını

destekleyen, özendiren, ödüllendiren, güvenen ve güvenilen bir sınıf lideridir. Özetle etkili bir lider olarak öğretmen, sınıftaki bütün öğrencilerin fakında olup, tüm öğrencilerin gelişimine ve bireysel farklılıklarına uygun öğrenme yaşantıları düzenleme sorumluluğuna sahiptir (Can, 2004, s.115).

Etkili öğretmen davranışları ile ilgili olarak uygulamalı bir yaklaşımı benimseyen Fontana etkili sınıf yöneticileri olacak öğretmenlere uygulamaları gereken temel kuralları şu şekilde ifade etmektedir (Fontana, 1985, s.125-133; akt: Terzi, 2002):

- **Dakik olun:** Çoğu sınıf problemleri öğretmenin sınıfa geç gelmesi ile başlar. Derse zamanında gelmeniz öğrenciyi ve dersi önemseydiğiniz görüntüsünü verir.
- **İyi hazırlanın:** Derse iyi hazırlanmak öğretim hedeflerine ulaşmak için önemlidir. Öğrenci öğrenmek için oradadır. Öğrenme hedeflerine ulaşılması sizin derse etkili bir biçimde hazır olmanıza bağlıdır.
- **Hızlı bir şekilde derse bağlayın:** Öğrencilerin dikkatini ve katılımlarını sağlayacak yöntemlerle başlayarak derse hızlı ve kararlı bir başlangıç yapın.
- **Tüm sınıfın katılımı konusunda ısrarcı olun:** Konuyu açıklamaya başlamadan tüm sınıfın dikkatini derse toplayın.
- **Sesinizi etkili bir biçimde kullanın:** Ses, öğretmenin sınıfla olan etkileşiminde en önemli öğedir. Sesini etkili kullanan bir öğretmenin öğrencinin dikkatini toplamada, sesini etkili kullanamayan bir öğretmene nazaran daha avantajlıdır.
- **Karışıklıklarla uğraşabilmek için açık stratejileriniz olsun:** Beklenmeyen bir durumda nasıl davranılacağı bilirse sorunlar kolayca halledilebilir.

- **Karşılaştırma yapmaktan kaçının:** Öğrenci performansları hakkında karşılaştırma yapmak sınıfta bölünmelere neden olabilir. Düşük performanslı öğrencilerin tamamen kaybedilmesine yol açabilir.

- **Verdiğiniz sözleri tutmaya dikkat edin:** Verilen sözlerin tutulmaması sınıfta güveni zedeleyebilir.

- **Sınıfı amacına uygun bir biçimde organize edin:** Oturma düzeni, araç ve gereçlerin uygun bir biçimde yerleştirilmesi iyi bir organizasyon için gereklidir.

- **Öğrencilerin problemleri ile ilgilenin:** Öğrencinin ders içi ve ders dışından kaynaklanan problemleri ile ilgilenmek öğrencinin derse katılımını artırabilir.

Etkili öğretmenlerin sınıf içi davranışları değerlendirildiğinde yönetim açısından liderlik özellikleri gösterdiği, duygusal yönden ise öğrencilere yakın duran, onların sınıf içi ve sınıf dışındaki problemlerine eğilen bir yol izlediği söylenebilir (Terzi, 2002)

Etkili öğretmen, sınıfta etkili eğitim öğretim süreçlerinin gereklerini bilinçli olarak ortaya koyar, öğrencinin bireysel farklılıklarını dikkate alır, tüm öğrencileri geliştirmenin sorumluluğunu taşır. Kendini sürekli geliştirmenin gereklerini ve süreçlerini ortaya koyan bir öğretmen, sınıfta ve okulda etkili öğretimi destekleyici kültürün ve iklimin yaratılmasına katkılar getirir. Akademik ve işbirlikçi ilişkileri özendirir, paylaşmayı başarır, başarıyı

özendirir ve ödüllendirir. Etkili öğretmen, öğretim süreçlerinin niteliğinden taviz vermeden en iyi sonucu almanın heyecanını ve çabasını aksatmadan ve eksiltmeden ortaya koyar (Can, 2004, s.114)

Etkili ve başarılı öğretmeni Alan R. Tom şöyle tanımlamaktadır: «Öğretmenlik davranışlarını kavramış, belli hedef davranışlar doğrultusunda belli bir öğretme

durumunu biçimlendirebilen, duruma uygun öğretme yaklaşımını seçebilen, öğrenme ürünlerini hedef-davranışlara göre gözden geçiren ve bu doğrultuda hedeflerini, öğretme-öğrenme ortamı yeniden oluşturabilen kişidir. (Tom, 1980, s.15-29). Bir başka tanıma göre başarılı öğretmen, istedik davranışları kazandıracak nitelikte öğretim yapan kişidir (Bilen, 1982, s.1). McNeil ve Popham ise öğretmeni, öğrencilerde değişme meydana getirmek amacıyla bir ve daha fazla öğrenciyle etkileşim davranışları gösteren kişi olarak tanımlamaktadırlar (Mc Neil and Popham, 1973, s.940; akt: Senemoğlu, 2004, s.1).

Öğretmen, eğitim ortamında nasıl davranmalı ve neler yapmalı ki öğrenci istedik, davranışları gösterebilir? sorusuna yanıt olarak etkili öğretmen özellikleri ve davranışları şöyle sıralanabilir (Balcı, 1993, s.39-40, Karagöz vd. 1998, s.21-22, Sönmez, 1994 s.109-113, Uğuroğlu, 1998, s.340; akt: Demirtaş, 1999, s.34)

- Öğretmen, dönüt düzeltme, ipucu ve pekiştirici ilkelere uygun olarak kullanılmalıdır.
- Sınıf, iyi organize etmeli, öğrenci katılımını sağlamalıdır.
- Öğrencilerle sürekli göz iletişimi kurmalıdır.
- Başarıyı vurgulamalı ve tüm öğrencilerin başarısını beklemelidir.
- Her dersin ve ünitenin sonunda değerlendirme yapmalıdır.
- Öğretmen gereksiz el, kol, jest, mimik ve vücut hareketleri yapmamalıdır.
- Öğretmen soruları tüm sınıfa sormalıdır.
- Öğretmen ana dilini çok iyi bilmeli ve kullanmalıdır.
- Öğrencilerin bir konuyu başardıklarından-öğrendiklerinden emin olmadan bir sonraki konuya geçmemelidir.

- Öğretmen ses tonunu iyi kullanmalıdır.
- Açık ve anlaşılır yönergeler sunmalıdır.
- Dersi, ilgili davranışsal hedeflere eriştirecek biçimde planlamalıdır.
- Öğretmen derse hazırlanarak girmelidir.
- Öğretmen sınıfta belli bir yere çakılıp kalmamalı, aynı yerde gidip gelmemeli, kendini öğrencilere göre ayarlamalıdır.
- Öğretmen her türlü ödevi ve sınav kağıtlarını değerlendirdikten sonra, öğrencilere dağıtmalı, onların itirazlarını hiç kızmadan dinlemeli, hata yapmışa kabul etmeli, özür dilemelidir.
- Öğretmen sınav, ödev gün ve saatlerini öğrencilerle birlikte belirlemelidir.
- Sınıftaki bütün bireyler ve gruplarla etkileşim kurmalıdır.
- Öğretmen sınıfta demokratik bir ortam yaratmalıdır.
- Derslerini amaçlı ve düzenli biçimde sürdürmelidir.
- Öğrencilere uygun geri bildirimde bulunmalıdır.
- Olumlu davranışları pekiştirmeli, olumsuzları kontrol etmelidir.
- Öğretmen işe koşulan öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini kullanırken ilkelere uymalı, sınıfını ona göre düzenlemelidir.
- Öğretmen, öğrenme-öğretim araç ve gereçlerini etkili biçimde kullanmalıdır.

BÖLÜM III

METODOLOJİ

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ele alınmıştır. Araştırmada kullanılan, evren ve örneklem; verilerin toplanması ile ilgili yapılan çalışmalar, verilerin işlenmesi ve araştırmada kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

3. 1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu araştırma; ilköğretim okulları ikinci kademedeki çalışan öğretmenlerin ve öğrenim gören öğrencilerin okula bağlılıklarındaki görüşlerinin çeşitli bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek üzere hazırlanan ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır.

İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlanmaktadır. İlişkisel tarama modellerinde, değişkenler arasındaki ilişkiler; korelasyon türü ve karşılaştırma türü olmak üzere iki şekilde incelenmektedir. Korelasyon türü ilişkisel taramada, değişkenlerin birlikte değişip değişmediğini, birlikte değişim söz konusu ise bunun nasıl olduğunu saptamaya çalışır. Karşılaştırma türü ilişkisel tarama modelinde ise, en az iki değişken bulunur ve bunlardan birine (bağımsız değişkene) birine göre gruplar oluşturularak, öteki değişkene (bağımlı değişkene) göre aralarında bir değişim olup olmadığı incelenir (Karasar, 1999).

Bu araştırmada da, ilköğretim okulları ikinci kademedeki çalışan öğretmenlerin ve öğrenim gören öğrencilerin okula bağlılıklarındaki görüşlerinin ortaya konulmak istenmesi için, anket yöntemi kullanarak saha araştırması yöntemi kullanılmıştır.

3. 2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini İstanbul ili, ilköğretim okullarında ikinci kademedeki çalışan öğretmenler ve öğrenciler oluşturmaktadır.

Örnekleme, bir grup bütünü kendi içinden seçilmiş parçalarıyla temsil edilmesidir. Bu araştırmada örnekleme gruplarından en çok kullanılan random (tesadüfi örneklem) yöntemi kullanılmıştır. Böylece örnekleme giren her kişinin eşit oranda seçilme şansı olmuştur.

Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili; Eyüp, Gaziosmanpaşa, Bayrampaşa, İlçe Mili Eğitim Müdürlüklerine bağlı ve araştırmaya tesadüf olarak katılan ilköğretim okulları ikinci kademe görev yapan öğretmenler ve öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu ilçelerde 23 farklı ilköğretim okullarında çalışan 200 öğretmene ve 294 öğrenciye ulaşılmıştır. Ulaşılan öğretmenlerden ve öğrencilerden anketi hatalı dolduranlar araştırmaya dahil edilmemiştir.

3. 3. VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ VE ARAÇLARI

Araştırmanın veri kaynağını anketlerle toplanan veriler oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanması için literatür taraması yapıldıktan sonra araştırmanın amaçları doğrultusunda, hem ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerine hem de ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine uygulanmak üzere ankete konulabilecek çok sayıda ifade ayrı ayrı belirlenmiş ve bu ifadeler uzman görüşlerinden yararlanılarak amaca en iyi hizmet edenler alınmış, gerekli düzeltmelerden sonra asıl anket formları oluşturulmuştur.

Oluşturulan anket formları iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin demografik bilgilerini ve konuyla ilgili kişisel bilgilerini içeren altı soru bulunmaktadır. Yine, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin anketinin birinci bölümünde demografik bilgileri ve konuyla ilgili kişisel bilgileri ile ilgili sekiz soru bulunmaktadır. Hem ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin hem de öğrencilerinin anketlerinin ikinci bölümü aynı ifadelerden oluşturulmuştur ve bu bölümde de toplam yirmi dokuz ifade bulunmaktadır.

3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerine ve öğrencilerine uygulanan anketlerden elde edilen veriler kodlanarak bilgisayar ortamına girilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS Windows-10 istatistik paket programı kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS paket programı yardımı ile istatistikî işlemlere tabi tutulmuş ve tablo haline getirilmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde; öncelikle hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin tüm bağımsız değişkenleri için, frekans (N), yüzde (%), ortalama (X), standart sapma (SS) değerleri belirlenmiştir. Daha sonra ikili değişkenler arasındaki farklılığı test etmek amacıyla “İlişkisiz Grup t Testi”, ikiden fazla kategorisi bulunan değişkenler arasındaki farklılığı test etmek için ise “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” tekniğinden sonra elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında kaynaklandığını belirleyebilmek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc “Scheffe” testi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Elde edilen verilerin kolay yorumlanabilmesi için veriler bulgular bölümünde tablolar haline getirilmiş, tartışma bölümünde de bu bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmada kullanılan ankete uygun olarak elde edilen görüşlerin aritmetik ortalamaları değerlendirilirken şu aralıklar göz önünde bulundurulmuştur.

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Sınırı
1	Hiç Katılmıyorum	1,00–1,74
2	Az Katılıyorum	1,75–2,49
3	Katılıyorum	2,50–3,24
4	Tam Katılıyorum	3,25–4,00

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, çeşitli ilköğretim okulları ikinci kademedeki görev yapmakta ve öğrenim görmekte olan öğretmen ve öğrencilere uygulanmış olan anket çalışması sonuçlarından elde edilen tablolar ve bu tablolara ait bulgular bulunmaktadır. Bu araştırma kapsamında toplam 200 öğretmene ve 294 öğrenciye ulaşılmıştır. Bu bölüm; öncelikle öğretmenlerden elde edilen verilerin bulgularının ardından da öğrencilerden elde edilen verilerin bulgularının verilmesi şeklinde yapılandırılmıştır.

4.1. İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERE AİT ANALİZLER

4.1.1 Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

Bu kısımda, araştırmaya dahil olan ilköğretim öğretmenlerinin kişisel bilgileri ile ilgili olarak: cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim durumu, branş ve çalıştığı okul değişkenleriyle ilgili frekans değerleri ve buna bağlı yüzde hesaplamalarına yer verilmiştir. Araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin bu değişkenlere ilişkin sayısal değerleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 1 İlköğretim Öğretmenlerinin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (F)	Yüzde (%)
Bay	90	45,0
Bayan	110	55,0
Toplam	200	100

Birinci tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 90'ının (%45,0) erkek öğretmenler olduğu, 110'unun ise (%55,0) bayan öğretmenler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin, yaş değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2 İlköğretim Öğretmenlerinin “Yaş” Değişkenine Göre Dağılımı

Yaş	Frekans (F)	Yüzde (%)
25 Yaş ve Altı	41	20,5
26-30 Yaş	70	35,0
31-35 Yaş	42	21,0
36-40 Yaş	13	6,5
41-45 Yaş	16	8,0
46 ve Üzeri Yaş	18	9,0
Toplam	200	100

İkinci tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 41'inin (%20,5) 25 yaş ve altı arasındaki öğretmenler olduğu, 70'inin (%35,0) 26-30 yaş arasındaki öğretmenler olduğu, 42'sinin (%21,0) 31-35 yaş arasındaki öğretmenler olduğu, 13'ünün (%6,5) 36-40 yaş arasındaki öğretmenler olduğu, 16'sının (%8,0) 41-45 yaş arasındaki öğretmenler olduğu ve 18'inin ise (%9,0) 46 yaş ve üzerindeki öğretmenler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin, mesleki kıdem değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3 İlköğretim Öğretmenlerinin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Dağılımı

Mesleki Kıdem	Frekans (F)	Yüzde (%)
1-5 Yıl	58	29,0
6-10 Yıl	74	37,0
11-15 Yıl	26	13,0
16-20 Yıl	16	8,0
21-24 Yıl	15	7,5
25- Yıl ve Üstü	11	5,5
Toplam	200	100

Üçüncü tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 58'inin (%29,0) 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 74'ünün (%37,0) 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 26'sının (%13,0) 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 16'sının (%8,0) 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 15'inin (%7,5) 21-

24 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu ve 11'inin ise (%5,5) 25 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin, eğitim durumu değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4 Araştırmaya Katılan İlköğretim Öğretmenlerinin “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	Frekans (F)	Yüzde (%)
Ön Lisans	3	1,5
Lisans	181	90,5
Lisansüstü	13	6,5
Diğer	3	1,5
Toplam	200	100

Dördüncü tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 3'ünün (%1,5) ön lisans mezunu öğretmenler olduğu, 181'inin (%90,5) lisans mezunu öğretmenler olduğu, 13'ünün (%6,5) lisansüstü mezunu öğretmenler olduğu ve yine 3'ünün ise (%1,5) diğer grubunda olan öğretmenler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin, branş değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir

Tablo 5 İlköğretim Öğretmenlerinin “Branş” değişkenine Göre Dağılımı

Branş	Frekans (F)	Yüzde (%)
Türkçe	32	16,0
Yabancı Dil	25	12,5
Resim ve Görsel Sanatlar	11	5,5
Rehberlik	7	3,5
Matematik	22	11,0
Sosyal Bilgiler	23	11,5
Teknoloji ve Tasarım	11	5,5
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	12	6,0
Fen ve Teknoloji	21	10,5
Müzik	10	5,0
Beden Eğitimi	17	8,5
Diğer	9	4,5
Toplam	200	100

Beşinci tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin; 32,sinin (%16,0) Türkçe, 25'inin (%12,5) Yabancı Dil, 11'inin (%5,5) Resim ve Görsel Sanatlar, 7'sinin (%3,5) Rehberlik, 22'sinin (%11,0) Matematik, 23'ünün (%11,5) Sosyal Bilgiler, 11'inin (%5,5) Teknoloji ve Tasarım, 12'sinin (%6,0) Din Kültürü ve

Ahlak Bilgisi, 21'inin (%10,5) Fen ve Teknoloji, 10'unun (%5,0) Müzik, 17'sinin (%8,5) Beden Eğitimi ve 9'unun (%4,5) Diğer, öğretmeni olduğu ortaya konulmuştur.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin, çalıştıkları okul değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir

Tablo 6 İlköğretim Öğretmenlerinin “Çalıştıkları Okul” Değişkenine Göre Dağılımı

Çalıştıkları Okul	Frekans (F)	Yüzde (%)
Devlet okulu	145	72,5
Özel Okul	55	27,5
Toplam	200	100

Altıncı tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin; 145'inin (%72,5) devlet okulunda, 55'inin ise (%27,5) özel okulda çalıştığı görülmektedir.

4.1.2 Bağımlı Değişkenlerin Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Değerlendirmeler

Bu kısımda; bağımlı değişkenlerin, öğretmenlerin cinsiyet, çalıştığı okul, yaş, mesleki kıdem, eğitim durumu ve branş değişkenlerine göre farklılaşım farklılaşmadığını test etmek için yapılan analizlere dair bulgulara yer verilmiştir.

4.1.2.1 Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 7. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S3	Bay	90	2,75	0,92	198	0,261	0,026
	Bayan	110	2,71	1,06			

Tablo 7’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,75, bayan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 2,71 olarak bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 0,92, bayan öğretmenlerin ise standart sapması 1,06’dır. Erkek öğretmenlerin ve bayan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık erkek öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle erkek öğretmenler “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine bayan öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 8. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S7	Bay	90	2,71	0,90	198	1,920	0,033
	Bayan	110	2,44	1,02			

Tablo 8’de görüldüğü üzere, “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,71, bayan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 2,44 olarak bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 0,90, bayan öğretmenlerin ise standart sapması 1,02’dir. Erkek öğretmenlerin ve bayan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık erkek öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle erkek öğretmenler “Öğretmenlerin Dersleri Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine bayan öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 9. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S8	Bay	90	2,26	0,85	198	-0,245	0,010
	Bayan	110	2,30	1,02			

Tablo 9’da da görüldüğü üzere, “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,26, bayan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 2,30 olarak bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 0,85,

bayan öğretmenlerin ise standart sapması 1,02'dir. Erkek öğretmenlerin ve bayan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi'nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık bayan öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle bayan öğretmenler “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” ifadesine erkek öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

4.1.2. 2 Öğretmenlerin “Çalıştığı Okul” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 10. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Adaletli Davranmaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S2	Devlet Okulu	145	3,02	1,08	198	-3,694	0,000
	Özel Okul	55	3,60	0,65			

Tablo 10'da görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilere Adaletli Davranmaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması 3,02, özel okulda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 3,60 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 1,08, özel okulda çalışan öğretmenlerin ise standart sapması 0,65'tir. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin ve

özel okulda çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi'nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık özel okulda çalışan öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle özel okulda çalışan öğretmenler “Öğretmenlerin Öğrencilere Adaletli Davranmaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine devlet okulunda çalışan öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 11. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S5	Devlet Okulu	145	2,30	1,01	198	-0,033	0,009
	Özel Okul	55	2,31	1,21			

Tablo 11’de görüldüğü gibi, “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,30, özel okulda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 2,31 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 1,01, özel okulda çalışan öğretmenlerin ise standart sapması 1,21’dir. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin ve özel okulda çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi'nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık özel okulda çalışan öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle özel okulda çalışan öğretmenler “Verilen Ödevlerin

Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine devlet okulunda çalışan öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 12. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Derse Planlı ve Programlı Gelmemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S14	Devlet Okulu	145	2,60	1,01	198	-,163	0,036
	Özel Okul	55	2,58	0,83			

Tablo 12’de görüldüğü üzere, “Öğretmenlerin Derse Planlı ve Programlı Gelmemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,60, özel okulda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 2,58 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 1,01, özel okulda çalışan öğretmenlerin ise standart sapması 0,83’tür. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin ve özel okulda çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık devlet okulunda çalışan öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle devlet okulunda çalışan öğretmenler “Öğretmenlerin Derse Planlı ve Programlı Gelmemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır” ifadesine özel okulda çalışan öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 13. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “**Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır**” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S15	Devlet Okulu	145	2,84	0,96	198	-,366	0,012
	Özel Okul	55	2,78	1,16			

Tablo 13’de görüldüğü üzere, “Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,84, özel okulda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 2,78 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 0,96, özel okulda çalışan öğretmenlerin ise standart sapması 1,16’dır. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin ve özel okulda çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık devlet okulunda çalışan öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle devlet okulunda çalışan öğretmenler “Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine özel okulda çalışan öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 14. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerle Alay Etmesi, Ad (Lakap) Takması vb. Davranışları Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltmaktadır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S21	Devlet Okulu	145	3,02	1,01	198	-3,879	0,013
	Özel Okul	55	3,60	0,70			

Tablo 14’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilerle Alay Etmesi, Ad (Lakap) Takması vb. Davranışları Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltmaktadır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması 3,02, özel okulda çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 3,60 olarak belirlenmiştir. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 1,01, özel okulda çalışan öğretmenlerin ise standart sapması 0,70’dir. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin ve özel okulda çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık özel okulda çalışan öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle özel okulda çalışan öğretmenler “Öğretmenlerin Öğrencilerle Alay Etmesi, Ad (Lakap) Takması vb. Davranışları Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltmaktadır” ifadesine devlet okulunda çalışan öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

4.1.2.3 Öğretmenlerin “Yaş” Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 15. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f, \bar{x} ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S5	25 Yaş ve Altı	41	2,00	1,02	G.Arası	16,89	5	3,37	3,09	,010
	26-30 Yaş	70	2,22	0,98	G.İçi	211,50	194	1,09		
	31-35 Yaş	42	2,45	1,04	Toplam	228,39	199			
	36-40 Yaş	13	2,46	1,12						
	41-45 Yaş	16	3,12	1,14						
	46 Yaş ve Üstü	1	2,11	1,18						
	Toplam	200	2,30	1,07						

Tablo 15’de görüldüğü gibi, “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 16. Yaş Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Yaş (i)	Yaş (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S5	25 Yaş ve Altı	26-30 Yaş	-,2286	,2053	,941
		31-35 Yaş	-,4524	,2292	,566
		36-40 Yaş	-,4615	,3323	,858
		41-45 Yaş	-1,1250*	,3078	,023
		46 Yaş ve Üstü	-,1111	,2952	1,000
	26-30 Yaş	25 Yaş ve Altı	,2286	,2053	,941
		31-35 Yaş	-,2238	,2038	,944
		36-40 Yaş	-,2330	,3153	,990
		41-45 Yaş	-,8964	,2893	,093
		46 Yaş ve Üstü	,1175	,2759	,999
	31-35 Yaş	25 Yaş ve Altı	,4524	,2292	,566
		26-30 Yaş	,2238	,2038	,944
		36-40 Yaş	-9,1575	,3314	1,000
		41-45 Yaş	-,6726	,3068	,443
		46 Yaş ve Üstü	,3413	,2942	,930
	36-40 Yaş	25 Yaş ve Altı	,4615	,3323	,858
		26-30 Yaş	,2330	,3153	,990
		31-35 Yaş	9,158	,3314	1,000
		41-45 Yaş	-,6635	,3899	,716
		46 Yaş ve Üstü	,3504	,3800	,973
	41-45 Yaş	25 Yaş ve Altı	1,1250*	,3078	,023
		26-30 Yaş	,8964	,2893	,093
		31-35 Yaş	,6726	,3068	,443
		36-40 Yaş	,6635	,3899	,716
46 Yaş ve Üstü		1,0139	,3588	,163	
46 Yaş ve Üstü	25 Yaş ve Altı	,1111	,2952	1,000	
	26-30 Yaş	-,1175	,2759	,999	
	31-35 Yaş	-,3413	,2942	,930	
	36-40 Yaş	-,3504	,3800	,973	
	41-45 Yaş	-1,0139	,3588	,163	

Tablo 16’da ifade edildiği gibi, “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; 25 yaş ve altında olan öğretmenler ile 41-45

yaş arasında olan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir deyişle 41-45 yaş arasında olan öğretmenler bu ifadeye 25 yaş ve altında olan öğretmenlere göre daha fazla katılmışlar ve farklılığın çıkmasına kaynak oluşturmuşlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 17. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S11	25 Yaş ve Altı	41	2,14	1,08	G.Arası	12,86	5	2,57	2,26	,049
	26-30 Yaş	70	2,40	1,04	G.İçi	220,01	194	1,13		
	31-35 Yaş	42	2,73	0,96	Toplam	232,87	199			
	36-40 Yaş	13	1,92	0,75						
	41-45 Yaş	16	2,43	1,41						
	46 Yaş ve Üstü	1	2,77	1,16						
	Toplam	200	2,42	1,08						

Tablo 17’de görüldüğü üzere, “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 18. Yaş Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Yaş (i)	Yaş (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S11	25 Yaş ve Altı	26-30 Yaş	-,2537	,2094	,916
		31-35 Yaş	-,5918	,2338	,274
		36-40 Yaş	,2233	,3390	,994
		41-45 Yaş	-,2912	,3139	,973
		46 Yaş ve Üstü	-,6314	,3011	,496
	26-30 Yaş	25 Yaş ve Altı	,2537	,2094	,916
		31-35 Yaş	-,3381	,2079	,754
		36-40 Yaş	,4769	,3216	,820
		41-45 Yaş	-3,7500	,2951	1,000
		46 Yaş ve Üstü	-,3778	,2814	,875
	31-35 Yaş	25 Yaş ve Altı	,5918	,2338	,274
		26-30 Yaş	,3381	,2079	,754
		36-40 Yaş	,8150	,3380	,329
		41-45 Yaş	,3006	,3129	,968
		46 Yaş ve Üstü	-3,9683	,3000	1,000
	36-40 Yaş	25 Yaş ve Altı	-,2233	,3390	,994
		26-30 Yaş	-,4769	,3216	,820
		31-35 Yaş	-,8150	,3380	,329
		41-45 Yaş	-,5144	,3976	,891
		46 Yaş ve Üstü	-,8547	,3876	,436
	41-45 Yaş	25 Yaş ve Altı	,2912	,3139	,973
		26-30 Yaş	3,750	,2951	1,000
		31-35 Yaş	-,3006	,3129	,968
		36-40 Yaş	,5144	,3976	,891
		46 Yaş ve Üstü	-,3403	,3659	,972
	46 Yaş ve Üstü	25 Yaş ve Altı	,6314	,3011	,496
		26-30 Yaş	,3778	,2814	,875
		31-35 Yaş	3,968	,3000	1,000
36-40 Yaş		,8547	,3876	,436	
41-45 Yaş		,3403	,3659	,972	

Tablo 18’de de görüldüğü gibi, “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; farklılığın hangi gruplar arasında olduğu belirlenememiştir. Diğer bir ifadeyle, elde edilen farklılığın tesadüfi bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak, yaş gruplarının aritmetik ortalamaları incelendiğinde, bu ifadeye en çok katılan grubun 46 yaş ve üzerinde olan öğretmenler olduğu görülmüştür.

Tablo 19. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S22	25 Yaş ve Altı	41	2,46	1,02	G.Arası	19,89	5	3,97	4,29	,001
	26-30 Yaş	70	2,77	0,99	G.İçi	179,66	194	0,92		
	31-35 Yaş	42	3,33	0,84	Toplam	199,55	199			
	36-40 Yaş	13	2,38	0,86						
	41-45 Yaş	16	3,06	0,89						
	46 Yaş ve Üstü	1	2,88	0,96						
	Toplam	200	2,83	1,00						

Tablo 19’da görüldüğü gibi, “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 20. Yaş Değişkenine Göre “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Yaş (i)	Yaş (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>P</i>
S22	25 Yaş ve Altı	26-30 Yaş	-,3080	,1893	,754
		31-35 Yaş	-,8699*	,2113	,006
		36-40 Yaş	7,880	,3063	1,000
		41-45 Yaş	-,5991	,2837	,487
		46 Yaş ve Üstü	-,4255	,2721	,784
	26-30 Yaş	25 Yaş ve Altı	,3080	,1893	,754
		31-35 Yaş	-,5619	,1878	,117
		36-40 Yaş	,3868	,2906	,879
		41-45 Yaş	-,2911	,2667	,945
		46 Yaş ve Üstü	-,1175	,2543	,999
	31-35 Yaş	25 Yaş ve Altı	,8699*	,2113	,006
		26-30 Yaş	,5619	,1878	,117
		36-40 Yaş	,9487	,3054	,091
		41-45 Yaş	,2708	,2827	,969
		46 Yaş ve Üstü	,4444	,2711	,748
	36-40 Yaş	25 Yaş ve Altı	-7,8799	,3063	1,000
		26-30 Yaş	-,3868	,2906	,879
		31-35 Yaş	-,9487	,3054	,091
		41-45 Yaş	-,6779	,3593	,615
		46 Yaş ve Üstü	-,5043	,3503	,838
	41-45 Yaş	25 Yaş ve Altı	,5991	,2837	,487
		26-30 Yaş	,2911	,2667	,945
		31-35 Yaş	-,2708	,2827	,969
		36-40 Yaş	,6779	,3593	,615
		46 Yaş ve Üstü	,1736	,3307	,998
	46 Yaş ve Üstü	25 Yaş ve Altı	,4255	,2721	,784
		26-30 Yaş	,1175	,2543	,999
		31-35 Yaş	-,4444	,2711	,748
36-40 Yaş		,5043	,3503	,838	
41-45 Yaş		-,1736	,3307	,998	

Tablo 20’de görüldüğü üzere, “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” ifadesinin yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; 25 yaş ve altında olan öğretmenler ile 31-35 yaş arasında olan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir deyişle 31-35 yaş arasında olan öğretmenler bu ifadeye 25 yaş ve altında olan öğretmenlerden daha fazla katılmışlar. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 21. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S23	25 Yaş ve Altı	41	2,30	1,08	G.Arası	13,25	5	2,65	2,71	,021
	26-30 Yaş	70	2,34	0,93	G.İçi	189,29	194	0,97		
	31-35 Yaş	42	2,54	0,94	Toplam	202,55	199			
	36-40 Yaş	13	2,07	1,03						
	41-45 Yaş	16	3,18	0,75						
	46 Yaş ve Üstü	1	2,27	1,17						
	Toplam	200	2,41	1,00						

Tablo 21’de görüldüğü üzere, “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 2 İkinci Yaş Değişkenine Göre “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Yaş (i)	Yaş (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S23	25 Yaş ve Altı	26-30 Yaş	4,146	,1943	1,000
		31-35 Yaş	-,2062	,2169	,970
		36-40 Yaş	,2645	,3144	,982
		41-45 Yaş	-,8460	,2912	,139
		46 Yaş ve Üstü	6,369	,2793	1,000
	26-30 Yaş	25 Yaş ve Altı	-4,1463	,1943	1,000
		31-35 Yaş	-,2476	,1928	,894
		36-40 Yaş	,2231	,2983	,990
		41-45 Yaş	-,8875	,2737	,067
		46 Yaş ve Üstü	2,222	,2611	1,000
	31-35 Yaş	25 Yaş ve Altı	,2062	,2169	,970
		26-30 Yaş	,2476	,1928	,894
		36-40 Yaş	,4707	,3135	,812
		41-45 Yaş	-,6399	,2902	,436
		46 Yaş ve Üstü	,2698	,2783	,967
	36-40 Yaş	25 Yaş ve Altı	-,2645	,3144	,982
		26-30 Yaş	-,2231	,2983	,990
		31-35 Yaş	-,4707	,3135	,812
		41-45 Yaş	-1,1106	,3688	,112
		46 Yaş ve Üstü	-,2009	,3595	,997
	41-45 Yaş	25 Yaş ve Altı	,8460	,2912	,139
		26-30 Yaş	,8875	,2737	,067
		31-35 Yaş	,6399	,2902	,436
		36-40 Yaş	1,1106	,3688	,112
		46 Yaş ve Üstü	,9097	,3394	,213
	46 Yaş ve Üstü	25 Yaş ve Altı	-6,3686	,2793	1,000
		26-30 Yaş	-2,2222	,2611	1,000
		31-35 Yaş	-,2698	,2783	,967
36-40 Yaş		,2009	,3595	,997	
41-45 Yaş		-,9097	,3394	,213	

Tablo 22’de de görüldüğü gibi, “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; farklılığın hangi gruplar arasında oluştuğu belirlenememiştir. Başka bir ifadeyle, elde edilen farklılığın tesadüfi bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak, yaş gruplarının aritmetik ortalamaları incelendiğinde, bu ifadeye en çok katılan grubun 41-45 yaş arasında olan öğretmenler olduğu görülmüştür.

4.1.2.4 Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem Yılı” Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 23. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine Göre “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S13	1-5 Yıl	58	2,05	0,98	G.Arası	12,60	5	2,52	2,77	,019
	6-10 Yıl	74	1,97	0,93	G.İçi	176,35	194	0,90		
	11-15 Yıl	26	1,65	0,79	Toplam	188,95	199			
	16-20 Yıl	16	2,68	1,19						
	21-24 Yıl	15	1,66	0,81						
	25 Yıl ve Üstü	11	1,90	1,04						
	Toplam	150	1,98	0,97						

Tablo 23’de görüldüğü üzere, “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının mesleki kıdem yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin mesleki kıdem

yılı değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 24. Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine Göre “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi

	Mesleki Kıdem (i)	Mesleki Kıdem(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S13	1-5 Yıl	6-10 Yıl	7,875	,1672	,999
		11-15 Yıl	,3979	,2250	,681
		16-20 Yıl	-,6358	,2692	,354
		21-24 Yıl	,3851	,2762	,856
		25- Yıl ve Üstü	,1426	,3136	,999
	6-10 Yıl	1-5 Yıl	-7,8751	,1672	,999
		11-15 Yıl	,3191	,2174	,827
		16-20 Yıl	-,7145	,2629	,199
		21-24 Yıl	,3063	,2700	,936
		25- Yıl ve Üstü	6,388	,3081	1,000
	11-15 Yıl	1-5 Yıl	-,3979	,2250	,681
		6-10 Yıl	-,3191	,2174	,827
		16-20 Yıl	-1,0337*	,3030	,044
		21-24 Yıl	-1,2821	,3091	1,000
		25- Yıl ve Üstü	-,2552	,3429	,990
	16-20 Yıl	1-5 Yıl	,6358	,2692	,354
		6-10 Yıl	,7145	,2629	,199
		11-15 Yıl	1,0337*	,3030	,044
		21-24 Yıl	1,0208	,3427	,120
		25- Yıl ve Üstü	,7784	,3734	,503
21-24 Yıl	1-5 Yıl	-,3851	,2762	,856	
	6-10 Yıl	-,3063	,2700	,936	
	11-15 Yıl	1,282	,3091	1,000	
	16-20 Yıl	-1,0208	,3427	,120	
	25- Yıl ve Üstü	-,2424	,3785	,995	
25- Yıl ve Üstü	1-5 Yıl	-,1426	,3136	,999	
	6-10 Yıl	-6,3882	,3081	1,000	
	11-15 Yıl	,2552	,3429	,990	
	16-20 Yıl	-,7784	,3734	,503	
	21-24 Yıl	,2424	,3785	,995	

Tablo 24’de de ifade edildiği gibi, “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin mesleki kıdem yılı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; 11-15 yıl arasında mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler ile 16-20 yıl arasında kıdeme sahip olan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yani, 16-20 yıl arasında mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler bu ifadeye 11-15 yıl arasında kıdeme sahip olan öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

4.1.2.5 Öğretmenlerin “Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 25. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S3	Ön Lisans	3	3,00	1,73	G.Arası	9,43	3	3,14	3,21	0,024
	Lisans	181	2,78	0,97	G.İçi	191,52	196	0,97		
	Lisansüstü	13	1,92	1,11	Toplam	200,95	199			
	Diğer	3	3,00	0,00						
	Toplam	200	2,73	1,00						

Tablo 25’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 26. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu(i)	Eğitim Durumu(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S3	Ön Lisans	Lisans	,2155	,5754	,987
		Lisansüstü	1,0769	,6331	,411
		Diğer	,0000	,8071	1,000
	Lisans	Ön Lisans	-,2155	,5754	,987
		Lisansüstü	,8615*	,2838	,029
		Diğer	-,2155	,5754	,987
	Lisansüstü	Ön Lisans	-1,0769	,6331	,411
		Lisans	-,8615*	,2838	,029
		Diğer	-1,0769	,6331	,411
	Diğer	Ön Lisans	,0000	,8071	1,000
		Lisans	,2155	,5754	,987
		Lisansüstü	1,0769	,6331	,411

Tablo 26’da da görüldüğü üzere, “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; lisans mezunu olan öğretmenler ile lisansüstü mezunu olan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir ifadeyle, lisans mezunu olan öğretmenler bu ifadeye lisansüstü mezunu olan öğretmenlere göre daha fazla katılmışlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 27. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S7	Ön Lisans	3	2,66	1,52	G.Arası	10,36	3	3,45	3,74	0,012
	Lisans	181	2,60	0,96	G.İçi	180,79	196	0,92		
	Lisansüstü	13	3,01	0,99	Toplam	191,15	199			
	Diğer	3	3,00	1,02						
	Toplam	200	2,56	0,98						

Tablo 27’de görüldüğü üzere, “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<.05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 28. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu(i)	Eğitim Durumu(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S7	Ön Lisans	Lisans	5,893	,5591	1,000
		Lisansüstü	,8974	,6152	,547
		Diğer	-,6667	,7842	,868
	Lisans	Ön Lisans	-5,8932	,5591	1,000
		Lisansüstü	-,8385*	,2758	,029
		Diğer	-,7256	,5591	,641
	Lisansüstü	Ön Lisans	-,8974	,6152	,547
		Lisans	,8385*	,2758	,029
		Diğer	-1,5641	,6152	,095
	Diğer	Ön Lisans	,6667	,7842	,868
		Lisans	,7256	,5591	,641
		Lisansüstü	1,5641	,6152	,095

Tablo 28’de de görüldüğü üzere, “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; lisans mezunu olan öğretmenler ile lisansüstü mezunu olan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir ifadeyle, lisansüstü mezunu olan öğretmenler bu ifadeye lisans mezunu olan öğretmenlere göre daha fazla katılmışlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 29. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S8	Ön Lisans	3	2,66	1,52	G.Arası	7,90	3	2,63	2,98	0,032
	Lisans	181	2,33	0,94	G.İçi	172,85	196	0,88		
	Lisansüstü	13	1,61	0,76	Toplam	180,75	199			
	Diğer	3	1,66	0,57						
	Toplam	200	2,28	0,95						

Tablo 29’da belirtildiği gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 30. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu(i)	Eğitim Durumu(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S8	Ön Lisans	Lisans	,3297	,5467	,948
		Lisansüstü	1,0513	,6015	,386
		Diğer	1,0000	,7668	,637
	Lisans	Ön Lisans	-,3297	,5467	,948
		Lisansüstü	,7216	,2696	,070
		Diğer	,6703	,5467	,682
	Lisansüstü	Ön Lisans	-1,0513	,6015	,386
		Lisans	-,7216	,2696	,070
		Diğer	-5,1282	,6015	1,000
	Diğer	Ön Lisans	-1,0000	,7668	,637
		Lisans	-,6703	,5467	,682
		Lisansüstü	5,128	,6015	1,000

Tablo 30’da da görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” ifadesinin eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonuçları incelendiğinde; belirlenen farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiği tespit edilememiştir. Yani elde edilen farklılığın tesadüfî bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamalarına bakıldığında, bu ifadeye en çok katılanların ön lisans mezunu öğretmenler olduğu görülmüştür.

Tablo 31. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S13	Ön Lisans	3	3,66	0,57	G.Arası	11,55	3	3,85	4,25	0,006
	Lisans	181	1,99	0,96	G.İçi	177,40	196	0,90		
	Lisansüstü	13	1,61	0,86	Toplam	188,95	199			
	Diğer	3	1,33	0,57						
	Toplam	200	1,98	0,97						

Tablo 31’de görüldüğü üzere, “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 3ikinci Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu(i)	Eğitim Durumu(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S13	Ön Lisans	Lisans	1,6722*	,5538	,030
		Lisansüstü	2,0513*	,6094	,011
		Diğer	2,3333*	,7768	,031
	Lisans	Ön Lisans	-1,6722*	,5538	,030
		Lisansüstü	,3791	,2732	,589
		Diğer	,6611	,5538	,700
	Lisansüstü	Ön Lisans	-2,0513*	,6094	,011
		Lisans	-,3791	,2732	,589
		Diğer	,2821	,6094	,975
	Diğer	Ön Lisans	-2,3333*	,7768	,031
		Lisans	-,6611	,5538	,700
		Lisansüstü	-,2821	,6094	,975

Tablo 32’de de görüldüğü üzere, “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; ön lisans mezunu olan öğretmenler ile hem lisans mezunu olan öğretmenler, hem lisansüstü mezunu olan öğretmenler ve hem de diğer mezuniyet durumu grubunda olan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir deyişle, ön lisans mezunu olan öğretmenler bu ifadeye hem lisans mezunu olan öğretmenlerden, hem lisansüstü mezunu olan öğretmenlerden ve hem de diğer mezuniyet durumu grubunda olan öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır.

Tablo 33. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S15	Ön Lisans	3	3,00	0,00	G.Arası	9,73	3	3,24	3,19	0,025
	Lisans	181	2,86	1,01	G.İçi	199,13	196	1,01		
	Lisansüstü	13	2,07	1,03	Toplam	208,87	199			
	Diğer	3	3,66	0,57						
	Toplam	200	2,82	1,02						

Tablo 33’de görüldüğü gibi, “Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 34. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “**Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır**” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu(i)	Eğitim Durumu(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S15	Ön Lisans	Lisans	,1381	,5868	,997
		Lisansüstü	,9231	,6456	,564
		Diğer	-,6667	,8230	,883
	Lisans	Ön Lisans	-,1381	,5868	,997
		Lisansüstü	,7850	,2894	,065
		Diğer	-,8048	,5868	,598
	Lisansüstü	Ön Lisans	-,9231	,6456	,564
		Lisans	-,7850	,2894	,065
		Diğer	-1,5897	,6456	,112
	Diğer	Ön Lisans	,6667	,8230	,883
		Lisans	,8048	,5868	,598
		Lisansüstü	1,5897	,6456	,112

Tablo 34’de de belirtildiği gibi, “Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonuçları incelendiğinde; belirlenen farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiği saptanamamıştır. Başka bir deyişle, elde edilen farklılığın tesadüfî bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları incelendiğinde, bu ifadeye en çok katılanların diğer mezuniyet durumu grubundaki öğretmenler, en az katılanların ise lisansüstü mezunu öğretmenler olduğu görülmüştür.

Tablo 35. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Anlatılan Konuların Öğrencilerinin İlgi ve Beklentilerinin Dışında Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S17	Ön Lisans	3	3,00	1,00	G.Arası	11,22	3	3,74	4,09	0,008
	Lisans	181	2,85	0,96	G.İçi	178,93	196	0,91		
	Lisansüstü	13	2,00	0,91	Toplam	190,15	199			
	Diğer	3	3,66	0,57						
	Toplam	200	2,81	0,97						

Tablo 35’de görüldüğü üzere, “Anlatılan Konuların Öğrencilerinin İlgi ve Beklentilerinin Dışında Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < .05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 36. Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Anlatılan Konuların Öğrencilerinin İlgi ve Beklentilerinin Dışında Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu(i)	Eğitim Durumu(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S17	Ön Lisans	Lisans	,1436	,5562	,995
		Lisansüstü	1,0000	,6120	,447
		Diğer	-,6667	,7801	,866
	Lisans	Ön Lisans	-,1436	,5562	,995
		Lisansüstü	,8564*	,2744	,023
		Diğer	-,8103	,5562	,549
	Lisansüstü	Ön Lisans	-1,0000	,6120	,447
		Lisans	-,8564*	,2744	,023
		Diğer	-1,6667	,6120	,063
	Diğer	Ön Lisans	,6667	,7801	,866
		Lisans	,8103	,5562	,549
		Lisansüstü	1,6667	,6120	,063

Tablo 36’da da görüldüğü üzere, “Anlatılan Konuların Öğrencilerinin İlgi ve Beklentilerinin Dışında Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; lisans mezunu olan öğretmenler ile lisansüstü mezunu olan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir ifadeyle, lisans mezunu olan öğretmenler bu ifadeye lisansüstü mezunu olan öğretmenlerden anlamlı düzeyde fazla katılmışlardır.

4.1.2.6 Öğretmenlerin “Branş” Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 37. Öğretmenlerin Branş Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{X}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S11	Türkçe	32	1,90	0,81	G.Arası	27,41	11	2,49	2,28	,012
	Yabancı Dil	25	2,32	1,21	G.İçi	205,46	188	1,09		
	Resim ve Görsel San.	11	2,54	1,03	Toplam	232,87	199			
	Rehberlik	7	2,85	1,06						
	Matematik	22	2,09	1,10						
	Sosyal Bilg.	23	2,82	0,98						
	Teknoloji ve Tasarım	11	2,63	1,20						
	Din Kül. ve Ahlak Bilg.	12	2,90	0,99						
	Fen ve Teknoloji	21	2,28	1,00						
	Müzik	10	2,91	0,87						
	Beden Eğit.	17	2,23	1,09						
	Diğer	9	2,89	1,26						
	Toplam	200	2,53	1,08						

Tablo 37’de görüldüğü gibi, “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin branş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 38. **Branş Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları**

	Branş (i)	Branş (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S11	Müzik	Türkçe	,9938	,3787	,805
		Yabancı Dil	,5800	,3912	,997
		Resim ve Görsel Sanatlar	,3545	,4568	1,000
		Rehberlik	4,286	,5152	1,000
		Matematik	,8091	,3987	,965
		Sosyal Bilgiler	7,391	,3960	1,000
		Teknoloji ve Tasarım	,2636	,4568	1,000
		Din Kül. ve Ahlak Bilgisi	-1,6667	,4476	1,000
		Fen ve Teknoloji	,6143	,4017	,997
		Beden Eğitimi	,6647	,4166	,995
		Diğer	-,2111	,4803	1,000

Tablo 38’de görüldüğü üzere, “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin branş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; bu ifade için tesadüfi bir farklılık elde edilmiştir. Ancak, branş gruplarının aritmetik ortalamaları incelendiğinde, bu ifadeye en çok katılanların müzik öğretmenleri olduğu görülmüştür.

Tablo 39. Öğretmenlerin Branş Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{X}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S24	Türkçe	32	2,43	0,87	G.Arası	19,11	11	1,73	1,94	,036
	Yabancı Dil	25	2,92	0,95	G.İçi	167,63	188	0,89		
	Resim ve Görsel San.	11	2,72	0,78	Toplam	186,75	199			
	Rehberlik	7	3,57	0,78						
	Matematik	22	2,63	0,84						
	Sosyal Bilg.	23	2,73	1,00						
	Teknoloji ve Tasarım	11	2,27	1,34						
	Din Kül. ve Ahlak Bilg.	12	3,16	0,57						
	Fen ve Teknoloji	21	2,66	1,01						
	Müzik	10	2,90	1,10						
	Beden Eğit.	17	2,29	0,98						
	Diğer	9	3,22	0,83						
	Toplam	200	2,71	0,96						

Tablo 39’da görüldüğü gibi, “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

sonucunda, öğretmenlerin branş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 40. Branş Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Branş (i)	Branş (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S24	Rehberlik	Türkçe	1,133	,3940	,686
		Yabancı Dil	,6514	,4038	,995
		Resim ve Görsel Sanatlar	,8442	,4566	,983
		Matematik	,9351	,4098	,918
		Sosyal Bilgiler	,8323	,4076	,963
		Teknoloji ve Tasarım	1,298	,4566	,703
		Din Kül. ve Ahlak Bilgisi	,4048	,4491	1,000
		Fen ve Teknoloji	,9048	,4121	,937
		Müzik	,6714	,4654	,998
		Beden Eğitimi	1,277	,4241	,615
		Diğer	,3492	,4759	1,000

Tablo 40’da da görüldüğü gibi, “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin branş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan

tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiği belirlenememiştir. Diğer bir deyişle, tesadüfi bir farklılık elde edilmiştir. Ancak, branş gruplarının ortalamaları ele alındığında bu ifadeye en fazla rehber öğretmenlerin olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir.

4.1.3 “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” İle İlgili Öğretmenlerin Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı

Tablo 41. Öğretmenlerin “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” İle İlgili Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Dağılımı

İFADELER	İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen Görüşleri									
	Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Orta Katılıyorum		Tam Katılıyorum		\bar{X}	SS
	N	%	N	%	N	%	N	%		
S1	6	3,0	35	17,5	71	35,5	88	44,0	3,20	0,83
S2	22	11,0	23	11,5	52	26,0	103	51,5	3,18	1,02
S3	30	15,0	44	22,0	75	37,5	51	25,5	2,73	1,00
S4	13	6,5	64	32,0	74	37,0	49	24,0	2,79	0,88
S5	57	28,5	61	30,5	46	23,0	36	18,0	2,30	1,07
S6	16	8,0	46	23,0	93	46,5	45	22,5	2,83	0,86
S7	33	16,5	59	29,5	70	35,0	38	19,0	2,56	0,98
S8	49	24,5	66	33,0	64	32,0	21	10,5	2,28	0,95
S9	32	16,0	42	21,0	63	31,5	63	31,5	2,78	1,06
S10	41	20,5	57	28,5	40	20,0	62	31,0	2,61	1,12
S11	47	23,5	66	33,0	42	21,0	45	22,5	2,42	1,08
S12	25	12,5	46	23,0	51	25,5	78	39,0	2,91	1,05
S13	77	38,5	68	34,0	36	18,0	19	9,5	1,98	0,97
S14	30	15,0	59	29,5	72	36	39	19,5	2,60	0,96
S15	30	15,0	35	17,5	75	37,5	60	30,0	2,82	1,02
S16	14	7,0	43	21,5	76	38,0	67	33,5	2,98	0,91
S17	20	10,0	57	28,5	63	31,5	60	30,0	2,91	0,97
S18	58	29,0	65	32,5	48	24,0	29	14,5	2,24	1,02
S19	28	14,0	67	33,5	73	36,4	32	16,0	2,54	0,92
S20	34	17,0	77	38,5	55	27,5	34	17,0	2,44	0,96

S21	18	9,0	26	13,0	58	29,0	98	49,0	3,18	,097
S22	23	11,5	50	25,0	64	32,0	63	31,5	2,83	1,00
S23	44	22,0	61	31,0	62	30,5	33	16,5	2,41	1,00
S24	24	12,0	58	29,0	69	34,5	49	24,5	2,71	0,96
S25	29	14,5	68	34,0	64	32,0	39	19,5	2,56	0,96
S26	13	6,5	44	22,0	81	40,5	62	31,0	2,96	0,89
S27	12	6,0	39	19,5	62	31,0	87	43,5	3,12	0,92
S28	10	5,0	36	18,0	73	36,5	81	40,5	3,12	0,87
S29	9	4,5	50	25,0	65	32,5	76	38,0	3,04	0,90
GENEL ORTALAMA									2,72	

Tablo 41 incelendiğinde; anket çalışmasına katılan ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin bağımlı değişkenlere (ifadelere) verdikleri en olumlu cevaplar; "Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışları sert ve kırıncı olması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır" ifadesinin (X=3,20 "Katılıyorum" düzeyinde), "Öğretmenlerin öğrencilerle alay etmesi, ad (lakap) takması vb davranışları öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltmaktadır" ifadesinin (X=3,20 "Katılıyorum" düzeyinde) ve "Öğretmenlerin öğrencilere adaletli davranmaması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır" ifadesinin (X=3,18 "Katılıyorum" düzeyinde) olduğu görülmüştür. Yine, araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere (ifadelere) verdikleri en olumsuz yanıtlar ise; "Okul kantininin yetersiz oluşu öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır" ifadesi (X=1,98 "Az Katılıyorum" düzeyinde), "Spor salonunun olmaması öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltır" ifadesi (X=2,24 "Az Katılıyorum" düzeyinde) ve "Verilen ödevlerin takip edilmemesi öğrencilerin okula bağlılığını azaltır" ifadesi (X=2,30 "Az Katılıyorum" düzeyinde) olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamındaki ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin, "İlköğretim Okullarında İkinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri"ne yönelik ifadelerine verdikleri cevapların toplam aritmetik ortalamasının ise X= 2,72 "Katılıyorum" düzeyinde olduğu ortaya konulmuştur.

4.2. İLKÖĞRETİM ikinci KADEME ÖĞRENCİLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERE AİT ANALİZLER

4.2.1 Öğrencilerin Bağımsız Değişkenlerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

Bu kısımda, araştırmaya dahil olan ilköğretim öğrencilerinin kişisel bilgileri ile ilgili olarak: cinsiyet, okuduğu okul, okuduğu sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne mesleği, baba mesleği ve ailenin gelir düzeyi değişkenleri ile ilgili frekans değerleri ve buna bağlı yüzde hesaplamalarına yer verilmiştir. Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin bu değişkenlere ilişkin sayısal değerleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 42 İlköğretim Öğrencilerinin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (F)	Yüzde (%)
Erkek	173	58,8
Kız	121	41,2
Toplam	294	100

42. tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin 173'ünün (%58,8) erkek öğrenciler olduğu, 121'inin ise (%41,2) kız öğrenciler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin, okumakta oldukları okul değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 43 İlköğretim Öğrencilerinin “Okudukları Okul” Değişkenine Göre Dağılımı

Okul	Frekans (F)	Yüzde (%)
Devlet Okulu	204	69,4
Özel Okul	90	30,6
Toplam	294	100

43. tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin 204’ünün (%69,4) devlet okulunda, 90’ının ise (%30,6) özel okulda öğrenim gören öğrenciler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin, okumakta oldukları sınıf değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 44 İlköğretim Öğrencilerinin “Okudukları Sınıf” Değişkenine Göre Dağılımı

Sınıf	Frekans (F)	Yüzde (%)
6. Sınıf	178	60,5
8. Sınıf	116	39,5
Toplam	294	100

44. tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin 178’inin (%60,5) 6.sınıfta, 116’sının ise (%39,5) 8.sınıfta öğrenim gören öğrenciler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin, anne eğitim durumu değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 45 İlköğretim Öğrencilerinin “Anne Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı

Anne Eğitim Durumu	Frekans (F)	Yüzde (%)
Okur-Yazar	10	3,4
İlkokul	157	53,4
Ortaokul	62	21,1
Lise	44	15,0
Yüksekokul	4	1,4
Üniversite	14	4,8
Diğer	3	1,0
Toplam	294	100

45. tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin; 10'unun (%3,4) okur-yazar, 157'sinin (%53,4) ilkokul mezunu, 62'sinin (%21,1) ortaokul mezunu, 44'ünün (%15,0) lise mezunu, 4'ünün (%1,4) yüksekokul mezunu, 14'ünün (%4,8) üniversite mezunu ve 3'ünün ise (%1,0) diğer mezunu olduğu ortaya konulmuştur.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin, baba eğitim durumu değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 46 İlköğretim Öğrencilerinin “Baba Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı

Baba Eğitim Durumu	Frekans (F)	Yüzde (%)
Okur-Yazar	3	1,0
İlkokul	98	33,3
Ortaokul	66	22,4
Lise	78	26,5
Yüksekokul	16	5,4
Üniversite	29	9,9
Diğer	4	1,4
Toplam	294	100

46. tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının; 3'ünün (%1,0) Okur-yazar, 98'inin (%33,3) ilkokul mezunu, 66'sının (%22,4) ortaokul mezunu, 78'inin (%26,5) lise mezunu, 16'sının (%5,4) yüksekokul mezunu, 29'nun (%9,9) üniversite mezunu ve 4'ünün ise (%1,4) diğer mezunu olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin, anne meslek durumu değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 47 İlköğretim Öğrencilerinin “Anne Meslek Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı

Anne Meslek Durumu	Frekans (F)	Yüzde (%)
Memur	10	3,4
Serbest	14	4,8
İşçi	19	6,5
Emekli	5	1,7
Çalışmıyor	204	69,4
Diğer	42	14,3
Toplam	294	100

47. tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin; 10'unun (%3,4) memur olduğu, 14'ünün (%4,8) serbest çalıştığı, 19'unun (%6,5) işçi olduğu, 5'inin (%1,7) emekli olduğu, 204'ünün (%69,4) çalışmadığı ve 42'sinin (%14,3) diğer meslek gruplarına dahil olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin, baba meslek durumu değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 48 İlköğretim Öğrencilerinin “Baba Meslek Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı

Baba Meslek Durumu	Frekans (F)	Yüzde (%)
Memur	27	9,2
Serbest	103	35,0
İşçi	60	20,4
Emekli	19	6,5
Çalışmıyor	2	0,7
Diğer	83	28,2
Toplam	294	100

48. tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının; 27'sinin (%9,2) memur olduğu, 103'ünün (%35,0) serbest çalıştığı, 60'ının (%20,4) işçi olduğu, 19'unun (%6,5) emekli olduğu, 2'sinin (%0,7) çalışmadığı ve 83'ünün (%28,2) diğer meslek gruplarına dahil olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin, gelir düzeyi değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 49 İlköğretim Öğrencilerinin “Gelir Düzeyi” Değişkenine Göre Dağılımı

Gelir Düzeyi	Frekans (F)	Yüzde (%)
500 YTL'den Az	19	6,5
500-1.000 YTL arası	96	32,7
1.000-ikinci000 YTL arası	108	36,7
ikinci000-3.000 YTL arası	49	16,7
3.000 YTL 'den fazla	22	7,5
Toplam	294	100

49.tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin; 19'unun (%6,5) 500 YTL'den az gelire sahip olduğu, 96'sının (%32,7) 500-1000 YTL arasında gelire sahip olduğu, 108'inin (%36,7) 1000-2000 YTL arasında gelire sahip olduğu, 49'unun (%16,7) 2000-3000 YTL arasında gelire sahip olduğu ve 22'sinin ise (%7,5) 3000 YTL'den fazla gelire sahip olduğu ortaya konulmuştur.

4.2.2 Bağımlı Değişkenlerin Öğrencilerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Değerlendirmeler

Bu kısımda; bağımlı değişkenlerin, öğrencilerin cinsiyet, okuduğu okul, okuduğu sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne mesleği, baba mesleği ve gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için yapılan analizlere dair bulgulara yer verilmiştir.

4.2.2.1 Öğrencilerin “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 50. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışlarının Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S1	Erkek	173	2,76	1,05	292	-2,780	0,003
	Kız	121	3,09	0,91			

Tablo 50’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,76, kız öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 3,09 olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,05, kız öğrencilerin standart sapması ise 0,91’dir. Erkek öğrencilerin ve kız öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık kız öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle, kız

öğrenciler “Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 51. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S3	Erkek	173	2,25	0,97	292	-1,801	0,045
	Kız	121	2,47	1,07			

Tablo 51’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,25, kız öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,47 olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerin bu ifade için standart sapması 0,97, kız öğrencilerin standart sapması ise 1,07’dir. Erkek öğrencilerin ve kız öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık kız öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle, kız öğrenciler “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 52. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S5	Erkek	173	2,13	1,12	292	0,569	0,042
	Kız	121	2,06	1,00			

Tablo 52’de görüldüğü üzere, “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,13, kız öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,06 olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,12, kız öğrencilerin standart sapması ise 1,00’dir. Erkek öğrencilerin ve kız öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık erkek öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle, erkek öğrenciler “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine kız öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 53. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S24	Erkek	173	2,34	1,15	292	0,374	0,037
	Kız	121	2,29	1,04			

Tablo 53’de görüldüğü üzere, “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,34, kız öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,29 olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,15, kız öğrencilerin standart sapması ise 1,04’dür. Erkek öğrencilerin ve kız öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık erkek öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle, erkek öğrenciler “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine kız öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 54. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S27	Erkek	173	2,67	1,19	292	-1,451	0,009
	Kız	121	2,86	1,07			

Tablo 54’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,67, kız öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,86 olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,19, kız öğrencilerin standart sapması ise 1,07’dir. Erkek öğrencilerin ve kız öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık kız öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle, kız öğrenciler “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

4.2.2.2 Öğrencilerin “Okumakta Olduğu Okul” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 55. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S5	Devlet Okulu	204	2,10	1,10	292	-0,024	0,044
	Özel Okul	90	2,11	1,01			

Tablo 55’de görüldüğü gibi, “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu değişkenine okul göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,10, özel okulda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,11 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,10, özel okulda okuyan öğrencilerin standart sapması ise 1,01’dir. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin ve özel okulda okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık özel okulda okuyan öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, özel okulda okuyan öğrenciler “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine devlet okulunda okuyan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 56. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S9	Devlet Okulu	204	2,72	1,17	292	-1,779	0,000
	Özel Okul	90	2,97	0,99			

Tablo 56’da da görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,72, özel okulda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,97 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,17, özel okulda okuyan öğrencilerin standart sapması ise 0,99’dur. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin ve özel okulda okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık özel okulda okuyan öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, özel okulda okuyan öğrenciler “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine devlet okulunda okuyan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 57. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S12	Devlet Okulu	204	2,36	1,18	292	-2,289	0,021
	Özel Okul	90	2,70	1,04			

Tablo 57’de görüldüğü üzere, “Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,36, özel okulda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,70 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,18, özel okulda okuyan öğrencilerin standart sapması ise 1,04’dür. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin ve özel okulda okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık özel okulda okuyan öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, özel okulda okuyan öğrenciler “Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine devlet okulunda okuyan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 58. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Okulda Öğretmen ve Öğrencilerin Yeterli İletişim Kuramamaları Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S16	Devlet Okulu	204	2,52	1,15	292	-1,019	0,001
	Özel Okul	90	2,66	0,97			

Tablo 58’de görüldüğü üzere, “Okulda Öğretmen ve Öğrencilerin Yeterli İletişim Kuramamaları Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,52, özel okulda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,66 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,15, özel okulda okuyan öğrencilerin standart sapması ise 0,97’dir. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin ve özel okulda okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık özel okulda okuyan öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, özel okulda okuyan öğrenciler “Okulda Öğretmen ve Öğrencilerin Yeterli İletişim Kuramamaları Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” ifadesine devlet okulunda okuyan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 59. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Spor Salonunun Olmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S18	Devlet Okulu	204	2,13	1,10	292	-1,005	0,022
	Özel Okul	90	2,27	1,21			

Tablo 59’da görüldüğü üzere, “Spor Salonunun Olmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,13, özel okulda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,27 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,10, özel okulda okuyan öğrencilerin standart sapması ise 1,21’dir. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin ve özel okulda okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık özel okulda okuyan öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, özel okulda okuyan öğrenciler “Spor Salonunun Olmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır” ifadesine devlet okulunda okuyan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 60. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Okul Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Okul	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S27	Devlet Okulu	204	2,67	1,17	292	-1,807	0,015
	Özel Okul	90	2,93	1,07			

Tablo 60’da görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için devlet okulunda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,67, özel okulda okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,93 olarak bulunmuştur. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin bu ifade için standart sapması 1,17, özel okulda okuyan öğrencilerin standart sapması ise 1,07’dir. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin ve özel okulda okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık özel okulda okuyan öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, özel okulda okuyan öğrenciler “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine devlet okulunda okuyan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

4.2.2.3 Öğrencilerin “Okumakta Olduğu Sınıf” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 61. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S1	6. Sınıf	178	2,77	1,77	292	-2,742	0,001
	8. Sınıf	116	3,10	0,88			

Tablo 61’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için 6. sınıf öğrencilerinin aritmetik ortalaması 2,77, 6. sınıf öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 3,10 olarak bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin bu ifade için standart sapması 1,77, 6. sınıf öğrencilerinin standart sapması ise 0,88’dir. 8. sınıfta okuyan öğrencilerin ve 6. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık 8. sınıf öğrencilerinin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, 8. sınıf öğrencileri “Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine 6. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 62. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Verdiği Cezalar Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S4	6. Sınıf	178	2,56	1,07	292	-1,113	0,032
	8. Sınıf	116	2,69	0,95			

Tablo 62’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilere Verdiği Cezalar Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için 6. sınıf öğrencilerinin aritmetik ortalaması 2,56, 6. sınıf öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,69 olarak bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin bu ifade için standart sapması 1,07, 6. sınıf öğrencilerinin standart sapması ise 0,95’dir. 8. sınıfta okuyan öğrencilerin ve 6. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık 8. sınıf öğrencilerinin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir değişle, 8. sınıf öğrencileri “Öğretmenlerin Öğrencilere Verdiği Cezalar Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine 6. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 63. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S5	6. Sınıf	178	2,17	1,09	292	1,292	0,037
	8. Sınıf	116	2,00	1,03			

Tablo 63’de de görüldüğü üzere, “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için 6. sınıf öğrencilerinin aritmetik ortalaması 2,17, 6. sınıf öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,00 olarak bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin bu ifade için standart sapması 1,09, 6. sınıf öğrencilerinin standart sapması ise 1,03’dür. 8. sınıfta okuyan öğrencilerin ve 6. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık 6. sınıf öğrencilerinin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir değişle, 6. sınıf öğrencileri “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine 8. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 64. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S9	6. Sınıf	178	2,61	1,16	292	-3,558	0,000
	8. Sınıf	116	2,08	0,99			

Tablo 64’de de görüldüğü üzere, “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için 6. sınıf öğrencilerinin aritmetik ortalaması 2,61, 6. sınıf öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,08 olarak bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin bu ifade için standart sapması 1,16, 6. sınıf öğrencilerinin standart sapması ise 0,99’dür. 8. sınıfta okuyan öğrencilerin ve 6. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık 6. sınıf öğrencilerinin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, 6. sınıf öğrencileri “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine 8. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 65. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S11	6. Sınıf	178	2,10	1,15	292	-2,707	0,024
	8. Sınıf	116	2,49	1,24			

Tablo 65’de de görüldüğü üzere, “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için 6. sınıf öğrencilerinin aritmetik ortalaması 2,10, 6. sınıf öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,49 olarak bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin bu ifade için standart sapması 1,15, 6. sınıf öğrencilerinin standart sapması ise 1,24’dür. 8. sınıfta okuyan öğrencilerin ve 6. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık 8. sınıf öğrencilerinin lehine gerçekleşmiştir. Başka bir ifadeyle, 8. sınıf öğrencileri “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine 6. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 66. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S12	6. Sınıf	178	2,22	1,17	292	-4,653	0,037
	8. Sınıf	116	2,84	1,02			

Tablo 66’da görüldüğü gibi, “Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için 6. sınıf öğrencilerinin aritmetik ortalaması 2,22, 6. sınıf öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 2,84 olarak bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin bu ifade için standart sapması 1,17, 6. sınıf öğrencilerinin standart sapması ise 1,02’dir. 8. sınıfta okuyan öğrencilerin ve 6. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık 8. sınıf öğrencilerinin lehine gerçekleşmiştir. Başka bir ifadeyle, 8. sınıf öğrencileri “Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesine 6. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 67. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S26	6. Sınıf	178	2,44	1,14	292	-5,452	0,001
	8. Sınıf	116	3,15	1,00			

Tablo 67’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için 6. sınıf öğrencilerinin aritmetik ortalaması 2,44, 6. sınıf öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 3,15 olarak bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin bu ifade için standart sapması 1,14, 6. sınıf öğrencilerinin standart sapması ise 1,00’dir. 8. sınıfta okuyan öğrencilerin ve 6. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık 8. sınıf öğrencilerinin lehine gerçekleşmiştir. Başka bir ifadeyle, 8. sınıf öğrencileri “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine 6. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 68. Öğrencilerin Okumakta Olduğu Sınıf Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{x}	SS	Sd	T	P
S27	6. Sınıf	178	2,57	1,15	292	-3,360	0,010
	8. Sınıf	116	3,02	1,08			

Tablo 68’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için 6. sınıf öğrencilerinin aritmetik ortalaması 2,57, 6. sınıf öğrencilerin aritmetik ortalaması ise 3,02 olarak bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin bu ifade için standart sapması 1,15, 6. sınıf öğrencilerinin standart sapması ise 1,08’dir. 8. sınıfta okuyan öğrencilerin ve 6. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık 8. sınıf öğrencilerinin lehine gerçekleşmiştir. Başka bir ifadeyle, 8. sınıf öğrencileri “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine 6. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

4.2.2.4 Öğrencilerin “Anne Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 69. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S3	Okuryazar	10	2,10	1,19	G.Arası	15,20	6	2,53	2,51	0,022
	İlkokul	57	2,20	0,95	G.İçi	289,09	287	1,00		
	Ortaokul	62	2,41	1,07	Toplam	304,30	293			
	Lise	44	2,54	1,02						
	Yüksekokul	4	3,50	0,57						
	Üniversite	14	2,85	0,86						
	Diğer	3	2,00	1,73						
	Toplam	294	2,34	1,01						

Tablo 69’da görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğrencilerin anne eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 70. Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Anne Eğitim (i)	Anne Eğitim (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S3	Okuryazar	İlkokul	-,1038	,3273	1,000
		Ortaokul	-,3194	,3420	,990
		Lise	-,4455	,3516	,952
		Yüksekokul	-1,4000	,5938	,476
		Üniversite	-,7571	,4155	,767
		Diğer	,1000	,6607	1,000
	İlkokul	Okuryazar	,1038	,3273	1,000
		Ortaokul	-,2155	,1505	,914
		Lise	-,3416	,1712	,679
		Yüksekokul	-1,2962	,5082	,372
		Üniversite	-,6533	,2799	,490
		Diğer	,2038	,5850	1,000
	Ortaokul	Okuryazar	,3194	,3420	,990
		İlkokul	,2155	,1505	,914
		Lise	-,1261	,1978	,999
		Yüksekokul	-1,0806	,5178	,629
		Üniversite	-,4378	,2970	,902
		Diğer	,4194	,5933	,998
	Lise	Okuryazar	,4455	,3516	,952
		İlkokul	,3416	,1712	,679
		Ortaokul	,1261	,1978	,999
		Yüksekokul	-,9545	,5241	,768
		Üniversite	-,3117	,3080	,984
		Diğer	,5455	,5989	,991
	Yüksekokul	Okuryazar	1,4000	,5938	,476
		İlkokul	1,2962	,5082	,372
		Ortaokul	1,0806	,5178	,629
		Lise	,9545	,5241	,768
		Üniversite	,6429	,5690	,973
		Diğer	1,5000	,7665	,700
Üniversite	Okuryazar	,7571	,4155	,767	
	İlkokul	,6533	,2799	,490	
	Ortaokul	,4378	,2970	,902	
	Lise	,3117	,3080	,984	
	Yüksekokul	-,6429	,5690	,973	

		Diğer	,8571	,6385	,936
	Diğer	Okuryazar	-,1000	,6607	1,000
		İlkokul	-,2038	,5850	1,000
		Ortaokul	-,4194	,5933	,998
		Lise	-,5455	,5989	,991
		Yüksekokul	-1,5000	,7665	,700
		Üniversite	-,8571	,6385	,936

Tablo 70’de görüldüğü üzere, “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin anne eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında meydana geldiği belirlenememiştir. Diğer bir deyişle, elde edilen farklılığın tesadüfi bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak, öğrencilerin anne eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamalarına bakıldığında, bu ifadeye en fazla katılan öğrencilerin annesinin yüksek okul mezunu olduğu görülmüştür.

Tablo 71. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S9	Okuryazar	10	1,70	1,05	G.Arası	19,76	6	3,29	2,69	0,015
	İlkokul	57	2,80	1,13	G.İçi	350,79	287	1,22		
	Ortaokul	62	2,74	1,12	Toplam	370,55	293			
	Lise	44	2,90	1,09						
	Yüksekokul	4	2,75	0,50						
	Üniversite	14	3,50	0,65						
	Diğer	3	2,66	1,52						
	Toplam	294	2,80	1,12						

Tablo 71’de de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğrencilerin anne eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 72. Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Anne Eğitim (i)	Anne Eğitim (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S9	Okuryazar	İlkokul	-1,1089	,3606	,154
		Ortaokul	-1,0419	,3768	,269
		Lise	-1,2091	,3873	,140
		Yüksekokul	-1,0500	,6541	,859
		Üniversite	-1,8000*	,4577	,019
		Diğer	-,9667	,7278	,940
	İlkokul	Okuryazar	1,1089	,3606	,154
		Ortaokul	6,698	,1658	1,000
		Lise	-,1002	,1886	1,000
		Yüksekokul	5,892	,5598	1,000
		Üniversite	-,6911	,3084	,542
		Diğer	,1423	,6444	1,000
	Ortaokul	Okuryazar	1,0419	,3768	,269
		İlkokul	-6,6982	,1658	1,000
		Lise	-,1672	,2179	,997
		Yüksekokul	-8,0645	,5703	1,000
		Üniversite	-,7581	,3271	,499
		Diğer	7,527	,6536	1,000
	Lise	Okuryazar	1,2091	,3873	,140
		İlkokul	,1002	,1886	1,000
		Ortaokul	,1672	,2179	,997
		Yüksekokul	,1591	,5774	1,000
		Üniversite	-,5909	,3392	,804
		Diğer	,2424	,6597	1,000
	Yüksekokul	Okuryazar	1,0500	,6541	,859
		İlkokul	-5,8917	,5598	1,000
		Ortaokul	8,065	,5703	1,000
		Lise	-,1591	,5774	1,000
		Üniversite	-,7500	,6268	,963
		Diğer	8,333	,8444	1,000
	Üniversite	Okuryazar	1,8000*	,4577	,019
		İlkokul	,6911	,3084	,542
		Ortaokul	,7581	,3271	,499
		Lise	,5909	,3392	,804
		Yüksekokul	,7500	,6268	,963
		Diğer	,8333	,7034	,965
	Diğer	Okuryazar	,9667	,7278	,940
		İlkokul	-,1423	,6444	1,000
		Ortaokul	-7,5269	,6536	1,000
		Lise	-,2424	,6597	1,000
		Yüksekokul	-8,3333	,8444	1,000
		Üniversite	-,8333	,7034	,965

Tablo 72’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin anne eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; annesi üniversite mezunu olan öğrenciler ile annesi okuryazar olan öğrenciler arasında istatistiksel açıdan ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir ifadeyle, annesi üniversite mezunu olan öğrenciler bu ifadeye annesi okuryazar olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

4.2.2.5 Öğrencilerin “Baba Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 73. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S3	Okuryazar	3	1,66	0,57	G.Arası	14,17	6	2,36	2,33	0,032
	İlkokul	98	2,13	1,04	G.İçi	290,12	287	1,01		
	Ortaokul	66	2,36	0,87	Toplam	304,30	293			
	Lise	78	2,39	1,08						
	Yüksekokul	16	3,81	0,75						
	Üniversite	29	2,72	1,03						
	Diğer	4	2,00	1,41						
	Toplam	294	2,34	1,01						

Tablo 73’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğrencilerin baba eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 74. Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Baba Eğitim (i)	Baba Eğitim (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S3	Okuryazar	İlkokul	-,4660	,5893	,996
		Ortaokul	-,6970	,5935	,967
		Lise	-,7308	,5915	,957
		Yüksekokul	-1,1458	,6326	,772
		Üniversite	-1,0575	,6098	,807
		Diğer	-,3333	,7679	1,000
	İlkokul	Okuryazar	,4660	,5893	,996
		Ortaokul	-,2310	,1601	,911
		Lise	-,2648	,1526	,807
		Yüksekokul	-,6798	,2711	,394
		Üniversite	-,5915	,2125	,261
		Diğer	,1327	,5129	1,000
	Ortaokul	Okuryazar	,6970	,5935	,967
		İlkokul	,2310	,1601	,911
		Lise	-3,3800	,1682	1,000
		Yüksekokul	-,4489	,2802	,860
		Üniversite	-,3605	,2240	,858
		Diğer	,3636	,5177	,998
	Lise	Okuryazar	,7308	,5915	,957
		İlkokul	,2648	,1526	,807
		Ortaokul	3,380	,1682	1,000
		Yüksekokul	-,4151	,2759	,893
		Üniversite	-,3267	,2187	,896
		Diğer	,3974	,5154	,996
	Yüksekokul	Okuryazar	1,1458	,6326	,772
		İlkokul	,6798	,2711	,394
		Ortaokul	,4489	,2802	,860
		Lise	,4151	,2759	,893
		Üniversite	8,836	,3131	1,000
		Diğer	,8125	,5621	,911
Üniversite	Okuryazar	1,0575	,6098	,807	
	İlkokul	,5915	,2125	,261	
	Ortaokul	,3605	,2240	,858	
	Lise	,3267	,2187	,896	
	Yüksekokul	-8,8362	,3131	1,000	
	Diğer	,7241	,5363	,935	

	Diğer	Okuryazar	,3333	,7679	1,000
		İlkokul	-,1327	,5129	1,000
		Ortaokul	-,3636	,5177	,998
		Lise	-,3974	,5154	,996
		Yüksekokul	-,8125	,5621	,911
		Üniversite	-,7241	,5363	,935

Tablo 74’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin baba eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında meydana geldiği saptanamamıştır. Başka bir deyişle, elde edilen farklılığın tesadüfi bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak, öğrencilerin baba eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamalarına bakıldığında, bu ifadeye en fazla katılan öğrencilerin babasının yüksek okul mezunu olduğu görülmüştür.

Tablo 75. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S23	Okuryazar	3	2,00	1,00	G.Arası	16,26	6	2,71	2,47	0,024
	İlkokul	98	1,95	1,00	G.İçi	314,10	287	1,09		
	Ortaokul	66	2,33	1,11	Toplam	330,36	293			
	Lise	78	2,34	1,06						
	Yüksekokul	16	2,25	0,85						
	Üniversite	29	2,35	1,11						
	Diğer	4	2,25	0,50						
	Toplam	294	2,14	1,06						

Tablo 75’de görüldüğü gibi, “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğrencilerin baba eğitim durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 76. Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Baba Eğitim (i)	Baba Eğitim (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S23	Okuryazar	İlkokul	4,082	,6132	1,000
		Ortaokul	-,3333	,6176	1,000
		Lise	-,4487	,6155	,997
		Yüksekokul	-,2500	,6582	1,000
		Üniversite	-,3448	,6345	1,000
		Diğer	-1,2500	,7990	,874
	İlkokul	Okuryazar	-4,0816	,6132	1,000
		Ortaokul	-,3741	,1666	,539
		Lise	-,4895	,1587	,151
		Yüksekokul	-,2908	,2821	,983
		Üniversite	-,3856	,2211	,803
		Diğer	-1,2908	,5336	,442
	Ortaokul	Okuryazar	,3333	,6176	1,000
		İlkokul	,3741	,1666	,539
		Lise	-,1154	,1750	,999
		Yüksekokul	8,333	,2915	1,000
		Üniversite	-1,1494	,2331	1,000
		Diğer	-,9167	,5387	,821
	Lise	Okuryazar	,4487	,6155	,997
		İlkokul	,4895	,1587	,151
		Ortaokul	,1154	,1750	,999
		Yüksekokul	,1987	,2871	,998
		Üniversite	,1039	,2275	1,000
		Diğer	-,8013	,5363	,896
	Yüksekokul	Okuryazar	,2500	,6582	1,000
		İlkokul	,2908	,2821	,983
		Ortaokul	-8,3333	,2915	1,000
		Lise	-,1987	,2871	,998
		Üniversite	-9,4828	,3258	1,000
		Diğer	-1,0000	,5848	,818
Üniversite	Okuryazar	,3448	,6345	1,000	
	İlkokul	,3856	,2211	,803	
	Ortaokul	1,149	,2331	1,000	
	Lise	-,1039	,2275	1,000	
	Yüksekokul	9,483	,3258	1,000	

		Diğer	-,9052	,5580	,853
	Diğer	Okuryazar	1,2500	,7990	,874
		İlkokul	1,2908	,5336	,442
		Ortaokul	,9167	,5387	,821
		Lise	,8013	,5363	,896
		Yüksekokul	1,0000	,5848	,818
		Üniversite	,9052	,5580	,853

Tablo 76’de görüldüğü gibi, “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin baba eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında meydana geldiği saptanamamıştır. Başka bir ifadeyle, elde edilen farklılığın tesadüfi bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak, öğrencilerin baba eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamalarına bakıldığında, bu ifadeye en fazla katılan öğrencilerin babasının üniversite mezunu olduğu görülmüştür.

4.2.2.6 Öğrencilerin “Anne Mesleki Durumu” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 77. Öğrencilerin Anne Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S22	Memur	10	3,00	1,41	G.Arası	14,81	5	2,96	2,35	,041
	Serbest	14	2,90	1,03	G.İçi	362,38	288	1,25		
	İşçi	19	2,00	1,15	Toplam	377,20	293			
	Emekli	5	2,60	1,14						
	Çalışmıyor	204	2,43	1,10						
	Diğer	42	2,14	1,11						
	Toplam	294	2,37	1,13						

Tablo 77’de görüldüğü gibi, “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının anne mesleki durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğrencilerin anne mesleki durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 78. Anne Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Anne Mesleki Durumu (i)	Anne Mesleki Durumu (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S22	Memur	Serbest	,0000	,4644	1,000
		İşçi	1,0000	,4382	,393
		Emekli	,4000	,6144	,995
		Çalışmıyor	,5686	,3633	,784
		Diğer	,8571	,3947	,453
	Serbest	Memur	,0000	,4644	1,000
		İşçi	1,0000	,3951	,272
		Emekli	,4000	,5844	,993
		Çalışmıyor	,5686	,3099	,644
		Diğer	,8571	,3462	,297
	İşçi	Memur	-1,0000	,4382	,393
		Serbest	-1,0000	,3951	,272
		Emekli	-,6000	,5638	,951
		Çalışmıyor	-,4314	,2691	,766
		Diğer	-,1429	,3101	,999
	Emekli	Memur	-,4000	,6144	,995
		Serbest	-,4000	,5844	,993
		İşçi	,6000	,5638	,951
		Çalışmıyor	,1686	,5078	1,000
		Diğer	,4571	,5307	,980
	Çalışmıyor	Memur	-,5686	,3633	,784
		Serbest	-,5686	,3099	,644
		İşçi	,4314	,2691	,766
		Emekli	-,1686	,5078	1,000
Diğer		,2885	,1901	,805	
Diğer	Memur	-,8571	,3947	,453	
	Serbest	-,8571	,3462	,297	
	İşçi	,1429	,3101	,999	
	Emekli	-,4571	,5307	,980	
	Çalışmıyor	-,2885	,1901	,805	

Tablo 78’de de görüldüğü üzere, “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” ifadesinin anne mesleki durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında meydana geldiği belirlenememiştir. Diğer bir ifadeyle, elde edilen farklılığın tesadüfi bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak, öğrencilerin anne mesleki durumu gruplarının aritmetik ortalamalarına bakıldığında, bu ifadeye en fazla katılan öğrencilerin annelerinin memur olduğu görülmüştür.

Tablo 79. Öğrencilerin Anne Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S24	Memur	10	1,68	1,60	G.Arası	14,37	5	2,87	2,39	0,038
	Serbest	14	2,78	2,78	G.İçi	346,27	288	1,20		
	İşçi	19	2,84	2,84	Toplam	360,65	293			
	Emekli	5	2,00	2,00						
	Çalışmıyor	204	2,31	2,31						
	Diğer	42	2,21	2,21						
	Toplam	294	2,32	2,32						

Tablo 79’da da görüldüğü üzere, “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının anne mesleki durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğrencilerin anne mesleki durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla

tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 80. Anne Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Anne Mesleki Durumu (i)	Anne Mesleki Durumu (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S24	Memur	Serbest	-1,1857	,4540	,238
		İşçi	-1,2421	,4284	,139
		Emekli	-,4000	,6006	,994
		Çalışmıyor	-,7137	,3551	,545
		Diğer	-,6143	,3858	,771
	Serbest	Memur	1,1857	,4540	,238
		İşçi	-5,6391	,3862	1,000
		Emekli	,7857	,5713	,863
		Çalışmıyor	,4720	,3029	,787
		Diğer	,5714	,3384	,723
	İşçi	Memur	1,2421	,4284	,139
		Serbest	5,639	,3862	1,000
		Emekli	,8421	,5511	,801
		Çalışmıyor	,5284	,2630	,545
		Diğer	,6278	,3032	,510
	Emekli	Memur	,4000	,6006	,994
		Serbest	-,7857	,5713	,863
		İşçi	-,8421	,5511	,801
		Çalışmıyor	-,3137	,4964	,995
		Diğer	-,2143	,5187	,999
	Çalışmıyor	Memur	,7137	,3551	,545
		Serbest	-,4720	,3029	,787
		İşçi	-,5284	,2630	,545
		Emekli	,3137	,4964	,995
Diğer		9,944	,1858	,998	
Diğer	Memur	,6143	,3858	,771	
	Serbest	-,5714	,3384	,723	
	İşçi	-,6278	,3032	,510	
	Emekli	,2143	,5187	,999	
	Çalışmıyor	-9,9440	,1858	,998	

Tablo 80’de de görüldüğü gibi, “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin anne mesleki durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında meydana geldiği belirlenememiştir. Diğer bir ifadeyle, elde edilen farklılığın tesadüfi bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak, öğrencilerin anne mesleki durumu gruplarının aritmetik ortalamalarına bakıldığında, bu ifadeye en fazla katılan öğrencilerin annelerinin işçi olduğu görülmüştür.

4.2.2.7 Öğrencilerin “Baba Mesleki Durumu” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 81. Öğrencilerin Baba Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Okullarda Yönetimle İlgili Konularda Öğrencilerin Fikrinin Alınmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S20	Memur	27	2,77	1,18	G.Arası	20,95	5	4,19	3,70	0,003
	Serbest	103	2,28	1,05	G.İçi	325,35	288	1,13		
	İşçi	60	2,01	0,94	Toplam	346,30	293			
	Emekli	19	3,00	1,20						
	Çalışmıyor	2	2,98	0,00						
	Diğer	83	2,34	1,08						
	Toplam	294	2,34	1,08						

Tablo 81’de görüldüğü gibi, “Okullarda Yönetimle İlgili Konularda Öğrencilerin Fikrinin Alınmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır”

ifadesinin aritmetik ortalamalarının baba mesleki durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğrencilerin baba mesleki durumu değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 82. Baba Mesleki Durumu Değişkenine Göre “Okullarda Yönetimle İlgili Konularda Öğrencilerin Fikrinin Alınmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Baba Mesleki Durumu (i)	Baba Mesleki Durumu (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
S20	Memur	Serbest	,4962	,2298	,460
		İşçi	,7611	,2463	,093
		Emekli	-,2222	,3183	,992
		Çalışmıyor	-,2222	,7789	1,000
		Diğer	,4284	,2355	,653
	Serbest	Memur	-,4962	,2298	,460
		İşçi	,2649	,1726	,798
		Emekli	-,7184	,2654	,201
		Çalışmıyor	-,7184	,7588	,970
		Diğer	-6,7844	,1568	,999
	İşçi	Memur	-,7611	,2463	,093
		Serbest	-,2649	,1726	,798
		Emekli	-,9833*	,2798	,033
		Çalışmıyor	-,9833	,7640	,894
		Diğer	-,3327	,1801	,637
	Emekli	Memur	,2222	,3183	,992
		Serbest	,7184	,2654	,201
		İşçi	,9833*	,2798	,033
		Çalışmıyor	,0000	,7901	1,000
		Diğer	,6506	,2703	,330
	Çalışmıyor	Memur	,2222	,7789	1,000
		Serbest	,7184	,7588	,970
		İşçi	,9833	,7640	,894
		Emekli	,0000	,7901	1,000
		Diğer	,6506	,7606	,981
	Diğer	Memur	-,4284	,2355	,653
		Serbest	6,784	,1568	,999
		İşçi	,3327	,1801	,637
Emekli		-,6506	,2703	,330	
Çalışmıyor		-,6506	,7606	,981	

Tablo 82’de görüldüğü gibi, “Okullarda Yönetimle İlgili Konularda Öğrencilerin Fikrinin Alınmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin baba eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; babası işçi olan öğrenciler ile babası emekli olan öğrenciler arasında istatistiksel açıdan ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Diğer bir deyişle, babası emekli olan öğrenciler bu ifadeye babası işçi olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

4.2.2.8 Öğrencilerin “Gelir Düzeyi” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 83. Öğrencilerin Gelir Düzeyi Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S9	500 YTL’den Az	19	1,94	1,12	G.Arası	19,19	5	4,79	3,94	0,004
	500-1.000 YTL Arası	96	2,85	1,15	G.İçi	351,36	289	1,21		
	1.000-ikinci000 YTL Arası	108	2,99	1,02	Toplam	370,55	293			
	ikinci000-3.000 YTL Arası	49	2,65	1,14						
	3.000 YTL’den Fazla	22	2,72	1,12						
	Toplam	294	2,80	1,12						

Tablo 83’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 84. Gelir Düzeyi Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Gelir Düzeyi (i)	Gelir Düzeyi (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S9	500 YTL'den Az	500-1.000 YTL Arası	-,9068*	,2769	,032
		1.000-ikinci000 YTL Arası	-1,0434*	,2743	,007
		ikinci000-3.000 YTL Arası	-,7057	,2980	,233
		3.000 YTL'den Fazla	-,7799	,3453	,280
	500-1.000 YTL Arası	500 YTL'den Az	,9068*	,2769	,032
		1.000-ikinci000 YTL Arası	-,1366	,1547	,941
		ikinci000-3.000 YTL Arası	,2011	,1936	,897
		3.000 YTL'den Fazla	,1269	,2606	,993
	1.000-ikinci000 YTL Arası	500 YTL'den Az	1,0434*	,2743	,007
		500-1.000 YTL Arası	,1366	,1547	,941
		ikinci000-3.000 YTL Arası	,3377	,1899	,532
		3.000 YTL'den Fazla	,2635	,2579	,903
	ikinci000-3.000 YTL Arası	500 YTL'den Az	,7057	,2980	,233
		500-1.000 YTL Arası	-,2011	,1936	,897
		1.000-ikinci000 YTL Arası	-,3377	,1899	,532
		3.000 YTL'den Fazla	-7,4212	,2830	,999
	3.000 YTL'den Fazla	500 YTL'den Az	,7799	,3453	,280
		500-1.000 YTL Arası	-,1269	,2606	,993
		1.000-ikinci000 YTL Arası	-,2635	,2579	,903
		ikinci000-3.000 YTL Arası	7,421	,2830	,999

Tablo 84'de görüldüğü üzere, “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin gelir düzeyi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; ailesi 500

YTL'den az gelire sahip olan öğrenciler ile hem ailesi 500-1000 YTL arasında gelire sahip olan öğrenciler hem de ailesi 1000-2000 YTL arasında gelire sahip öğrenciler arasında istatistiksel açıdan ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Başka bir ifadeyle, hem ailesi 500-1000 YTL arasında gelire sahip olan öğrenciler hem de ailesi 1000-2000 YTL arasında gelire sahip öğrenciler bu ifadeye ailesi 500 YTL'den az gelire sahip olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 85. Öğrencilerin Gelir Düzeyi Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S26	500 YTL'den Az	19	1,84	0,76	G.Arası	22,82	5	5,70	4,55	0,001
	500-1.000 YTL Arası	96	2,79	1,10	G.İçi	361,85	289	1,25		
	1.000-ikinci000 YTL Arası	108	2,93	1,08	Toplam	384,68	293			
	ikinci000-3.000 YTL Arası	49	2,61	1,25						
	3.000 YTL'den Fazla	22	2,40	1,25						
	Toplam	294	2,72	1,14						

Tablo 85'de görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin

aritmetik ortalamalarının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 86. Gelir Düzeyi Değişkenine Göre “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Gelir Düzeyi (i)	Gelir Düzeyi (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S26	500 YTL'den Az	500-1.000 YTL Arası	-,9496*	,2810	,024
		1.000-ikinci000 YTL Arası	-1,0931*	,2784	,005
		ikinci000-3.000 YTL Arası	-,7701	,3024	,169
		3.000 YTL'den Fazla	-,5670	,3504	,624
	500-1.000 YTL Arası	500 YTL'den Az	,9496*	,2810	,024
		1.000-ikinci000 YTL Arası	-,1435	,1570	,933
		ikinci000-3.000 YTL Arası	,1794	,1965	,934
		3.000 YTL'den Fazla	,3826	,2645	,719
	1.000-ikinci000 YTL Arası	500 YTL'den Az	1,0931*	,2784	,005
		500-1.000 YTL Arası	,1435	,1570	,933
		ikinci000-3.000 YTL Arası	,3229	,1927	,591
		3.000 YTL'den Fazla	,5261	,2617	,403
	ikinci000-3.000 YTL Arası	500 YTL'den Az	,7701	,3024	,169
		500-1.000 YTL Arası	-,1794	,1965	,934
		1.000-ikinci000 YTL Arası	-,3229	,1927	,591
		3.000 YTL'den Fazla	,2032	,2872	,973
	3.000 YTL'den Fazla	500 YTL'den Az	,5670	,3504	,624
		500-1.000 YTL Arası	-,3826	,2645	,719
		1.000-ikinci000 YTL Arası	-,5261	,2617	,403
		ikinci000-3.000 YTL Arası	-,2032	,2872	,973

Tablo 86'da da görüldüğü gibi, “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin gelir düzeyi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; ailesi

500 YTL'den az gelire sahip olan öğrenciler ile hem ailesi 500-1000 YTL arasında gelire sahip olan öğrenciler hem de ailesi 1000-2000 YTL arasında gelire sahip öğrenciler arasında istatistiksel açıdan ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Diğer bir ifadeyle, hem ailesi 500-1000 YTL arasında gelire sahip olan öğrenciler hem de ailesi 1000-2000 YTL arasında gelire sahip öğrenciler bu ifadeye ailesi 500 YTL'den az gelire sahip olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

4.2.3 “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” İle İlgili Öğrencilerin Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı

Tablo 87. Öğrencilerin “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen Görüşleri” İle İlgili Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Dağılımı

İFADELER	İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğrenci Görüşleri									
	Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Katılıyorum		Tam Katılıyorum		\bar{X}	SS
	N	%	N	%	N	%	N	%		
S1	31	10,5	73	24,8	83	28,2	107	36,4	2,90	1,01
S2	97	33,0	55	18,7	68	23,1	74	25,2	2,40	1,18
S3	74	25,2	90	30,06	84	28,9	45	15,3	2,34	1,01
S4	44	15,0	101	34,4	73	24,8	76	25,9	2,61	1,02
S5	109	37,1	90	30,6	49	16,7	46	15,6	2,10	1,07
S6	94	32,0	79	26,9	70	23,8	51	17,3	2,26	1,08
S7	77	26,2	114	38,8	61	20,7	42	14,3	2,23	0,99
S8	99	33,7	99	33,7	57	19,4	39	13,3	2,12	1,02
S9	55	18,7	55	18,7	77	26,2	107	36,4	2,80	1,12
S10	79	26,9	72	24,5	60	20,4	83	28,2	2,50	1,16
S11	114	38,8	60	20,4	50	17,0	70	23,8	2,25	1,20
S12	78	26,5	81	27,6	54	18,4	81	26,6	2,46	1,15
S13	138	46,9	69	23,5	43	14,6	44	15,0	1,97	1,10
S14	90	30,6	90	30,6	65	22,1	49	16,7	2,24	1,06
S15	73	24,8	82	27,9	72	24,5	67	22,8	2,45	1,09
S16	65	22,1	74	25,2	78	26,5	77	26,2	2,56	1,10

S17	81	27,6	99	33,7	78	26,5	36	12,2	2,23	0,98
S18	112	38,1	76	25,9	48	16,3	58	19,7	2,17	1,14
S19	73	24,8	76	25,9	69	23,5	76	25,9	2,50	1,12
S20	83	28,2	84	28,6	70	23,8	57	19,4	2,34	1,08
S21	58	19,7	54	18,4	66	22,4	116	39,5	2,81	1,15
S22	84	28,6	74	25,2	67	22,8	69	23,5	2,41	1,13
S23	89	30,3	93	31,6	63	21,4	49	16,7	2,24	1,06
S24	88	29,9	82	27,9	64	21,8	60	20,4	2,32	1,10
S25	79	26,9	87	29,6	65	21,8	64	21,8	2,38	1,10
S26	59	20,1	64	21,8	72	24,5	99	33,6	2,72	1,14
S27	59	20,1	62	21,1	66	22,4	107	36,4	2,75	1,14
S28	58	19,7	64	21,8	68	23,1	104	35,4	2,74	1,13
S29	68	23,1	71	24,1	65	22,1	90	30,6	2,60	1,14
GENEL ORTALAMA									2,42	

Tablo 87 incelendiğinde; anket çalışmasına katılan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bağımlı değişkenlere (ifadelere) verdikleri en olumlu cevaplar; "Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır" ifadesinin (X=2,90 "Katılıyorum" düzeyinde), "Öğretmenlerin öğrencilerle alay etmesi, ad (lakap) takması vb davranışları öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltmaktadır" ifadesinin (X=2,81 "Katılıyorum" düzeyinde) ve "Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin (X=2,80 "Katılıyorum" düzeyinde) olduğu görülmüştür. Yine, araştırmaya katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere (ifadelere) verdikleri en olumsuz yanıtlar ise; "Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesi (X=1,97 "Az Katılıyorum" düzeyinde), "Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır" ifadesi (X=2,10 "Az Katılıyorum" düzeyinde) ve "Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça

Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır" ifadesi ($X=2,12$ "Az Katılıyorum" düzeyinde) olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamındaki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin, "İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri"ne yönelik ifadelere verdikleri cevapların toplam aritmetik ortalamasının ise $X= 2,42$ "Az Katılıyorum" düzeyinde olduğu ortaya konulmuştur.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde; öncelikle araştırmaya katılan ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin daha sonra da öğrencilerin: kişisel bilgilerine ait bulgular, ardından bağımlı değişkenlerin öğretmenlerin ve öğrencilerin bağımsız değişkenlerine göre değişip değişmediğini belirlemek için yapılan analizlere ait bulgular ve son olarak da “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne yönelik hazırlanmış ankete yönelik ifadelerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine ilişkin veriler tartışılmıştır.

5.1. İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN BULGULARA DAİR TARTIŞMALAR

5.1.1 İlköğretim ikinci Kademe Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine (Bağımsız Değişkenlere) İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin kişisel bilgilerine (bağımsız değişkenlere) verdikleri cevaplar tartışılmıştır.

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin %45,0’ini erkek öğretmenlerin, %55,0’inin bayan öğretmenler oluşturduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu bayan öğretmenler oluşturmaktadır. Cinsiyet oranlarının birbirine yakın olmasının yanında bayan öğretmenlerin daha fazla olmasında, bu kademedeki öğretmenlik bölümlerini seçenlerin daha çok bayanlar olmasının yani bayanların çocuklarla ilgili işleri daha fazla tercih etmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2’ye göre; araştırmaya katılan ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin %20,5’inin 25 yaş ve altı arasındaki öğretmenler olduğu, %35,0’inin 26-30 yaş

arasındaki öğretmenler olduğu, %21,0'ünün 31-35 yaş arasındaki öğretmenler olduğu, %6,5'inin 36-40 yaş arasındaki öğretmenler olduğu, %8,0 41-45 yaş arasındaki öğretmenler olduğu ve %9,0'unun 46 yaş ve üzerindeki öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun 26-30 yaş arasındaki öğretmenler olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun genç olmasında; ileriki yaşlardaki öğretmenlerin mesleğin yıpratıcılığı bakımından artık idari işlerde görev almalarının ya da uygun branşlarda olanların zamanla ortaöğretime geçmelerinin neden olduğu varsayılmaktadır.

Tablo 3' bakıldığında; araştırmaya dahil olan öğretmenlerin %29,0'unun 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, %37,0'sinin 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, %13,0'ünün 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, %8,0'nin 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, %7,52'inin 21-24 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu ve %5,5'inin ise 25 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler olduğu görülmektedir. Buna göre, öğretmenlerin çoğunun 6-10 yıl arasında kıdeme sahip olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkeninde elde edilen bulgu da bu bulguyu destekler niteliktedir.

Tablo 4 ele alındığında; araştırmaya katılan öğretmenlerin %1,5'inin ön lisans mezunu öğretmenler olduğu, %90,5'inin lisans mezunu öğretmenler olduğu, %6,5'inin lisansüstü mezunu öğretmenler olduğu ve yine %1,5'inin diğer eğitim durumu grubunda olan öğretmenler olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun lisans mezunu öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Bunu lisansüstü mezunu öğretmenler izlemektedir. Lisansüstü eğitime artan ilginin halen istenilen düzeyde olmaması uzman öğretmen sayısındaki azlığın nedeni olarak düşünülmektedir. Ayrıca, ön lisans mezunu öğretmenlerin az olmasının, artık ön lisans düzeyinde öğretmen yetiştirilmemesinden kaynaklandığı ve bu öğretmenlerin de emeklilik dönemi yaklaşmış öğretmenler olduğu bilinmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin; %16,0'sının Türkçe, %12,5'inin Yabancı Dil, %5,5'inin Resim ve Görsel Sanatlar, %3,5'inin Rehberlik, %11,0'inin Matematik, %11,5'inin Sosyal Bilgiler, %5,5'inin Teknoloji ve Tasarım, %6,0'sının Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, %10,5'inin Fen ve Teknoloji,

%5,0'inin Müzik, %8,5'inin Beden Eğitim ve %4,5'inin Diğer branşlar, öğretmeni olduğu ortaya konulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin branş dağılımlarının, okullardaki ders saati doğrultusundaki öğretmen ihtiyacına göre belirlendiği düşünülmektedir.

Tablo 6 ele alındığında; araştırmaya katılan öğretmenlerin; %72,5'inin devlet okulunda, %27,5'inin ise özel okulda çalıştığı görülmektedir. Bu bulgunun elde edilmesinde; hem ülkemizdeki özel okul sayısının devlet okulu sayısının altında olmasından hem de örneklemin belirlenme şekliyle kaynaklandığı düşünülmektedir.

5.1.2 Bağımlı Değişkenlerin Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Analizlere İlişkin Tartışmalar

5.1.2.1 Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “İlişkisiz Grup t Testi” sonucunda 29 ifadeden 3 ifadenin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 7 incelendiğinde; “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye erkek öğretmenler bayan öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre öğrencilerin okula bağlılığında kendi branşlarındaki yeterliliğe daha fazla önem vermesinde, bayan öğretmenlerin daha çok iletişime ilgili problemleri dikkate almasının ve öğretmen-öğrenci ilişkisinin onların okula bağlılığında daha önemli olduğunu düşünmelerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 8 ele alındığında; “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye erkek öğretmenler

bayan öğretmenlerden daha fazla olumlu görüşte bulunmuşlardır. Erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre öğrencilerin okula bağlılığında derslerdeki aktivitelere daha fazla önem vermesinde, daha önce de değinildiği gibi bayan öğretmenlerin daha ziyade öğretmenlerin öğrenciyle kurduğu iletişimin kalitesinin öğrencilerin okula bağlılığında önemli olduğunu varsaymalarının neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 9'a bakıldığında; "Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır" ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye bayan öğretmenler erkek öğretmenlerden daha fazla katıldıklarını ifade etmişlerdir. Bu ifadeye bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla katılmalarında; bayan öğretmenlerin okulda öğrencilerin kişisel, ailevi vb. problemleriyle daha çok ilgileniyor olmalarının ve dolayısıyla öğrencileriyle karşılıklı iletişim daha duyarlı olmalarının neden olduğu varsayılmaktadır.

5.1.2.2 Öğretmenlerin "Çalışılan Okul" Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin çalışılan okul değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların çalışılan okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan "İlişkisiz Grup t Testi" sonucunda 29 ifadeden 5 ifadenin çalışılan okul değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 10 incelendiğinde; "Öğretmenlerin Öğrencilere Adaletli Davranmaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır" ifadesinin çalışılan okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye özel okulda çalışan öğretmenler devlet okulunda görev yapan öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Devlet okullarındaki öğrenci ve veli profili özel okullardakinden çok farklıdır. Özel okullardaki ailelerin sosyo-ekonomik durumları da daha yüksek olduğu için okuldan ve öğretmenlerden beklentileri çok daha fazladır. Öğrencilere gereken ilginin gösterilmesi, öğrencilere adaletli davranılması gibi öğretmen davranışları özel okullardaki

öğretmenlerden daha fazla beklendiğinden dolayısıyla da bu öğretmenlerin bu konulara daha duyarlı olmalarının elde edilen bulguyu beklenir kılmaktadır.

Tablo 11'e göre; "Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır" ifadesinin çalışılan okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye özel okulda çalışan öğretmenler devlet okulunda görev yapan öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Durumu uygun olan veliler çocuklarını daha kaliteli eğitim alsın, daha akademik yetişsin düşüncesiyle özel okullara göndermektedir. Bu aileler sürekli olarak çocuklarının aldıkları eğitimi de takip etmekte ve başarısı çizgisini hep üst noktada beklemektedirler. Verilen ödevleri, faaliyetleri kendileri de devamlı takip ettikleri için öğretmenlerden aynısını beklemektedirler. Bu bağlamda, bu bulgunun elde edilmesinde ailelerin bu beklentilerinin yattığı düşünülmektedir.

Tablo 12'e bakıldığında; "Öğretmenlerin Derse Planlı ve Programlı Gelmemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır" ifadesinin çalışılan okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye devlet okulunda çalışan öğretmenler özel okulda çalışan öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Özel okullarda öğretmenler derse hazırlık dersleri işleme gibi konularda zaten sürekli denetlenmektedir. Ancak, devlet okulları için aynı şeyi söylemek çok da mümkün değildir. Elde edilen bulguda; devlet okullarında öğretmenlerin derslerine hazırlıklı gelip gelmediği gibi konuların çok sağlıklı denetlenmemesinin, dolayısıyla da işine önem veren devlet okulunda çalışan öğretmenlerin bu konunun öğrencilerin okula bağlılığı ile alakalı olduğunu düşünmelerinin etkili olduğu varsayılmıştır.

Tablo 13'e göre; "Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin çalışılan okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği bilgisi elde edilmiştir. Bu ifadeye devlet okulunda çalışan öğretmenler özel okulda çalışan öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Özel okullarda, sınıfların daha az sayıda öğrencilerden oluşması ve gerekli tüm uygun koşulların sağlanmış olması nedeniyle bu okullarda görev yapan öğretmenler bu konuyu çok fazla dile getirme ihtiyacında bulunmamaktadır. Ancak, devlet okullarında

kalabalık sınıflar ve fiziki anlamda uygun olmayan ortamlarda sıklıkla ders yapılıyor olduğu da bir gerçektir. Bu bağlamda bu sonucun elde edilmesi; devlet okullarında çalışan öğretmenlerin bu konuyu öğrencilerin okula bağlılığı ile bağdaştırmalarının ve daha çok dile getirme ihtiyacı duymalarının neden olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Tablo 14 incelendiğinde; “Öğretmenlerin Öğrencilerle Alay Etmesi, Ad (Lakap) Takması vb. Davranışları Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltmaktadır” ifadesinin çalışılan okul değişkenine göre anlamlı istatistiksel olarak düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye özel okulda çalışan öğretmenler devlet okulunda çalışan öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Okullarda hangi kademe olursa olsun öğrencinin şahsına saygı esastır. Bu saygıya dayalı eğitim ortamı bilinçli öğretmenler, veliler ve öğrenciler ile mümkündür. Devlet okullarında, zaman zaman bu saygıyı zedeleyici olumsuz öğretmen davranışına rastlanabilmekte ve bunun hem öğretmenlerin hem de velilerin yeterince bilinçli olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Elde edilen bulguda da görüldüğü gibi, özel okullarda çalışan öğretmenler bu durumu devlet okulunda çalışan öğretmenlerden daha fazla öğrencilerin okula bağlılığı ile ilintili görmektedir. Çünkü özel okullardaki veli beklentisi, yüksek denetim mekanizması, öğretmenlerin çeşitli seçim sürecinden sonra okula kabul edilmesi gibi nedenler, özel okullarda bu duruma daha fazla duyarlı olmayı sağlamaktadır. Bu bilgiler çerçevesinde elde edilen bulgunun beklenen bir bulgu olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.3 Öğretmenlerin “Yaş” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin yaş değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların çalışılan yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden 4 ifadenin yaş değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 15’e bakıldığında; “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı düzeyde

değiştirdiği görülmüştür. Bu değişimin hangi yaş grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonuçlarına (Tablo 16) göre de; bu ifadeye 41-45 yaş arasında olan öğretmenlerin 25 yaş ve altında olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları görülmüştür. Ödevler öğrencilerin eğitim-öğretim sürecini evde de devam ettirmesi ve daha başarılı olması adına önemli bir etkinliktir. Evde yapılan ve ardından okulda öğretmen tarafından kontrol edilip varsa gerekli düzeltmelerin yapılması şeklinde sağlıklı işleyen ödev sisteminde öğrencinin motivasyonun ve dolayısıyla başarısının daha yüksek olması beklenir. Bu bağlamda, bu bulgunun elde edilmesinde; 41-45 yaş arasında olan öğretmenlerin mesleki anlamda daha deneyimli olmalarından ve ödevin işlevlerini zaman içinde daha iyi kavramış olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 17 incelendiğinde; “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi yaş grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 18) tesadüfi bir farklılık elde edilmiş ancak, bu ifadeye en fazla 46 yaş ve üzerinde olan öğretmenlerin olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin derse olan dikkatlerinin belli bir süresi vardır ve bunun üstündeki zamanlarda öğrenciler sıkılır, sınıfta istenmeyen davranışlar sergilemeye başlarlar. Özellikle ilköğretim çağındaki öğrenciler halen çocukluk döneminde oldukları için dikkat düzeyleri daha düşüktür ve kendilerini kontrol etme konusunda daha az beceri sahibidirler. Bu çerçevede teneffüs çocukların he dinlenmeleri hem de çeşitli ihtiyaçlarını karşılamaları amacıyla belirli sürelerde ve periyotlarda verilir. 46 yaş ve üzerinde olan öğretmenlerin, yıllar içinde bu gerekliliği sürekli gözlemledikleri için bu konunun öğrencilerin okula bağlılıkları ile alakalandırdıkları varsayılmaktadır.

Tablo 19 ele alındığında; “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” ifadesinin öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği belirlenmiştir. Bu değişimin hangi yaş grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 20); bu ifadeye 31-35 yaş

arasında olan öğretmenlerin 25 yaş ve altında olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları görülmüştür. Eğitim-öğretim, sadece öğretmenin ders anlattığı öğrencinin de dinlediği bir süreç değildir. Öğrencinin motivasyonunu sağlamak amacıyla öğretmenlerin kullanmaları yani bu sürecin içine getirmeleri gereken bir çok yöntem vardır ve ödüllendirme de bunlardan biridir. Ödüllendirme, öğrencilerin olumlu davranışlarını pekiştiren ve onların derslerle ilgili sorumluluklarını yerine getirmeleri için iyi bir yöntemdir. Ancak ödüllendirmenin asil olması önemli bir noktadır. Öğrenciler aralarında böyle bir adaletsizlik olduğu kanısına varırsa bu yöntem faydadan çok zararlı bir hale gelir ve öğrencilerin okula olan bağlılıkları da olumsuz yönde etkilenir. 31-35 yaş arasındaki öğretmenlerin; muhtemelen kendileri de yaş itibariyle çocuk sahibi oldukları ve hem kendi çocuklarında hem de öğrencilerinde ödüllendirmenin önemini görmeleri nedeniyle bu ifadeye mesleğinin başında olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları varsayılmıştır.

Tablo 21'e göre; "Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır" ifadesinin öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği saptanmıştır. Bu değişimin hangi yaş grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan "Scheffe" testi sonucunda (Tablo 22) tesadüfî bir farklılık elde edilmiş ancak, bu ifadeye en fazla 41-45 yaş arasında olan öğretmenlerin katıldıkları belirlenmiştir. Günümüzde neredeyse her türlü araştırma, ödev vs. çalışmaları internet üzerinde yapılmakla beraber kütüphanelerin önemi ve yeri tartışılmazdır. Öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmaları için kitaplarla daha fazla iç içe olmaları gereklidir ve öğretmenlerin de bu bilinçle öğrencilerini yönlendirmeleri beklenir. Daha genç olan öğretmenler kütüphanelere önem vermekle beraber, genellikle internetle de bu tarz işlerin halledileceğine inanmalarının kütüphanenin yetersizliğini öğrencilerin okula bağlılıkları ile ilişkilendirmediği düşünülmektedir. Ancak yaşları daha ilerde olan öğretmenler kütüphaneye daha fazla önem verdikleri için bu ifadeye daha fazla katıldıkları düşünülmektedir.

5.1.2.4 Öğretmenlerin "Mesleki Kıdem Yılı" Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin mesleki kıdem yılı değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların mesleki kıdem yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden yalnızca 1 ifadenin mesleki kıdem yılı değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 23 incelendiğinde; “Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi mesleki kıdem grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 24) bu ifadeye 16-20 arasında kıdeme sahip olan öğretmenlerin 11-15 yıl arasında kıdeme sahip olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Okulda kantinin bulunması hem öğrencilerin ihtiyaçlarını gidermeleri hem de arkadaşlarıyla vakit geçirebilmeleri için önemli bir mekandır. Mesleki kıdemi daha fazla olan öğretmenlerin; okulun öğrenciler için dış dünyadan farklı bir yermiş gibi algılanmaması için kantin gibi yerlerin bulunmasının onların okula olan bağlılıkları ile bağdaştırmalarından dolayı bu ifadeye daha fazla katıldıkları düşünülmektedir.

5.1.2.5 Öğretmenlerin “Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin eğitim durumu değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden 6 ifadenin eğitim durumu değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 25 incelendiğinde; “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 26) bu ifadeye lisans mezunu olan öğretmenlerin lisansüstü mezunu

olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. İyi bir öğretmende bulunması gereken nitelikler arasında, öncelikle alan bilgisinin yeterli olması gelmekle beraber bunun yanı sıra öğretmenlik meslek becerilerine de sahip olması beklenir. Öğretmenlerin, alan bilgilerini öğrencilere verimli bir şekilde aktarabilmeleri için sınıfı yönetme, sağlıklı iletişim kurma, derslerde doğru yöntem ve teknikleri kullanma gibi yeterliliklerinin de iyi olması beklenir. Bu bulgunun elde edilmesinde; lisans mezunu öğretmenlerin daha çok branşlarıyla ilgili yeterlilikleri dikkate almalarının, lisansüstü mezunu öğretmenlerin ise aldıkları eğitim neticesinde bunun yanı sıra öğretmenlikle ilgili diğer faktörleri de dikkate almalarının etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 27 ele alındığında; “Öğretmenlerin Derslerde Günlük Yaşamla Bağlantı Kuramaması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 28) bu ifadeye lisansüstü mezunu olan öğretmenlerin lisans mezunu olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Lisansüstü mezunu olan öğretmenler, özellikle de eğitim bilimleri alanında aldıkları uzmanlık eğitimleri ile ders sürecini daha verimli hale getirebilmektedir. Öğrencilerin ilgisini çekebilme, derslere olan motivasyonlarını artırma gibi becerileri aldıkları eğitimle daha fazla ders ortamına yansıtılabilmektedirler. Bu bağlamda elde edilen bulgunun beklenir bir bulgu olduğu varsayılmıştır.

Tablo 29’e göre; “Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” ifadesinin öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği saptanmıştır. Bu değişimin hangi eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 30) tesadüfi bir farklılık elde edilmiştir. Fakat ortalamalara göre, bu ifadeye en fazla katılanların ön lisans mezunu olan öğretmenler olduğu görülmektedir. Ön lisans mezunu olan öğretmenler, yaşlarının ve mesleki kıdemlerinin daha ilerde olan öğretmenlerdir. Bu nedenle, öğrencilerin beklentilerinin ve

kendilerinin öğrencilerle iletişiminin önemini daha iyi kavramış olmaları ve bunu öğrencilerin okula olan bağlılıklarıyla ilişkilendirmeleri beklenir bir bulgudur.

Tablo 31'e bakıldığında; "Okul Kantininin Yetersiz Oluşu Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan "Scheffe" testi sonucunda (Tablo 32) bu ifadeye ön lisans mezunu olan öğretmenlerin hem lisans mezunu olan öğretmenlerden, hem lisansüstü mezunu olan öğretmenlerden ve hem de diğer mezuniyet durumu grubunda olan öğretmenlerden daha fazla olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Daha önce de tartışıldığı gibi; ön lisan mezunu olan öğretmenler hem yaş hem de mesleki kıdem olarak diğer öğretmenlerden daha ileridedir. Yıllar içinde edindikleri tecrübeler eğitim-öğretim süreci ile ilgili olarak onların neredeyse her konuda daha duyarlı olmalarına neden olmaktadır. Bu yüzden, eğitim-üretim sürecinin yanı sıra okuldaki kantin gibi mekanların da öğrencilerin okula bağlılığında önemli olduğunu düşünmeleri beklenen bir bulgudur. Elde edilen diğer bulgular da bu bulguyu destekler niteliktedir.

Tablo 33'e göre; "Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği saptanmıştır. Bu değişimin hangi eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan "Scheffe" testi sonucunda (Tablo 34) tesadüfi bir farklılık elde edilmiştir. Fakat ortalamalara göre, bu ifadeye en fazla katılanların diğer mezuniyet grubunda olan öğretmenler olduğu görülmektedir.

Diğer eğitim grubunda olan öğretmenler eğitim fakültesi mezuniyeti olmayıp başka fakültelerden mezun olup formasyon dersleri ile öğretmenlik yapan kişilerdir. Bunların eğitim fakültesi çıkışlı olmamasından dolayı onlara göre öğrencilerin okula olan bağlılıklarını sınıfın fiziksel ortamı daha etkilidir düşüncesi ağırlık kazanmıştır.

Tablo 35'e bakıldığında; "Anlatılan Konuların Öğrencilerinin İlgi ve Beklentilerinin Dışında Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin

öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 36) bu ifadeye lisans mezunu olan öğretmenlerin lisansüstü mezunu olan öğretmenlerden daha fazla olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Lisans mezunu olan öğretmenlerin; derslerin gündelik hayatla ilişkilendirilmesi, öğrencilerin ilgilerini çekici hale getirilmesi gibi konuların onların okula bağlılıklarıyla alakalı görmelerinin bu bulgunun elde edilmesinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir.

5.1.2.6 Öğretmenlerin “Branş” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin branş değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden 2 ifadenin branş değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 37’ye göre; “Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin öğretmenlerin branşlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi branş grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 38) bu ifadeye en fazla katılanların müzik öğretmenleri olduğu belirlenmiştir. Müzik dersleri, öğrencilerin hem müzikle ilgili yeteneklerini keşfetmeleri hem de diğer bir anlamda daha ağır olan dersler dışında rahatlamaları için programda bulunan önemli bir derstir. Bu dersin öğretmenleri de, derste öğrencilerin mümkün olduğu kadar daha özgür, daha kendi başlarına kalabilmelerine ve çalışmalarına yönelik etkinlikler düzenlerler. Müzik öğretmenlerinin, derslerindeki bu daha özgürce tutumlarının bu ifadeye de daha fazla katılmalarında rol oynadığı düşünülmektedir.

Tablo 39 incelendiğinde; “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin öğretmenlerin branşlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin

hangi branş grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 40) bu ifadeye en fazla katılanların rehber öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Rehber öğretmenler, öğrencilerin problemleriyle baş etmelerine yardımcı olmak, onların eğitsel ve kişisel sorunlarını çözmelerine destek olmak için okullarda bulunmaktadır. Bu görevlerinin yanı sıra, öğrencilerin zihinsel, sosyal, duygusal vs. tüm yönlerinin gelişmesine katkıda bulunacak etkinlikleri önermek de önemli görevleri arasındadır. Okullarda yapılan spor, tiyatro ve drama gibi faaliyetler de öğrencilerin sosyal gelişimleri adına oldukça önemlidir. Rehber öğretmenlerin, görevleri çerçevesinde ve mesleki bakış açıları neticesinde bu tür faaliyetleri öğrencilerin okula olan bağlılıklarıyla ilişkilendirmelerinin bulgunun elde edilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

5.1.3 İlk Öğretim ikinci Kademe Öğretmenlerinin Bağımlı Değişkenlere Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Değerlerine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, öğretmenlerin “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne yönelik hazırlanmış olan ankete vermiş oldukları cevapların frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma dağılımlarına ilişkin bulgular tartışılmıştır.

Tablo 41 incelendiğinde; anket çalışmasına katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri en olumlu cevaplar (“Katılıyorum” düzeyinde); “Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışları sert ve kırıncı olması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır” ifadesi “Öğretmenlerin öğrencilere adaletli davranmaması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır” ifadesi, “Öğretmenlerin öğrencilerle alay etmesi, ad (lakap) takması vb davranışları öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltmaktadır” ifadesi olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı sorulara verdikleri en olumsuz yanıtların ise (“Az Katılıyorum” düzeyinde); “Okul kantininin yetersiz oluşu öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesinin, “Spor salonunun olmaması öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltır” ifadesinin ve “Verilen ödevlerin

takip edilmemesi öğrencilerin okula bağlılığını azaltır" ifadesinin olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin verdikleri en olumlu ve en olumsuz ifadelere bakıldığında; öğretmenlerin, öğrencilerin okula bağlılıklarında, spor salonu, kantin gibi mekanların önemine daha az değindikleri görülmüştür. Bunun yanı sıra öğretmenlerin, öğrencilerin okula bağlılıklarında genel olarak, öğretmen öğrenci arasındaki ilişkiye ve iletişime önem verdikleri görülmektedir. Öğrenciye değer vermenin ve bunu onlara göstermenin, onları yeterince dinlemenin, saygı ve sevgi çerçevesinde bir iletişim kurmanın okula bağlılıkta en önemli faktörler olarak değerlendirildiği görülmüştür. Bu araştırmada da, en sağlıklı olduğu düşünülen ve beklenen bulgular da bu çerçevededir.

Tablo 41' göre yine; araştırma kapsamındaki öğretmenlerin, "İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri"ne yönelik hazırlanan ankete verdikleri cevapların toplam aritmetik ortalamasının "Katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgunun yüksek bir ortalama olmasında; öğrencilerin okula bağlılığında etkili olabilecek faktörlerin hazırlanan ankete neredeyse hepsinin alındığını göstermektedir. Elde edilen bu bulgunun da desteklediği gibi; anket hazırlanırken yapılan literatür çalışmasının, başvuru uzman görüşünün ve sonuç olarak hazırlanan anketin öğrencilerin okula bağlılığını ortaya koyan bir anket olduğu düşünülmektedir.

5.2. İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNDEN ELDE EDİLEN BULGALARA DAİR TARTIŞMALAR

5.2.1 İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Kişisel Bilgilerine (Bağımsız Değişkenlere) İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin kişisel bilgilerine (bağımsız değişkenlere) verdikleri cevaplar tartışılmıştır.

Tablo 42 incelendiğinde; araştırmaya katılan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin %58,8'ini erkek öğrencilerin, %41,2'sini ise kız öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerinin birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu bulgunun okullardaki genel kız-erkek oranıyla da örtüştüğü düşünülmektedir.

Tablo 43'e göre; araştırmaya katılan öğrencilerin %69,4'ünün devlet okulunda, %30,6'sının ise özel okulda öğrenim gören öğrenciler olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun devlet okulunda okuduğu görülmektedir. Genel topluma bakıldığında da, sosyo-ekonomik nedenlerle öğrencilerin büyük çoğunluğunun devlet okullarında öğrenim gördüğü bilinen bir gerçektir. Ülkemizdeki devlet okulu ve özel okul oranları elde edilen bulguyu destekler niteliktedir.

Tablo 44 ele alındığında; araştırmaya katılan öğrencilerin %60,5'inin 6.sınıfta, %39,5'inin ise 8.sınıfta öğrenim gören öğrenciler olduğu saptanmıştır. Elde edilen bu oran farkının örneklemin tesadüflüğünden kaynaklandığı varsayılmıştır.

Tablo 45'e bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin; %3,4'ünün okur-yazar, %53,4'ünün ilkokul mezunu, %21,1'inin ortaokul mezunu, %15,0'inin lise mezunu, %1,4'ünün yüksekokul mezunu, %4,8'inin üniversite mezunu ve 3'ünün ise %1,0 diğer mezunu olduğu ortaya konulmuştur. Ülkemizde artan eğitim oranlarının bayanlar arasında yine de düşük olduğu hatta halen okuma yazma bilmeyen annelerin bile olduğu görülmektedir. Kız çocukların okula gönderilmesi artık sorun

olmaktan çıkmış olmakla beraber özellikle kırsal kesimde halen bu tarz bir tutumun az da olsa görülmesinin bu bulgunun elde edilmesinde rol oynadığı düşünülmektedir.

Tablo 46 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının; %1,0'inin Okur-yazar, %33,3'ünün ilkokul mezunu, %22,4'ünün ortaokul mezunu, %26,5'inin lise mezunu, %5,4'ünün yüksekokul mezunu, %9,9'unun üniversite mezunu ve %1,4'ünün ise diğer mezunu olduğu görülmüştür. Babaların eğitim düzeyinin annelerinkinden daha yüksek olmasında; ülkemizde, erkek çocukların okula gönderilmesine ve daha yüksek eğitim almasına önem verilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 47 ele alındığında araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin; %3,4'ünün memur olduğu, %4,8'inin serbest çalıştığı, %6,5'inin işçi olduğu, %1,7'sinin emekli olduğu, %69,4'ünün çalışmadığı ve %14,3'ünün ise diğer meslek gruplarına dahil olduğu görülmüştür. Bulgulara bakıldığında, öğrencilerin annelerinin büyük bir oranının çalışmadığı görülmektedir. Kadının çalışması ülkemizde halen çok fazla kabul gören bir durum değildir. Annelerin eğitim durumu değişkeninde elde edilen bulgu da bu bulguyu destekler niteliktedir.

Tablo 48'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının; %9,2'sinin memur olduğu, %35,0'inin serbest çalıştığı, %20,4'ünün işçi olduğu, %6,5'inin emekli olduğu, %0,7'sinin çalışmadığı ve %28,2 diğer meslek gruplarına dahil olduğu görülmüştür. Babaların annelerden çok daha fazla çalışmasında, ataerkil bir sosyal yapıya sahip olan toplumumuzda elde edilen bulgunun beklenen bir bulgu olduğu düşünülmektedir.

Tablo 49 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin; %6,5'inin 500 YTL'den az gelire sahip olduğu, %32,7'sinin 500-1000 YTL arasında gelire sahip olduğu, %36,7'sinin 1000-2000 YTL arasında gelire sahip olduğu, %16,7'sinin 2000-3000 YTL arasında gelire sahip olduğu ve %7,5'inin ise 3000 YTL'den fazla gelire sahip olduğu bulgusu elde edilmiştir. Öğrencilerin ailelerinin büyük çoğunluğunun 1000-2000 YTL arasında gelire sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları okul, ebeveynlerinin eğitim durumu ve ebeveynlerinin

meslekleri incelendiğinde de zaten ailelerin büyük çoğunluğunun orta sınıftan geldiği anlaşılmaktadır. Daha yüksek gelire sahip ailelerin özel okullarda öğrenin gören öğrencilerin aileleri olduğu, diğerlerinin ise devlet okullarında okuyan öğrenciler olduğu varsayılmaktadır.

5.2.2 Bağımlı Değişkenlerin Öğrencilerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Analizlere İlişkin Tartışmalar

5.2.2.1 Öğrencilerin “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin cinsiyet değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “İlişkisiz Grup t Testi” sonucunda 29 ifadeden 5 ifadenin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 50 incelendiğinde; “Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağımlılığını Azaltır” ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla katılmışlardır. Kızların erkek öğrencilere göre daha duygusal, hassas bir yapıda olmasının ve kişiler arası iletişime erkek öğrencilerden daha fazla duyarlı olmalarının bu bulgunun elde edilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 51 ele alındığında; “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu ifadeye kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla olumlu görüş bildirmişlerdir. Yine, kız öğrencilerin eğitim-öğretime daha duyarlı oldukları ve okuldaki başarı oranlarına bakıldığında erkek öğrencilere göre biraz daha başarı gösterdikleri bilinmektedir. Bu bağlamda kız öğrencilerin öğretmenlerin derslerdeki performansları ile okula bağlılıkları arasında ilişki kurmaların bulgunun elde edilmesinde rol oynadığı varsayılmaktadır.

Tablo 52’ye bakıldığında; “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye erkek öğrenciler kız öğrencilerden daha fazla katıldıklarını ifade etmişlerdir. Kız öğrenciler, ödevlerini daha düzenli yaptıkları ve bunu sorumluluk olarak gördükleri için takibi konusunda çok fazla beklenti içine girmemektedir. Ancak, erkek öğrenciler bu sorumluluklarında biraz daha geridedir ve dolayısıyla ödevlerin takibi konusunda daha hassas olmaları onlarda takip konusunda bir beklenti oluşturmaktadır. Bu durumun da, bu bulgunun elde edilmesine neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 53’e göre; “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu ifadeye erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Erkek öğrenciler ders dışında futbol, basketbol vb. spor etkinliklerine kız öğrencilerden daha fazla yer vermektedir ve daha fazla ilgilenmektedirler. Erkek öğrencilerin ders dışı etkinliklere özellikle de spora daha fazla ilgi duymalarının bu durumu okula bağlılıklarıyla alakalı görmelerine neden olduğu varsayılmaktadır.

Tablo 54 incelendiğinde; “Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla katıldıkları görülmüştür. Daha önceki bulgularda da tartışıldığı gibi, kız öğrenciler kişiler arası ilişkilere erkek öğrencilere göre daha duyarlıdır. Öğretmenlerin onlarla iletişiminin değer ve güven verici olmasını kız öğrencilerin okula bağlılıkla yakından alakalı görmeleri daha hassas ve duyarlı olmalarının bulgunun elde edilmesine neden olduğu varsayılmaktadır. Cinsiyet değişkeni ile ilgili diğer bulgular da bu bulguyu destekler niteliktedir.

5.2.2.2 Öğrencilerin “Okumakta Olduğu Okul” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okumakta oldukları okul değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların okumakta oldukları okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “İlişkisiz Grup t Testi” sonucunda 29 ifadeden 6 ifadenin okumakta oldukları okul değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 55 ele alındığında; “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye özel okulda okuyan öğrencilerin devlet okulunda okuyan öğrencilerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Özel okula öğrenci gönderen velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentilerinin çok daha yüksek olduğu bilinmektedir. Öğrencinin iyi bir şekilde eğitilmesi, verilen ödevlerin düzenli şekilde takip edilmesi gibi konularda bu veliler çok daha hassastır ve bu durum çocuklarına da yansımaktadır. Özel okulda okuyan öğrencilerin, hem öğretmenlerinin hem de velilerinin ödev takibi konusunda daha yüksek beklentide olmalarının bulgunun elde edilmesine neden teşkil ettiği düşünülmektedir.

Tablo 56 incelendiğinde; “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye özel okulda okuyan öğrencilerin devlet okulunda okuyan öğrencilerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Özel okullarda öğrenci değerlendirmeleri sadece yazılı sınavlarla yapılmamaktadır. Öğrencinin dersteki performansı, sıkça yapılan projelerdeki sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri, arkadaşlarıyla ilişkileri gibi birçok faktör onların not değerlendirmesine dâhil edilmektedir. Bu yüzden özel okullarda not ile korkutma durumuna daha az rastlanmaktadır. Özel okul öğrencilerinin, zaman zaman böyle bir durumla karşılaştıklarında alışık olmadıkları için buna çok daha fazla tepki göstermelerinin ve bunun okula olan bağlılığı azalttığını düşünmelerinin bulguda etkili olduğu varsayılmaktadır.

Tablo 57'ye göre; “Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu ifadeye özel okulda okuyan öğrencilerin devlet okulunda okuyan öğrencilerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Özel okullarda sınıf sayıları bellidir ve eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmek için çok daha uygundur. Ancak, devlet okullarında aynı durumdan bahsetmek oldukça güçtür. Devlet okullarında öğrenim gören öğrenciler büyük çoğunlukla oldukça kalabalık sınıflarda okudukları için bu duruma daha aşınadır ve bunu daha az bir problem olarak görmemektedirler. Bu durumun da bu bulgunun elde edilmesine zemin hazırladığı düşünülmektedir.

Tablo 58 incelendiğinde; “Okulda Öğretmen ve Öğrencilerin Yeterli İletişim Kuramamaları Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır” ifadesinin okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye özel okulda okuyan öğrencilerin devlet okulunda okuyan öğrencilerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Özel okullarda öğretmen ve öğrenci ilişkileri devlet okullarından daha farklıdır. Devlet okullarında da çok ilgili, öğrencileriyle iç içe, sağlıklı iletişim kuran öğretmenlerin oranı oldukça fazladır. Ancak hem velilerin hem de öğrencilerin bu yöndeki beklentilerinin özel okullardaki öğrenci ve velilerden daha az olması öğretmenlerinde bu şekildeki davranışları bir zorunluluk olarak görmemesine neden olmaktadır. Oysa, özel okullarda öğrencilerin iyi bir şekilde eğitilmesinde öğretmen-öğrenci ilişkisinin kalitesine de oldukça önem verilmekte ve bu bir zorunluluk olarak algılanmaktadır. Bu bağlamda, özel okul öğrencilerinin, öğretmenlerinden sağlıklı iletişim bekliyor olmalarının ve bunu okula bağlılıklarıyla ilişkili görmelerinin bu sonucun oluşmasına neden olduğu yönünde bir tartışmaya gidilmiştir.

Tablo 59'a bakıldığında; “Spor Salonunun Olmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır” ifadesinin okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu ifadeye özel okulda okuyan öğrencilerin devlet okulunda okuyan öğrencilerden daha fazla olumlu görüş bildirdikleri ortaya konulmuştur. Özel okullarda spor salonlu gibi imkanlar devlet okuluna göre çok daha

fazladır. Devlet okulunda öğrenim gören öğrenciler, çok da imkanlar dahilinde olmadığı için okulu ders görme yeri olarak değerlendirmekte spor, sosyal faaliyetler gibi etkinlikleri çok fazla okulla bağdaştırmamaktadır. Ancak özel okullar ders faaliyetlerinin dışında, birçoğunda spor salonları, yüzme havuzları, futbol sahaları gibi birçok imkana sahiptir ve bu mekanlar öğrencilerin kullanımı için her zaman hazırdır. Bu okullarda okuyan öğrencilerin okulla ilgili böyle de bir beklentileri vardır ve bu beklentilerinin karşılanamamasını okula olan bağlılıklarıyla alakalı görmektedirler. Bu bilgiler çerçevesinde, elde edilen bulgunun beklenir bir bulgu olduğu savunulmaktadır.

Tablo 60'a göre; "Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin okumakta olduğu okul değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu ifadeye özel okulda okuyan öğrenciler devlet okulunda okuyan öğrencilere göre daha fazla katıldıklarını ifade etmişlerdir. Daha önceki bulguların da desteklediği ve benzer şekilde tartışıldığı gibi; özel okullarda öğretmenlerden, öğrencileriyle ilişkileri bağlamında beklentilerin devlet okullarından daha yüksek olmasının bu bulgunun da elde edilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

5.2.2.3 Öğrencilerin "Okumakta Olduğu Sınıf" Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okumakta oldukları sınıf değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların okumakta oldukları sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan "İlişkisiz Grup t Testi" sonucunda 29 ifadeden 8 ifadenin okumakta oldukları sınıf değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 61 incelendiğinde; "Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır" ifadesinin okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye 8. sınıfta okuyan öğrenciler 6. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır. 8. sınıf öğrencileri bireysel farklılıklar olmakla beraber artık

ergenlik dönemine adım atmış ya da atmak üzere olan öğrencilerdir. Kişiler arası ilişkiler onlar için çocukluk döneminde olduğundan daha farklı bir anlam ve önem kazanmıştır. Okul onlar için aynı zamanda sosyal paylaşımın en üst düzeyde yaşandığı yerdir ve bu paylaşımın içinde öğretmenleri de vardır. Bu yüzden öğretmenlerin sert ve kırıncı davranışları onları daha alt sınıflardaki öğrencilerden daha fazla olumsuz etkilemekte ve okuldan soğutmaktadır. Bu bağlamda, elde edilen bulgunun bu çerçevede elde edildiği varsayılmaktadır.

Tablo 62 ele alındığında; “Öğretmenlerin Öğrencilere Verdiği Cezalar Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye 8. sınıfta okuyan öğrenciler 6. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır. 8.sınıf öğrencilerinin içinde buldukları gelişim dönemi de dikkate alındığında, bu öğrencilerin ceza gibi durumlara karşı daha kırılğan olmalarının ve bunu okula olan bağlılıklarıyla ilişkilendirmelerinin bu sonucun elde edilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 63’e göre; “Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye 6. sınıfta okuyan öğrenciler 8. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır. 6. sınıf öğrencileri, 8 . sınıf öğrencilerine göre daha çocuk denilebilecek yaşta buldukları için okul onlar için sosyal ilişkilerden ziyade okul ders yapma ve yeni bilgiler öğrenme yeri olarak algılanmaktadır. Bu yüzden ders, ödev gibi konuları okula olan bağlılıklarıyla daha alakalı görmektedirler ve bu bulgunun ortaya çıkmasını bu şekilde belirledikleri varsayılmıştır.

Tablo 64’e bakıldığında; “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye 6. sınıfta okuyan öğrenciler 8. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla olumlu görüş bildirmişlerdir. Bir önceki bulguda da tartışıldığı gibi 6. sınıf öğrencileri okulla ilgili

olarak yeni bilgiler öğrenme, yazılı olma ve not alma, karne alma gibi kavramlarla daha iç içedir. Bu yüzden, öğrenci-öğretmen ilişkisinden daha çok eğitim-öğretim sürecine ilişkin algılarının ağır basmasının bu sonucun çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 65'e göre; "Okullarda Teneffüs Sürelerinin Az Olması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu ifadeye 8. sınıfta okuyan öğrenciler 6. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla olumlu görüş bildirdiklerini ifade etmişlerdir. Ergenlik çağı sosyal ilişkilerin ve akran dayanışmasının oldukça önem kazandığı bir dönemdir. Bu dönemde bireyler hem karşı cinsle ilişkilerine hem de akranlarına çok daha fazla anlam yüklemektedirler. Bu dönemdeki bireyler için, bu ihtiyaçlarını giderdikleri ve arkadaşlarıyla sürekli iç içe olduklarından belki de en mutlu oldukları yer okuldur. Okulda, teneffüs zamanlarında samimi ilişkiler kuran bu dönem öğrencileri için bu zamanlar oldukça değerli ve önemlidir. Bu bilgiler çerçevesinde, 8.sınıf öğrencilerinin de bu dönemde olmalarının ve dolayısıyla da teneffüs sürelerine bu denli önem vermelerinin bu sonucun ortaya çıkmasına kaynak oluşturduğu düşünülmektedir.

Tablo 66 incelendiğinde; "Sınıfların Kalabalık Olması Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır" ifadesinin okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu ifadeye 8. sınıfta okuyan öğrenciler 6. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla olumlu görüş bildirdiklerini ifade etmişlerdir. 8. sınıf öğrencileri daha birebir ilişkiler yaşadıkları için kalabalık ortamlar onları alt sınıftaki öğrencilere göre daha fazla rahatsız etmektedir. Çünkü onlar için kutuplaşmalar başlamıştır ve grup halinde dolaşmak, bir gruptan diğerine geçmenin zor olması, sıkı dostluklar ya da düşmanlıklar dönemi olan bu dönemde kalabalık sınıfların bu dönem öğrencilerini rahatsız etmesinin bu sonucun elde edilmesinde önemli olduğu düşünülmektedir.

Tablo 67 ele alındığında; "Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin okumakta olduğu sınıf

değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye 8. sınıfta okuyan öğrenciler 6. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır. 8. sınıf öğrencilerinin akranlarıyla olduğu kadar öğretmenleriyle de olan ilişkilerine son derece önem verdikleri bilinmektedir. Kabul edilme beklentisine sahip olunan bu dönemdeki öğrencilerin, öğretmenlerin öğrenciler arasında ayırım yapmasına karşı daha hassas olmalarının bulgunun elde edilmesine neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 68'e göre; "Öğretmenlerin Öğrencilere Değer ve Güven Vermemesi Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin okumakta olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu ifadeye de 8. sınıfta okuyan öğrenciler 6. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır. Bir önceki bulguda da tartışıldığı üzere, 8. sınıf öğrencileri için öğretmenleri için iletişim oldukça önemlidir. Bireyselliğin kazanıldığı ergenlik döneminin başına denk gelen bu sınıftaki öğrenciler öğretmenleri ile daha yakın ve sıcak ilişkiler kurma ihtiyacındadır. Bu durum öğretmenlere karşı daha yakın olma, değerli olduğunu hissetme, güven verici davranışlar sergileme gibi durumları da kapsamaktadır. Bu bağlamda elde edilen bulgunun beklenen bir bulgu olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak, öğrencilerin okudukları sınıf değişkeni ile ilgili tüm bulgular birbiri ile paralel ve birbirini destekler niteliktedir.

5.2.2.4 Öğrencilerin "Anne Eğitim Durumu" Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin anne eğitim durumu değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi" sonucunda 29 ifadeden 2 ifadenin anne eğitim durumu değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 69'a göre; "Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır" ifadesinin anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği belirlenmiştir. Bu değişimin hangi anne

eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 70); elde edilen farklılığın hangi anne eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiği belirlenememiştir. Başka bir değişle, elde edilen farklılığın tesadüfî bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak ortalamalar incelendiğinde, bu ifadeye en fazla katılanların annesi yüksek okul mezunu olan öğrenciler olduğu görülmüştür. Annenin eğitim düzeyi arttıkça çocuğuyla daha bilinçli ilgilendiği ve bu bilincin zaman içerisinde çocuğa da yansdığı bir gerçektir. Eğitim düzeyinin artması okuldan ve öğretmenlerden beklentilerin de artmasını beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, annesi yüksek okul mezunu olan öğrencilerin bu bilinçle öğretmenlerin branşlarındaki yeterliliğe önem verdikleri düşünölmektedir.

Tablo 71 ele alındığında; “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi anne eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 72); bu ifadeye annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin annesi okuyazar olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Anne eğitim düzeyinin artmasının daha bilinçli çocuklar yetiştirmede önemli bir faktör olduğu daha önce de tartışılmıştır. Düşük eğitim düzeyine sahip olan annelerin okulla ilgili algıları ve beklentileri üniversite mezunu olan annelerinkinden çok daha farklıdır. Okulu bir zorunluluk, belli yaşa gelince gidilen bir yer olarak algılayan ailelerin çocukları ile okula eğitim-öğretim yeri olarak bakan ailelerin çocukları arasında bilinç anlamında ciddi farklılıklar olması kaçınılmazdır. Ayrıca, üniversite mezunu annelerin çocukları bu bilinçle öğretmen davranışlarını da sorgulayabilmekte ve bu bulguda da görüldüğu gibi öğretmenlerin olumsuz davranışlarını okula bağlılıklarıyla ilişkilendirebilmektedir. Bu bilgiler çerçevesinde, elde edilen bulgunun beklenir bir bulgu olduğu düşünölmektedir.

5.2.2.5 Öğrencilerin “Baba Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin baba eğitim durumu değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden 2 ifadenin baba eğitim durumu değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 73 incelendiğinde; “Öğretmenlerin Kendi Branşlarındaki Yetersizliği Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği belirlenmiştir. Bu değişimin hangi baba eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 74); elde edilen farklılığın hangi baba eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiği belirlenememiştir. Başka bir değişle, elde edilen farklılığın tesadüfî bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak ortalamalar incelendiğinde, bu ifadeye en fazla katılanların babası yüksek okul mezunu olan öğrenciler olduğu görülmüştür. Bu ifade için anne eğitim durumunda da paralel bir bulgu elde edilmiştir. Anne eğitim düzeyinin yüksek olmasının yanında, baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin de ailelerinin eğitim düzeyine paralel olarak daha bilinçli olmalarının ve öğretmenlerden daha fazla beklenti içine girmelerinin bu bulgunun elde edilmesinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Anne eğitim düzeyi değişkeninin de elde edilen bulgu da bu bulguyu destekler niteliktedir.

Tablo 75’e bakıldığında; “Okul Kütüphanesinin Yetersizliği Okul Öğrencilerinin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi baba eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 76); elde edilen farklılığın hangi baba eğitim durumu grupları arasında gerçekleştiği belirlenememiştir. Diğer bir ifadeyle, elde edilen farklılığın tesadüfî bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak ortalamalar incelendiğinde, bu ifadeye en fazla katılanların babası üniversite mezunu olan öğrenciler olduğu görülmüştür. Okuma alışkanlığının çocuklara kazandırılmasında en etkili yolun onlara model olma olduğu

bilinen bir gerçektir. Evde anne babası kitap okuyan bir çocuğun da bu davranışı kazanacağı ve bu konuda daha bilinçli olacağı beklenir. Bu okuma alışkanlığının eğitim düzeyi yüksek olan ailelerde daha yaygın olduğu da bilinmektedir. Bu bağlamda, babası üniversite mezunu olan öğrencilerin, okul kütüphanesinin yetersizliğini okula olan bağlılıkları ile ilintili görmelerinin bu bulgunun elde edilmesinde etkili olduğu varsayılmaktadır.

5.2.2.6 Öğrencilerin “Anne Mesleki Durumu” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin anne mesleki durumu değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların anne mesleki durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden 2 ifadenin anne mesleki durumu değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 77’ye bakıldığında; “Ödüllendirmelerin Adil Olmaması Okula Olan Bağlılığı Azaltır” ifadesinin anne mesleki durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği belirlenmiştir. Bu değişimin hangi anne mesleki durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 78); elde edilen farklılığın hangi anne mesleki durumu grupları arasında gerçekleştiği belirlenememiştir. Başka bir deyişle, elde edilen farklılığın tesadüfî bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak ortalamalar incelendiğinde, bu ifadeye en fazla katılanların annesi memur olan öğrenciler olduğu görülmüştür. Annesi memur olan öğrencilerin eğitim durumu bağlamında daha bilinçli olduğu düşünüldüğünde elde edilen bulgunun beklenir bir buldu olduğu düşünülmektedir.

Tablo 79 incelendiğinde; “Okulda Spor Tiyatro Drama Gibi Ders Dışı Etkinliklerin Az Oluşu Okuldaki Öğrencilerin Okula Bağlılığını Azaltır” ifadesinin anne mesleki durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği belirlenmiştir. Bu değişimin hangi anne mesleki durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 80); elde edilen farklılığın hangi

anne mesleki durumu grupları arasında gerçekleştiği ortaya konulamamıştır. Başka bir ifadeyle, elde edilen farklılığın tesadüfî bir farklılık olduğu görülmüştür. Ancak ortalamalar incelendiğinde, bu ifadeye en fazla katılanların annesi işçi olan öğrenciler olduğu görülmüştür. İşçi anneye sahip olan öğrencilere, yine annelerinin eğitim düzeyi kapsamında bakıldığında alt düzeyden geldikleri bilinmektedir. Daha önce de tartışmalarda yer verildiği üzere, eğitim düzeyinin düşük olması okula bakış açısını da etkilemektedir. Annesi işçi olan öğrencilerin, okula eğitim-öğretim ortamından çok spor gibi ders dışı faaliyetler anlamında bakmalarının bu sonucun ortaya çıkmasında neden teşkil ettiği varsayılmıştır.

5.2.2.7 Öğrencilerin “Baba Mesleki Durumu” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin baba mesleki durumu değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların baba mesleki durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden yalnızca 1 ifadenin baba mesleki durumu değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 81 ele alındığında; “Okullarda Yönetimle İlgili Konularda Öğrencilerin Fikrinin Alınmaması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin baba mesleki durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ortaya konulmuştur. Bu farklılığın hangi baba mesleki durumu grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 82); babası emekli olan öğrencilerin bu ifadeye babası işçi olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. İleri yaşlarda ebeveynlere sahip olan çocukların ailelerinin bu deneyimlerinden etkilendikleri ve bu deneyimlerin okul hayatına da yansıdığı düşünülmektedir. Anne baba olarak deneyimli oldukları için çocuklarının fikrine önem verme konusunda daha duyarlı olan bu ebeveynlerin öğretmenlerden de aynı hassasiyeti beklediği varsayılmaktadır. Bu bağlamda, kendilerine değer verme fikirlerini sorma

gibi bir alışkanlığa sahip olan bu öğrencilerin bu durumu okula da genellemelerinin bu bulgunun elde edilmesinde önemli olduğu düşünülmektedir.

5.2.2.8 Öğrencilerin “Gelir Düzeyi” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin gelir düzeyi değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden 2 ifadenin gelir düzeyi değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 83 incelendiğinde; “Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi gelir düzeyi grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 84); bu ifadeye hem ailesi 500-1000 YTL arasında gelire sahip olan öğrenciler hem de ailesi 1000-2000 YTL arasında gelire sahip öğrenciler, ailesi 500 YTL’den az gelire sahip olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır. Genel anlamda, gelir düzeyinin artmasıyla beraber, ailelerin çocuklarının eğitimine daha fazla önem verdikleri ve durumları müsait ise özel okula gönderdikleri, özel derslerle takviye ettirdikleri bilinmektedir. Bu velilerin, hem okuldan hem de öğretmenlerden beklentileri daha fazla olmaktadır. Eğitim-öğretimin sürecinin yanı sıra öğretmenlerin öğrencilerle kurdukları iletişime de ve öğretmenlik tutumlarına da duyarlı olan bu velilerin çocuklarını da bu şekilde biçimlendirmelerinin bu bulguda etkili olduğu varsayılmaktadır.

Tablo 85’e bakıldığında; “Öğretmenlerin Öğrenciler Arasında Karşılaştırma Yapması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesinin gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi gelir düzeyi grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 86); bu ifadeye hem ailesi 500-1000 YTL arasında gelire sahip olan öğrenciler hem de ailesi 1000-2000 YTL arasında gelire sahip öğrenciler, ailesi

500 YTL'den az gelire sahip olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha fazla olumlu görüş bildirmişlerdir. Bir önceki bulguda da tartışıldığı gibi, gelir düzeyi daha yüksek olan velilerin çocuklarının eğitime verdikleri önem maddi durumları nedeniyle daha fazladır. Bu yüzden öğretmenlere ve okula yükledikleri anlam da farklılaşmaktadır. Bu aileler, öğretmenlerin öğrenciler arasında karşılaştırma yapmamaları, adil davranmaları gibi konulara da daha hassas yaklaşmaktadırlar. Daha önce elde edilen bulgu da bu bulguyu destekler niteliktedir.

5.2.3 İlk Öğretim ikinci Kademe Öğrencilerinin Bağımlı Değişkenlere Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Değerlerine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, öğrencilerin "İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri"ne yönelik hazırlanmış olan ankete vermiş oldukları cevapların frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma dağılımlarına ilişkin bulgular tartışılmıştır.

Tablo 87 incelendiğinde; anket çalışmasına katılan öğrencilerin bağımlı değişkenlere verdikleri en olumlu cevaplar ("Katılıyorum" düzeyinde) "Öğretmenlerin Öğrencilere Karşı Tutum ve Davranışları Sert ve Kırıcı Olması Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır" ifadesi, "Öğretmenlerin öğrencilerle alay etmesi, ad (lakap) takması vb davranışları öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltmaktadır" ifadesi ve "Öğretmenlerin Öğrencilerini Not İle Korkutması Öğrencilerin Okula Olan Bağlılıklarını Azaltır" ifadesi olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı sorulara verdikleri en olumsuz yanıtların ise ("Az Katılıyorum" düzeyinde); "Okul kantininin yetersiz oluşu öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltır" ifadesinin, "Verilen Ödevlerin Takip Edilmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır" ifadesinin ve "Öğretmenlerin Öğrencilerden Beklentilerini Açıkça Belirtmemesi Öğrencilerin Okula Bağlılıklarını Azaltır" ifadesinin olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin okula bağlılıkları noktasında, özellikle öğretmenlerinin onlara karşı olan tutum ve davranışları üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Öğretmenlerin öğrencilerine karşı sıcak ve ilgili

olmaları, not ile korkutmamaları, kendi bireyselliklerine karşı saygılı olmaları vb. tutum ve davranışlar öğrencilerin okula bağlılığını arttıran bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı anketteki ifadeler öğretmenlerin verdikleri cevapların genel ortalamaları neticesinde varılan bulgular da öğrencilerin cevapları ile sıkı ilişki içindedir. Elde edilen bu bulgular araştırmanın oluşturulması aşamasında da beklenen bir durum olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 87'ye göre; araştırma kapsamındaki öğrencilerin, “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne yönelik hazırlanan ankete verdikleri cevapların toplam aritmetik ortalamasının “Az Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu düzeyde bir ortalamanın elde edilmesinde, öğrencilerin okula bağlılıkları noktasında başka faktörlerin de söz konusu olmasının neden olabileceği düşünülmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ

Bu bölümde; öncelikle araştırmaya katılan ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin kişisel bilgilerine ve diğer bağımsız değişkenlere ait bulgulara daha sonra, bağımlı değişkenlerin öğretmenlerin bağımsız değişkenlerine göre değişip değişmediğini belirlemek için yapılan analizlere ait bulgulara ve son olarak da öğretmenlerin “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne yönelik hazırlanmış ankete yönelik ifadelerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine ait sonuçlara yer verilmiştir. Öğretmenlerden elde edilen verilerin sonuçlarından sonra da, araştırmaya katılan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin kişisel bilgilerine ve diğer bağımsız değişkenlere ait bulgulara daha sonra, bağımlı değişkenlerin öğrencilerin bağımsız değişkenlerine göre değişip değişmediğini belirlemek için yapılan analizlere ait bulgulara ve son olarak da öğrencilerin “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne yönelik hazırlanmış ankete yönelik ifadelerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine ait sonuçlara yer verilmiştir.

6.1. İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERE AİT SONUÇLAR

6.1.1 İlköğretim ikinci Kademe Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine (Bağımsız Değişkenlere) Dair Bulgulara Ait Sonuçlar

Bu kısımda, araştırmaya dahil olan ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin kişisel bilgilerine (bağımsız değişkenlere) dair bulgulara ait sonuçlar verilmiştir.

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%55,0'i) bayan öğretmenler oluşturmaktadır.
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%35,0'i) 26-30 yaş arasındaki öğretmenler oluşturmaktadır.
3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%37,0'si) 6-10 yıl arasında kıdeme sahiptir.
4. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu (%90,5'i) lisans mezunu öğretmenlerdir.
5. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%16,0'si) Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır.
6. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%72,5'i) devlet okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır.

6.1.ikinci Bağımlı Değişkenlerin Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Değişip Değişmediğini Belirlemek İçin Yapılan Analizlere Dair Bulguların Sonuçları

Bu kısımda, bağımlı değişkenlerin öğretmenlerin bağımsız değişkenlerine göre değişip değişmediğini belirlemek için yapılan analizlere ait bulgulara dair sonuçlara yer verilmiştir.

6.1.2.1 Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. Erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları ifadeler;
 - Öğretmenlerin kendi branşlarındaki yetersizliği öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır,

- Öğretmenlerin derslerde günlük yaşamla bağlantı kuramaması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır, olarak belirlenmiştir.

2. Bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha fazla katıldıkları ifadeler;

- Öğretmenlerin öğrencilerden beklentilerini açıkça belirtmemesi öğrencilerin okula bağlılıklarını azaltır, olarak belirlenmiştir.

6.1.2.2 Öğretmenlerin “Çalıştığı Okul” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. özel okulda çalışan öğretmenlerin devlet okulunda çalışan öğretmenlerden daha fazla katıldığı ifadeler;

- Öğretmenlerin öğrencilere adaletli davranmaması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,

- Verilen ödevlerin takip edilmemesi öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,

- Öğretmenlerin öğrencilerle alay etmesi, ad (lakap) takması vb. davranışları öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltmaktadır, olarak belirlenmiştir.

2. Devlet okulunda çalışan öğretmenlerin özel okulda çalışan öğretmenlerden daha fazla katıldığı ifadeler;

- Öğretmenlerin derse planlı ve programlı gelmemesi öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltır,

- Derslerin uygun ortamlarda yapılmayışı öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır olarak belirlenmiştir.

6.1.2.3 Öğretmenlerin “Yaş” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Verilen ödevlerin takip edilmemesi öğrencilerin okula bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla 41-45 yaş arasında olan öğretmenler katılmıştır.

2. “Okul kütüphanesinin yetersizliği okul öğrencilerinin okula bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla 41-45 yaş arasında olan öğretmenler katılmıştır
3. “Okullarda teneffüs sürelerinin az olması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla 46 yaş ve üzerinde olan arasında olan öğretmenler katılmıştır
4. “Ödüllandirmelerin adil olmaması okula olan bağlılığı azaltır” ifadesine en fazla 31-35 yaş arasında olan öğretmenler katılmıştır

6.1.2.4 Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem Yılı” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Okul Kantininin yetersiz oluşu öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla 16-20 yıl arasında kıdeme sahip olan öğretmenler katılmıştır.

6.1.2.5 Öğretmenlerin “Eğitim Durumu” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Öğretmenlerin kendi branşlarındaki yetersizliği öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla lisans mezunu olan öğretmenler katılmışlardır.
2. “Anlatılan konuların öğrencilerinin ilgi ve beklentilerinin dışında olması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla lisans mezunu olan öğretmenler katılmışlardır.
3. “Öğretmenlerin derslerde günlük yaşamla bağlantı kuramaması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla lisansüstü mezunu olan öğretmenler katılmışlardır.
4. “Öğretmenlerin öğrencilerden beklentilerini açıkça belirtmemesi öğrencilerin okula bağlılıklarını azaltır” ifadesine en fazla ön lisans mezunu olan öğretmenler katılmışlardır.
5. “Okul kantininin yetersiz oluşu öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla ön lisans mezunu olan öğretmenler katılmışlardır.

6. “Derslerin Uygun Ortamlarda Yapılmayışı Öğrencilerin Okula Olan Bağlılığını Azaltır” ifadesine en fazla diğer mezuniyet grubunda olan öğretmenler katılmışlardır.

6.1.2.6 Öğretmenlerin “Branş” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Okullarda tenefüs sürelerinin az olması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla müzik öğretmenleri katılmıştır.

2. “Okulda spor tiyatro drama gibi ders dışı etkinliklerin az oluşu okuldaki öğrencilerin okula bağlılığını azaltır” ifadesine ise en fazla rehber öğretmenler katılmışlardır.

6.1.3 Öğretmenlerin “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne Yönelik Hazırlanmış Ankete Yönelik İfadelerin Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerlerine Ait Sonuçlar

Bu kısımda, “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne yönelik hazırlanmış ankete yönelik ifadelerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine ait sonuçlara yer verilmiştir.

İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin bağımlı değişkenlere vermiş oldukları en yüksek ortalamalı ifadeler;

- Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışları sert ve kırıncı olması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,

- Öğretmenlerin öğrencilere adaletli davranmaması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,

- Öğretmenlerin öğrencilerle alay etmesi, ad (lakap) takması vb davranışları öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltmaktadır,
- Öğretmenlerin öğrencilere değer ve güven vermemesi öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır,
- Öğretmenlerin öğrencilerini yeterince dinlememesi öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır, olarak belirlenmiştir.

6.2. İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERE AİT SONUÇLAR

6.2.1 İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Kişisel Bilgilerine (Bağımsız Değişkenlere) Dair Bulgulara Ait Sonuçlar

Bu kısımda, araştırmaya dahil olan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin kişisel bilgilerine (bağımsız değişkenlere) dair bulgulara ait sonuçlar verilmiştir.

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunu (%58,8'i) erkek öğrenciler oluşturmaktadır.
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu (%69,4'ü) devlet okulunda öğrenim görmektedir.
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunu (%60,5'i) 6. sınıfta okumaktadır.
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun annesi (%53,4'ü) ilkokul mezunudur.
5. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun babası (%33,3'ü) ilkokul mezunudur.

6. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun annesi (%69,4'ü) çalışmamaktadır.

7. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun babası (%35,0'i) serbest meslek sahibidir.

8. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun ailesi (%36,7'si) 1000-2000 Ytl gelire sahiptir.

6.2.2.Bağımlı Değişkenlerin Öğrencilerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Değişip Değişmediğini Belirlemek İçin Yapılan Analizlere Dair Bulguların Sonuçları

Bu kısımda, bağımlı değişkenlerin öğrencilerin bağımsız değişkenlerine göre değişip değişmediğini belirlemek için yapılan analizlere ait bulgulara dair sonuçlara yer verilmiştir.

6.2.2.1 Öğrencilerin “Cinsiyet” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. Kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla katıldıkları ifadeler;

- Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışları sert ve kırıcı olması Öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,

- Öğretmenlerin kendi branşlarındaki yetersizliği öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır,

- Öğretmenlerin öğrencilere değer ve güven vermemesi öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır, olarak belirlenmiştir.

2. Erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla katıldıkları ifadeler;

- Verilen ödevlerin takip edilmemesi öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,

- Okulda spor tiyatro drama gibi ders dışı etkinliklerin az oluşu okuldaki öğrencilerin okula bağlılığını azaltır, olarak belirlenmiştir.

6.2.2.2 Öğrencilerin “Okumakta Oldukları Okul” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. Özel okulda okuyan öğrencilerin devlet okulunda okuyan öğrencilere göre daha fazla katıldıkları ifadeler;

- Verilen ödevlerin takip edilmemesi öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,
- Öğretmenlerin öğrencilerini not ile korkutması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır,
- Sınıfların kalabalık olması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,
- Okulda öğretmen ve öğrencilerin yeterli iletişim kuramamaları öğrencilerin okula bağlılıklarını azaltır,
- Spor salonunun olmaması öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltır,
- Öğretmenlerin öğrencilere değer ve güven vermemesi öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır, olarak belirlenmiştir.

6.2.2.3 Öğrencilerin “Okumakta Oldukları Sınıf” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. 8. sınıfta okuyan öğrencilerin 6. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla katıldıkları ifadeler;

- Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışları sert ve kırıncı olması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,
- Öğretmenlerin öğrencilere verdiği cezalar öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,

- Okullarda teneffüs sürelerinin az olması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır,
- Sınıfların kalabalık olması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,
- Öğretmenlerin öğrenciler arasında karşılaştırma yapması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır,
- Öğretmenlerin öğrencilere değer ve güven vermemesi öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır, olarak belirlenmiştir, olarak belirlenmiştir.

2. 6. sınıfta okuyan öğrencilerin 8. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla katıldıkları ifadeler;

- Verilen ödevlerin takip edilmemesi öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,
- Öğretmenlerin öğrencilerini not ile korkutması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır, olarak belirlenmiştir.

6.2.2.4 Öğrencilerin “Anne Eğitim Durumu” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Öğretmenlerin kendi branşlarındaki yetersizliği öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla annesi yüksekokul mezunu olan öğrenciler katılmıştır.
2. “Öğretmenlerin öğrencilerini not ile korkutması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla annesi üniversite mezunu olan öğrenciler katılmıştır.

6.2.2.5 Öğrencilerin “Baba Eğitim Durumu” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Öğretmenlerin kendi branşlarındaki yetersizliği öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla babası yüksekokul mezunu olan öğrenciler katılmıştır.
2. “Okul kütüphanesinin yetersizliği okul öğrencilerinin okula bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla babası üniversite mezunu olan öğrenciler katılmıştır.

6.2.2.6 Öğrencilerin “Anne Mesleki Durumu” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Ödüllendirmelerin adil olmaması okula olan bağlılığı azaltır” ifadesine en fazla annesi memur olan öğrenciler katılmıştır.
2. “Okulda spor tiyatro drama gibi ders dışı etkinliklerin az oluşu okuldaki öğrencilerin okula bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla annesi işçi olan öğrenciler katılmıştır.

6.2.2.7 Öğrencilerin “Baba Mesleki Durumu” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Okullarda yönetimle ilgili konularda öğrencilerin fikrinin alınmaması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla babası emekli olan öğrenciler katılmıştır.

6.2.2.8 Öğrencilerin “Gelir Durumu” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Öğretmenlerin öğrencilerini not ile korkutması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla ailesi aylık 1000-2000 Ytl gelire sahip olan öğrenciler katılmıştır.
2. “Öğretmenlerin öğrenciler arasında karşılaştırma yapması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır” ifadesine en fazla ailesi aylık 1000-2000 Ytl gelire sahip olan öğrenciler katılmıştır.

6.2.3 Öğrencilerin “İlköğretim Okullarında İkinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne Yönelik Hazırlanmış Ankete Yönelik İfadelerin Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerlerine Ait Sonuçlar

Bu kısımda, “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne yönelik hazırlanmış ankete yönelik

ifadelerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine ait sonuçlara yer verilmiştir.

İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bağımlı değişkenlere vermiş oldukları en yüksek ortalamalı ifadeler;

- Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışları sert ve kırıncı olması öğrencilerin okula bağlılığını azaltır,
- Öğretmenlerin öğrencilerle alay etmesi, ad (lakap) takması vb davranışları öğrencilerin okula olan bağlılıklarını azaltmaktadır,
- Öğretmenlerin öğrencilerini not ile korkutması öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır
- Öğretmenlerin öğrencilere değer ve güven vermemesi öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır,
- Öğretmenlerin öğrencilerini yeterince dinlememesi öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltır, olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM VII

ÖNERİLER

Bu bölümde; araştırmaya katılan ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin ve öğrencilerinin “İlköğretim Okullarında ikinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılıklarındaki Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”ne yönelik uygulanmış olan anketten elde edilen bulguların incelenmesi ve tartışılması sonucunda yapılan çeşitli önerilere yer verilmiştir. Öneriler elde edilen bulgular ışığında yapılmıştır.

1. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde; ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin ankette bulunan ve öğrencilerin okula bağlılıkları ile alakalı ifadelere genellikle katıldıkları ancak bu katılım düzeyinin çok da yeterli olmadığı görülmüştür. Öğretmenler, özellikle öğretmen-öğrenci ilişkisi çerçevesindeki ifadelere daha fazla katılmış, bunun yanı sıra okulun fiziki olanakları gibi diğer önemli konuları öğrencilerin okula olan bağlılıkları ile fazla ilişkili görmediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencinin okula olan bağlılığı onun başarısı ile de yakından ilişkilidir ve bu noktada en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenlerin, konunun hassasiyeti göz önünde bulundurularak bu konuda bilinçlendirilmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

2. Okul; öğretmeni, öğrencisi, idarecisi, diğer personelleri ve tüm fiziki koşulları ile bir bütündür ve öğrenciler tarafından da bir bütün olarak değerlendirilir. Öğretmenlerin pek fazla katılmadığı görülen fiziki olanaklar öğrencilerin okula bağlılığı adına oldukça önem arz etmektedir. Bu bağlamda; okulun spor salonu, bahçe ve oyun alanları, sinema tiyatro salonları, kantini, kütüphanesi vb. mekanları yeniden gözden geçirmenin ve imkanlar çerçevesinde bunların en üst düzeyde hizmet vermeye hazır hale getirilmesin de oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu konuda, okul idarecilerinin görev yetkileri çerçevesinde ilgili kurumlarla işbirliği yaparak gerekli tedbirleri alması gerekmektedir.

3. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri içinde buldukları yaş itibariyle zor bir öğrenci grubudur. Hem çocukluk hem de ergenliğe ilk adım olan ve bireysel farklılıkların yoğun bir şekilde görüldüğü bu dönemde neredeyse her öğrencinin farklı davranışlar sergilediği bilinmektedir. Öğretmenler hem deneyimleri hem de almış oldukları eğitim bilimleri dersleri neticesinde bu öğrenci grubuna karşı nasıl bir yaklaşım tarzı sergileyeceklerini genel anlamda bilmektedirler. Ancak, çeşitli zorlukların yaşanabileceği de düşünülerek, gerek okuldaki psikolojik danışman gerekse başka kurumlardan çağrılacak uzmanlar tarafından bu konuda öğretmenlere bilgilendirme yapılabilir. Talep eden öğretmenlere de kurs, hizmet içi eğitim gibi faaliyetlerin yapılması için ilgili kurumlara teklif götürülebilir.

4. Öğretmenlik artık günümüzde uzmanlık gerektiren bir meslek olarak nitelendirilmektedir. Alınan 4 yıllık fakülte eğitimi sonrasında, yapılacak lisansüstü eğitimlerin ya da alınacak kursların öğretmenlerin kendilerini sürekli geliştirmelerine ve nitelikli bir öğretmen olmalarına ağılayacağı katkı tartışılmazdır. Eğitim bilimleri alanındaki gelişmeler ve yeni yaklaşımlar da zaman zaman güncellenmektedir ve eğitim bilimleri alanı üniversitelerde artık daha fazla önem gören bir alan haline gelmiştir. Bu bağlamda, öğretmenlerin branşları ne olursa olsun eğitim bilimleri alanında da kendilerini mümkün olduğunca geliştirmelerinin öğrenciler adına oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

5. Eğitim bilimleri alanındaki gelişmelerin ve bu alana verilen öneminin artmasının yanında, öğrencilerin okula bağlılıkları ile ilgili çok fazla araştırmaya rastlamak mümkün değildir. Özellikle, konunun önemi de göz önünde bulundurularak üniversitelerde eğitim bilimleri bölümlerinde bu konuya daha fazla eğiliminin, konuyla ilgili daha fazla bilimsel nitelikli araştırma yapmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

AKAR, İlhan (2002), **Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Etmenler, Sınıf Yönetimi**, İkinci Baskı (Editör: Zeki Kaya) PegemA Yayınları, Ankara.

ARI, R. ve H. Saban (1999), **Sınıf Yönetimi**, Günay Ofset, Konya.

AYDIN, Ayhan (2002), **Sınıf Yönetimi**, Pegsan Yayıncılık, Ankara.

AYDIN, Ayhan, **Sınıf Yönetimi**, Alfa Yayıncılık, 4. Baskı, İstanbul, 2003.

BAŞAR, Hüseyin (1999), **Sınıf Yönetimi**. Üçüncü Basım, M.E.B., İstanbul.

BAŞARAN, İbrahim Ethem (1994), **Eğitim Psikolojisi**, Gül Yayınevi, Ankara.

BİNBAŞIOĞLU, Cavit (1994), **Genel Öğretim Bilgisi**, Kadıoğlu Yayınevi, Ankara.

BOZ,İsmail (2003), **Sınıf Yönetme Sanatı**, Zambak Yayınları, İstanbul.

BROPHY, Fere (1988), "Educating Teachers About Managing Classroom and Students". **Teaching and Teacher Education**.

BURSALIOĞLU Ziya, (1987), **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. Genişletilmiş Yedinci Baskı, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Fakültesi Yayını. No: 154, Ankara.

CELEP, Cevat (2002), **Sınıf Yönetimi ve Disiplini**, Anı Yayıncılık, Ankara.

D.E.Ü. (Dokuz Eylül Üniversitesi), (2001), **Birinci Eğitim Kongresi Bildirileri**, İzmir,

DEMİREL, Özcan, **Öğretme Sanatı**, PegemA Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 2003.

DEMİREL,Özcan, (2003), **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı**, PegemA Yayıncılık, Ankara.

DOYLE, Walter (1985), "Aassroom Organisation and Management". Handbbok of Research on Ed. Charles and Merril Pub. Comp. Columbus.

ERDEN Münire ve Yasemin Akman (1997), **Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretme**, Beşinci Basım, Arkadaş Yayınevi, . Ankara.

ERDOĞAN, İrfan (2001), **Sınıf Yönetimi, Ders, Konferans, Panel ve Seminer Etkinliklerinde Başarının Yolları**, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

ERTÜRK, Selahattin, **Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara, 1975.

ILGAR, Lütfü (2000), **Eğitim, Okul, Sınıf Yönetimi**, Beta Yayınevi, İstanbul.

JACOBSEN, David and Others, (1985), **Methods for Teaching**. A Skills Approach. Second Ed. Charles and Merril Pub. Comp. Columbus.

KARSLI Mehmet Durdu, (2004), **Sınıf Yönetimi**, Öğreti Yayıncılık, Ankara.

KAYA, Zeki (2003), **Sınıf Yönetimi**, PegemA Yayıncılık, Ankara.

OKUTAN, Mehmet; AKSOY, Naciye ..vd., **Sınıf Yönetimi**, Editör: Emin Karip, Pegema Yay., 3. Baskı, Ankara, 2003.

ÖZSOY, Osman, **Etkin Öğrenci, Etkin Öğretmen, Etkin Eğitim**, Hayat Yayıncılık, İstanbul, 2002.

SAFRAN, Mustafa, "Türk Tarihi Öğretimi ve Meseleleri", **Türkler, Cumhuriyet**.

SÖNMEZ, Veysel, **Sevgi Eğitimi**, Anı Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara, 1997.

ŞİŞMAN, Mehmet, **Öğretmenliğe Giriş**, Pegema Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara, 2002.

ŞİŞMAN, Mehmet; TURAN, Selahattin, **Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi**, Pegema Yayıncılık, Ankara, 2001.

TEKİN, Halil, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, 14. Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara, 2000.

VARIŞ, Fatma, **Eğitimde Bilime Giriş**, 1978

ÖZGEÇMİŞ

21-07-1978 tarihinde Tekirdağ Malkara'da doğdum. İlkokulu Gözsüz Köyü İlkokulunda okudum. Ortaokulu Malkara Atatürk ortaokulunda tamamladım. Malkara lisesinden 1995 yılında mezun oldum. Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Matematik Öğretmenliğini bitirdim.1999 yılında İstanbul'da Eyüp ilçesindeki Şehit Öğretmenler İlköğretim okuluna atandım.2007 yılına kadar bu okulda görev yaptıktan sonra Gaziosmanpaşa ilçesi Cumhuriyet ilköğretim okulunda çalışmaktayım. Evliyim ve bir kız, bir erkek çocuğum var.